

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Journalen van Gedaene Tochten - Cod. Karlsruhe 479

Gysels, Artus

[s.l.], 1638

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-145088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-145088)

Ich huldrick syn alre generael Comp^{te} te L^{tales}
 Secker Bandamen Moorsche Paepen ont
 Eenige Paepen alre acht Castiel gewoont hebben
 Neffens een Orangge soon van quelle warou laest
 op si ram lauwot verouert hebben wy goet
 gevonden hier mede te sinden, op dat dese twee
 P^{ro}joonen alre de Negerijs voor ^{de} bestellen souden
 sickeren Brijven, die de Bandamrisen Guyt
 Batavia aen haer O^{ver}schryven: en met eenen
 de opmanninge en assettinge van de belofde macht
 vorderen: ende onse goede meeninge haer luyder
 openbaeren.

V. O. sal gelieven Met den ^{alder}dersten t'vact
 tujch aff te sitten ende dese score luyden met herse
 lauw derwaerts schicken Neffens die geene die
 V. O. alre sullen ordomeeren om dese Bootseba
 ter verhael der plaetse te doen: by sullen niet
 naerlaetend t selve vaertujch opt alder spoedich
 V. O. elvedrom toe te sinden op dat niet Lange
 van volck ende vant selve soudt Blyven ont
 bloot

Ende hier mede Gynidigende
 Ed. Erentfeste, vrome, Wyse, Voorsien,
 sijn discretien Heere.

Broelende O. nadr vrnndelycke groetmissie
 inde genadige Protectie des alder spoedich
 gesel op Ambogna mt Castiel Victoria desen
 xij^{en} January 1635.

L. Swoorse Pacht de Perreil hebben mede
 gesonden de Neef van den Orangge Killwarou

op

Op Ceram Lauwt, als ook de Lebe van Lillimoyg =
Killebon om de si Luc te Zetter op te weeten, waer
toe sien lieden veel vandiye Informatie syn gedaen,
voek mede gegeven verscheyden Missive door de
Batavische Landamesin aen verscheyde Negerijs
op Ceram by de welke tot hun de bovis aengemaent
verden - Door d' occasie van onier gemelte Sacht
hebbe mede den heer Gouverneur Acolij de Missive
aen syn. G. van de heer gouvneur Generael ende
Raaden van India, onder leudert vant onderstaen
toe Gesonden, -

Orentvaste, Wyse Voorsumige,
sien discretie Heere,

Vindt dient tot Louvise van din gelijde
Missive van d. G. van de heer gouvneur Generael en
Raaden van India waer by u. G. de goede genegen
heit ende Affectie van haere G. G. tegen u. G. comen
bespeuren, Congratuleren u. G. over de qualiteit
de welke haer G. G. u. G. hebben gelieven te
vergummen, de neffens gaende missive, by ons
volgens goet vinden van den Raedt getreken
gelieve u. G. in Recommandatie te houden, ende
de Inhoudt vandien effect doen socteren, -

mit geten haer gelatet
hebben, ten welken
Ejnden sien lieden -

Neffens desin gaen Tuxte swarten de welken
u. G. de hulpende handt gelieven te bieden
verscheyden Missive door Landamesin van
Batavia aen verscheyde Negerijs op Ceram ter
handt gestelt syn

Hier mede
Orentvaste, Wyse, Voorsumige sien discrete
heer niets hebbende te seylon geeren Bevelen
u. G. naar grootnis, de protectie des
Heer hoochsten

In Raads heeft oock in Beedencinge genomen, wat
beguame politiquē personen wt Commissarissen in den
Kerckenraet sullen gestelt werden. —

Ouermits Exprentie vande Raet der Classis boomen
is goet gevonden op morgen de verpachtingh daer afdeda
Is oock by den Raadt verstaen dat het Ranttoen van
Aracq de wyge alder ter Reede sullen leggen afte-
schaffen. —

Conclis van Outbooren is voer dry Jaren de Novo aen,
genomen, onder tractament van vyf stuk guldens p.
Maent en oppercoopmans Ranttoen. —

Item hem gedeherret d'administratie vandes Compel.
Affayren op Saprigua, bin aensien de Plaetse door
t'ouderlyden vanden opperloopman Roelands teller
vacant is, gelyck alles Breeder D. Resolutie daer
ouer getrocken kan naer gesien worden. —

Des middaechs syn alle de Chrysofficiēren mit lastes
te gast geweest, om haer een welyck tegen den
Aensdaend tocht te verlustigen. —

Des at d'ermiddaechs hebben een Missive van sehipper
Frans Leendersz valck ontfangen, waer nyt verstaet
dat met het Jacht Battavia voor Papera of t' Eyla
Vhasser gearruiert is. —

Door mondelingh Rappoort vander Boode verstaen
wy, dat onse compste en arruement der schepen
den Inwoonderen van d' Eylanden gants aengenaem
was, dat den Luytēnant Nuyts met de Corcorriē
aldaer was aen gecomen. Ende d' Orangg, naer
ouder gewoonte, te sullen comparēren. hi looft
hadden, Allednelyck sich excuserende, by alduut
een dach ofte twee langer als den geordneerden
syt quame te vertricken. —

op.

Op den Avonds verschynen by my de Predican
regeuvboordich in ambogna present Lynde namentl
D. Vertricht, D. hoornius ende D. Marynus nu Jongst
met het schip Beespe alsier van Batavia gearriveert,
versoekende dat de gemelte D. Marynus met d eerste
gelegent sijt souden mogen Bevestigen sulcx haer
geavouert ende toegestach is, Hier op hebbe occasie
genomen, haer E wort te dragen, dat van melinge
Warin, een polityq Commissaris in haere Kercke,
lycke vergaderinge te Committieren, daer d Vertricht
op antwoorde sulcx voordien, geductrind myn Gouver-
nement in Ambogna door den Commissaris Rombouts
was geschiet, maer d Ledert naar gelactien twelck
my verwonderden, Ten aensien d hⁿ Gouverneur
vanden Reuvel in volle vergaderinge vanden
Raet sijn confident E contrarie verfluert heeft
Alsoo door voorige Missive van Frans Leendert
Valk verstaen hebben het Jacht Battavia seer
om Brandt houdt benodich was is goit gevonden
een orangbay van de Las ofte Londen, en hem
naer gelegentheit soo veel mogelyck daer ofte sijn
Dito des morgens vroegh naar honomoa aenden
Luyt. Pieter Nuyts inde met Centot Orde
van Schipper Frans Leendert d Valk gearriveert
egen wt d onder staende Missive kan beoogt
worden, —

Sr
Pieter Nuyts
P. Missive van Frans Leendert d Valk
Schipper oft schip Battavia verstaen,
dat met gemelde schip inde Vlyassers, ter reede
voor Papera blit gearriveert was, hoe
vbet

Wel ont ten dienste van d. E. Comp. aange na mitsoude
 geweest Zyn dat Alhier verscheenen hadt, doch alsoo
 vastinieren sulcx niet lan gede hidda sullen daer in
 Patenteeren moeten Ende Alsoo van geslyde se schip
 aldaer geta duust komen trecken sal o. d. deese opley
 Mission communiceren en frans Land. ^{des} voort
 de Welcke wy verstaen hem tot en Ordre strecken.
 Zals Namely dat voort d. Dale met de Corcorin
 van d. E. Konigie sich persoonen herwaerts aen de rooy
 Nefen eenich Matroosin met geweer versien, —
 ende voor en Maent gevechtualiert des oordellen
 sal van het schip eenichsints sullen konn en gemist
 worden Item het Galeij stuk mede brengende
 sonder te vergeten alle de Logels die tot het selff
 u hebbende twelck gevoegelyck op de grootste
 Corcorin sal konn en gebragt werden Alvooren
 wordet hem gevecommandeert het schip op de beste
 Reide die aldaer inde Socht sal te vonden wesen
 wil te verbruyen alle de luycken tot te specken
 en maer eenen ingaek tot voorsominge van des vyant
 aanslagen te laten den loepman en Stuurman de
 sorge van voors. Sacht opdragende, de welke
 wy ten hoogsten, hun de voir te doen, belasten
 met mitsoude dat tot meerder verseeckermge by
 Beurtten yder een der si Luyden het hofft van de
 wacht des nachts syn sal, de mesaagie van de
 Vivere's wort hun luyden ten hoogsten gevecom-
 mandeert en gelast, blyft oock de si luyden tot
 haer volcomen verantwoordinge, of dat den
 den in ouervloet komte te verdoen tgeen
 voor de gemelte man sobit genoech sal konn en
 toereycken.

Wij verstaen door de Boode dat aldair alles
in goede Termen is, derhalven de vercommen
de gantsse honqie tegens de gedestmeerde tyt
doch met beschuydenheyt op een dach ofte twee
niet Lynde, vaerdich ende geroet te Lyn —
Tot versterkinge van onse Macht vonden
gort dat de van Nassalouwe de vyf soldaten
ende van Oma, vyf a ses lichten sal, alsoo
de Noods synde, eenige Orangge tot assistentie
sullen comen gebruyckt worden, By aldun hier
gacht voor de Logie van honnoa anderen
konde, sal de alvrooren drie a vier aldaer lichten
doch anders by haer volgetal verbliven laten
Volgens onse mondelinge Commande de gegeven
met de middelen andermaet de Bescherming
der Alphasos met alle diligentie te bevorderen
gelast alsoo te lve, ten dienst van de Comp.
ten hoogsten bevonden te sullen strecken,
Int vertrecken van daer sal de sich aen de
strandt van Loma Kay, inde Sammaria —
vervoegen alwaer oock soo vint volck sult
presten als Moge lyck is,
Bevelende de. Na de groote missie de protest
de altes hoogsten In Castiel Victoria desin
den Jan^o 1635.

Wij verhoopen op maendac naest
komende te sijn geyen vaer naer
de sich reguleren can, —

21

Saterdag. D' 13. Januarij. wort by den Raedt goet gevonden dat de Respective
Scheepin ende Jachten naar Heboe voortuyt Zullen vitsylen ende dat
de Corcorin soo haest mogelt is. Mede derwaerts sullen volgen. om al
soo den vyandt van ons voorgeuomen desicijn te meer te abuseeren.
Den Fiscael Fabr. doot gueske met d' Heer van Heuvel. door sijn C.
gesuspendeert geweest Zynde. voortin dato in qualiteijt en gagie
wederom herstelt.

D' 14. 15. en 16. D' 10. met Besonders gepassiert. Van dat alle Nooit-
wendige Preparaten. tot den aenstaende Tocht Claer gemaakt
en versoght sijn geworden.

Woensdach. D' 17. D' 10. des smot gens vouch. soo gepert stonden om't in barequere
sijn voor ons verscheenen de Booden van Mang Lillo boy en Hattouo,
de welke wt de Besendinge aende Heuvelen gesommterdt hadden
mede bringende vut Orangge van Nauw en By Nauw, oock Bemacht.
Zynde wogen die van Esim Coarany waer doot tot nock toe getardeert
hadden. Deso mede gebrachte Orangge verclaerden wogen sijn Prinscipal
dat tot de aengeboden vrede gants goede genegentheit hadden doch.
hadden geen last iets naer dits derwaerts te Particulariseeren. Des
halluyn om geen tyt te verluken. hebben goet gevonden wyt loepich.
tot Antwoort te geuen dat met geen Bloet stortinge gedient waeren
dat ter dier oordaecke dese Besendinge. om haer wyt schuldegeen Plicht
op te wecken geschut was. dat mits desen de goede Meeminge van
D. C. H. Generael en Raden van India konde verneemen hem.
alsoo tegelwoordich mit onse gantsche Muecht in optreken
waeren dat haere prinsipale souden Rapportereen t'geen haer
doot ons aengeseyht aduert. dat oock hen haer Insmueeren
souden mit geen lange Pitscheringe haer tyt te verliesen.
Maar op ons aen kompt tot Redelyck h't te verstaen ander
sints dat Protesteeron ouer het ongeval twelck zy luyden
door haer haltrarrige moer willich. selfs Causeeren
Zullen Ende op dat goets gesanten des te eer by d' haer
geracken mogen. hebben den Orangguay Sattabalat
gelaftt deselue met sijn Corcor op hatou aen te setten
om alsoo haer Reyse ouer Landt te veruorderen.

Naar.

Naer de pletche van bouen gemelde Orangquays, syn gesamentlyck
Op de groote Corcor gembarquert, om met godes hulp den voorgero
tocht te veyorderen. —

Tegen den Avondt, alsoe en Orangt. van Larucko by ons inde
Wocht was. hebben daer mede den Fiscael Faber voor vuyt
verriwaert aen gesonden om t'Apprebandaren secker vrouwe
de welke gecouiseert wert het veygiff gecocht te hebben waar
mede den Opper Coopman Roelant Teller om t'leven gebracht
is: —

De Opper Coopman s: Hulft en M: Evert hebben oock t' een van
schaloupen naer Laricquo gesonden om de goederen vanden
opper Coopman Teller te Inventarissieren als mede den toestant
van Volo Comptoir te Visiteren op dat alsoo t' onser ouer Comst
geen tijt versuympt werde des avonts laet syn voor t'apitelen
yncker gelamen —

Donnerdach Dij 18 Dito Voor Resistentie van Harde noordelyck winden syn genoot
sacckt geweest op ons Ancker plaats te ver blyven des nachts
alsoo ons docht bequaem weder te syn onderstonden t' Pangay's
doch om trent de Sloeck somende mosten ter ootsaeken voorts
wider Returieren niet tegenstaende wat de voir oock gedaen
wart verhalven —

vrydach Dij 19 Dito Smorgens, met Communicatie van alle d' Orangt; gott
gevonden onse Reyse besyden Amboyna te veyorderen alwaar
Breuter spoet om op onse Reidevouts Plaetse te Comen: verhoop
Van opper Coopman Mons: Hulft is dese Resolutie door twee
Boden van Tapy schriftelyck verwocht, ende neffens
zyn by hebbende geselschap datelyck met de Schaloupe
te volgen gelastet.

Oien volgende syn tegen den Middach, alsoo het weder besadie
was, voorts gepangagt, Comende Mons: Hulft volgens
gegeven orde tegen den Avondt inde vloot avanseerde.
Tot dat een goet deel inde nacht gesamentlyck voor nachts
ten ancker quamen —

Saterdag.

Saterdag Hoij 20 Janvarij des Morgens waerin gedwongen door harden.
 wint te blyven leggen ende alsoo doot den Fiscael Faber van
 Larucko de bouen gemelde vrouwe mede gebracht is, de welke
 by Examinatio bekent, met de Huysvroude van teller ouer het
 vergeven, van haer man gepitsaert te hebben, Item daardoor
 haer het vergift van secker Chynus gecocht geprepareert
 vnde ten eynde d' voorsz. geleverd is -
 hebben gemelden Fiscael neffens haer gevangen ouerlandt
 naer t'Casteel gesonden, met ordre dat aldaer Proces in debita
 Forma Formieren, en ons met d' eerste gelegentheyt toegefucte
 zal, gedat in soo swaeren saecke naar behooren mocht ge-
 besouneert worden. —

Na middach ontrent vier uren Langayde vorder, doch aen
 hoek van tiel komende, Londe door harden wint descluen
 niet boven somen, Derhalven aldaer vier nachten moffen

Sondach Hoij 21 Ditto voor dach onderstanden met alle vlyt den voorsz.
 houck te winnen doch door oorsaeck gemelt moesten ons weder
 om naer ons voorige Plaetse begeben

Desse tegen spoet buyten hoope tot groot leet wesen resfontree,
 t'ende, resolveerden onder tusschen met werck te stellen t'gint
 tot hie voor genoomen Exploit mochte voordelyck zyn, soe
 de hiettoesen mede in go volcomentlyck te vernemen, onse
 voor gaende Presentatis hen lyden te Doen Renouueren,
 doot den zelven middel tot vrede te bewegen, oft ten minste
 van eenige schade te verzeuen.

sen welken Eynde Mons. Hülf met an wel Beseyde.
 Saloupe der waerts aen geordmeert hebben mede commissie
 by alden d' hiettoesen ons voor geven Behoorlyck gehoor.
 gaven en noch eenigh wtstel om met de haere te betraet
 slagen versocht, gelyck men dan Zulcx by dese natien.
 gemeneelyck onderworpen is, dat zyn e haer sulcx met
 Perfection soude ver ginnen, haer voorts informierende van
 t'geen naer gelegentheyt vant got geraden Loiden vonden

Gemelde.

getyck dat zyn l. haer aendruyck
zoude

Gemelde Monf. Nijff hebben oock gelasset by aduende
Hietwoerden tot reden verstaenstijeden gantsch geuinhoshtit.
te veruachten hadden, en dat totan trecken vanden bereit
waiten, onse Macht van schepen vandaer te trecken ende
geuuerende haere Pitsiaringe, ander auantagie te soucken
ouderwelcken schyn hebben gordinert dat zyne E. alle de schep
ende Iachten en Galoupen van Hietoe naar Lucitla raddotz
ouer stercken soo haest wij met vuer en Roock op het eylant
noussa Cassa sullen trecken doen, met de macht van Corcor
aldact gearweert te zyn.

Des namiddachs de wint en Zee gestelt zynde, hadden redet
spoot alsoo dat des avonts voor waij ten anker quamen
alhier vonden onse Resceerende Corcorren wiffens alle de
Radias en Pati soowt d'ghussers als ander Plaetse,
waer door ons getat tot optoer en toombuch vte grootet is
Maendach Dij v. d. Dito ontrent twee vrien voordaeck het weder seer
te quaem zynde, ructen vorder met de gantsche macht, en
quamen met den dach ontrent de boeck van Capaka al
waer rescontrerden onse vooruyt gesonde Galoupe de welck
noch mael Recommanderden de reyle naar Hulho met
alle wylt te veruorderen en zyn Commissie teffer buer d's
staecken doorts ouer naer de Cust van Ceram, quamendes
Middachs aent byhandt. Noussa Cassa alwaar tot tegen
den avont verbleuen en seyn deden ankerdendes avonts
op gemelde Cust voor de Negery genaent Lockij

Dinghsdach Dij. Es oylt des smorgens alsoo water van Nooden hadden
Hadden t selve voer de Negery Anij alhier heeft ditto
Boefette van Oma een corcorre apparant tot de negery
gehoorich van strandt gehaelt, te water gebrackt
ien voor goeden Beuyt mede genomen daer beneffens
noch een in stukken gellagen de welcke doort schieten
der Inwoonders niet eonden afbringhen Onder tusschen ver,
gaerden alle d' Inlantsche opperhoofden, van onse Corcorre
sien aft vragende wat in dese conuincture des tyts
best gedaendoude, waer op een stemmich geant woort
hebben, ten aensien de nederlantsche Macht van

Battavia -

Batavia Gearweldt was. Dat best geraden vonden de.
 Forteresse Lucuella aentasteten. Den notterende den qui.
 melada. De welke sich aldaer onthoudt. de wortel te.
 Lyn waer uyt den Amboynschen standt alle onheggen.
 ontstaet de welke, wt getoyt Lynde, Lichtelyc Soude.
 Konnen gerdressert worden.

Ondrent den Middach. Passerden dicht voor Lucuella om.
 t selue des te Beter te besichtigen. Veruden Bihaluen
 demusque thaden van Strandt met vyl schooten groffcanon.
 wt det Fort begroet. doch Lander dat Ymandt daer door.
 beschaducht is geworden.

Schepten voort naer Socho. Alwaer ten Ankerquamen
 onder en witte vlagge waeren Lieken om met d Imvoonder
 ter spraecke te Comen. De welke sulcx te Bersten in
 stantio Refuserden. Seggen t is tegenwoordich een
 ander tyt als voordesen. den Nederlantschen Gouvern.
 is met Lichten van het Fort. oorsaeck gdwert van
 ons verderft als mede. dat onse Orang. naer ternaten.
 vervoert Lyn. in Somma wy woude tenemael van
 haer strandt of gewesen.

Van alsoo andermael door se Juyper Frans Landertsen valck
 neffens eenige onser Orang. beindings deden, ende begerde
 dat ons doch ons voor gevein wuden gehoor gevein hebben
 sy luyden sulcx geaccordeert. maer alwo t selue op.
 hen luden strandt. ter oorsaecke vanden Kimetaba voor
 als noch niet dorffden bestaan versochten. versochten dat
 een loosen alarm met schieten van groff en handt geschut
 jegens hen luden wuden aenrichtten. en soo voort schippen
 naer Ela en soulocky Alwaer datelyc gesanten aen
 ons aff vaerdigen souden ouer dit antwoert by ons ged.
 libereert Lynde. vonden om verschayden Motuen.
 goet hen Zulcx toe te staen en luyt eynde te verwachtet
 te mer alsoo geduerende ons schieten vrymoedelych
 op strandt.

op strandt bleven twelck ondede versierken, haer
mettingel opricht te sijn.

Tegen den avondt Ancker den voor soulocky van waer wt
vloochte verscheide schooten met bassen en Boers naer ons
gedaen worden, doch sonder dat, door de wyde distantie ons
bereycken Londe.

Inden avondt waeren Gemge Musquetiers op strandt
gecomen die verscheide Engel op ons vut gaven, waer door
een Man op de Corcorre Gma. gequest wort, twelck
voorsaeke was dat ons Anckers lichten en den gantsche
nacht sijnde stil weder daer amtrint bleven leggen.

Dryven.

Woensdach Dijn 4. Dito des smorgens met den dach, sagen Contraris
t seggen der Loekisten, alle onse schepen Jachten, en Chalou
van Huetoe t onswaerts comen over stercken twelck
ons groote Blytschap, causerden.

S. Jacht Mocha twelck neffens twee groote chaloupen
vant Criggen, op hietto gecomen was hadt Mons. Jullt
naer huetoe tamme tot, luktingle van een Pringe sold.
alder gecommandeert, en de selve d armada toe te bring
geladert.

Den voorleden nacht hebben de loekisten met vernomen.
waer wt Presumerden, dat enige Jarnatanen van
Luciella alder comen waeren, en dunn goet voor
nemmen vermindert hadden.

Tot beventis van de hostilitet door die van soulocky,
ons getoont, hebben ons volck gelandert en secker sagu
boeken verdistruert twelck tot noch toe gemet loekigery
gespys hadt over sulcx haer geen Clane afbreuck is.
Causerende,

De Corcorre vande Maroychers hebben onse aencomen
schepen te gelyc gesonden, en de selve doen ordmieren
dat inde groote Baytusschen Loekoe en Luciella ten
ancker loepen Londen.

Tegen den.

Tegen den 5 vonds quam ^{Orang} ~~Mans~~ hulp met de Galoup
 ons ten anker rapporteerde dat een van Jannahutto
 messins volq hadt boven naer tella gesonden de welke
 twee wayren inden avondt vocerom komende hadde
 gerapporteert dat sy ontricht tella comende van eenigl.
 volck aldaer waer gestit de welke hem, alsoo den
 Orangg. Doelung naer Esten Poawang was gegaen
 dit waerts aen brachten, alwaer sy in Presentie van
 alle de hoofden syne Barye hadt geopenbaert conform
 de orant booven gementioneert. aenden welke hadden
 geantwoert sulcx haer aengenaemt te wesen en by
 Jatoen t'selue D.C.H. Gouverneur General Con B.
 Gouverneurs crant waeren, dat al van een gequalificeert
 Persoon wt d' Olesuets aen haer zouden zenden als
 wannet welck soude syn om met haere Enaeder
 in conferentie te comen, Maer dat naer desen geen
 plaess als dese gecommiteerde was geboor solde geve
 Mans Hulp hadt ander maal gaerne dien vorigen P.
 soon derwaerts aen geschickt, doch dien selven door
 geen Middel daer van bewegen konnen
 Deschepen hadden voor Huul groot onwedder wt gestaen,
 en vijf ankers verlooren: voornementlyck: de Jaekten
 botshyn en de Maen, de welke van haer ankers gespilt
 en ten wattenken, gecomen Zynde door haestige assistentie
 wederom in besouden hands gebracht waeren.
 Den Orangg Jannahutto messin alder met een Orangb.
 moe vloot begroeten.
 Wy resolveerden met de macht van Corcorre desennacht
 noch hier te ver blijven, luttin onder tusschen ons
 volck te sagen maken, en goede P. tye bollen Atap
 t'samen binden om ons in tyt ende wyllle daer af
 te dienen.

Int besichtige

Int Besichtigen van Lucilla hadden ja d ste Cor-
corre op t strand gesien derhalven Frans Leendertz
welck met de Saloupen doe waerts schuften, om voor
Lucilla te Cruijsen en te Prinswieren, dat gemelde
Corcorren met te water gebracht en tot ons nadel
gebruykt werden.

De H^o Gouverneur van Heuvel hadt het Sacht
moeda by syne 8 Instructie onder anderen gelastet
met alle middelen te veringuenen de moort doordie
van Boura aen de Nederlanders op Amblauw ge,
herpetiert t'welck tegenwoordich moe vloot retour
nerde. Brachten van daer drie gevangens en der
selver een Sarnataen, zynde, dat voorts elck doot ge,
schooten en gequest hadden, sonder yets anders ge,

Querende t' Cruijsen gesontrecht te sebben
Door de van Nodaloudis, was eenige dagen voor ons
vertreken Champan achter haelt en verouert
mede welke vier mannen twee vrouwen met een
Kindt waeren mede Pruys hadden twee mannen doot
geslagen, ander twee bracht de Corcorre van bitou,
waer mede vloot ge van qua de welke by ons onder-
traecht zynde, verlaerde dan Principalen der selver
de broeder vanden Sadada te zyn dat door den somick
van Sarnaten met een Corcorre van saula ende
Salubou tot verrichtinge syner saeken aldaer
gezonden doch door de Maccassaren gevangelt
werck gevoert was, ende segeerwoordich naer
eenige maanden gevangen in antvlucht verlaert
worders dat over Maccassar twee nederlandsche
Sachten sagen, twelck waerachtich zynde, wy
den Commandeur Harmaa Gerritsen terwesen
Presumeren, op de reede seygt maer 4 ofte vijf
Joncken te leggen dese Dispositie om in allen deelen

Suspect zynde,

Suspict zynde, hebbe hun tot naeder gelegentheit
wederom gewant kelyck doen stellen.

In den avondt werden oetscheide Pijne soo sold^{ts} als
Amboyn en in, aln Landt in Embiscade gelegte ten lÿnde
ringe vande onden vorigen Nacht gequelt hadden mocht
atraspieren, dan alsoo daerna seer bestant te regenen
en hebben des selue vruchteloos aen boort gerevoert.

Dondrdaech d'ij 25 JAN varij, na dat onse Pijnen afgetrocken
waeren, hebbe die van saloucky aen orangg Tama,
Hiet toe me sijn geroepen dat het spraccke Comen wilde
sulcx ons door hem des smorgens aen gedient Lynde,
en door sijn Broeder. Die alder doot een voorich hou-
welijck vermace beschap was) gepresentiert den aen staen
Nacht sich by hun liepen te veruagen en t onser devotie
te payzala deeren, hebben sulcx geacceptiert, ende te vol-
bringen toe gestaan.

Daer op dattelyck wederom voorts geschreytsijn voor by
Dochter des veltke met Loos bruyt se ons schooten, en wij
met eenige slutsquetten wederom op dien dit dedens noch
goede opinie hebben van haere genegent seijt tanswaerts
maer dat als voeren, door eenige tarmatamen in de Negerij
synde Belet wuere.

Wij ankerden mit gamma sonsten aen dien aldaer bequame gelegent,
heyt vanden de grof jagger hout te becoomen, waer af door
den Amboynesen desen dat haer goede quantiteyt deden houwen
om de zilue ter eerste instantie naert Landen tot Fortuicea
te gebruycken.

In den vanden visserden de se bouersten. Deuter som mit de
Bealoup de gelegentheit voor lucilla, om de Bequacmste
plaats tot het dubarquieren, onser soldaten te vinden als
oock in waernamme de Zeypen en Jachten tot af breuck
vanden wyant en t onser defensie souden verdoelt werden.

Tot Ladinge.

tot landinge der soldaten hadt een bequaem plaets afgesien
de welke hoe wel onder des vijands geschut nochtans
door accomodabile Bosschasje bedekt woert
De navale macht woert met communicatie aller schiffen
goet gevonden te verdecken alst volcht
De Jachten Nege patnam en Mocha achter de houck
broen Lucilla tot bestrydinge des vijands
Het schip Bieren bequaemst gedeelt Lynde woert
geindomeert recht voor des vijands Forteresse te gaen
Leggen om tselve soo veel met schieten te beschadigen
als eenig smits mogelyk soude Lyn onder Favreir
vande vier Jachten ter weder Lynde bestrymde onse
Nederlandsche ende amblynesse macht te landen op
dat daer door te Facieliker geschiede mochte
Onse Corcorre volghen daerlycx gewoont deden alsier
sonder geringe belet Provision van water hoe wel
eenige wat loyt verscheyden lagen de Lochesen hielden
spyaek met den orangk. Tannat messin hem om
met ons in nader conferentie te comen versochende
sulcx ons ain te dienen hem re commandeeren
Vrydach D'26 ditto des smorgens by ons over leydt synde 4gen
Tannat tot me sin volghen de Lochesen der wylticht
hadt sonden hem wederom verwaerts aen om haer
meeninge te weten en d'ons wederom te firmen
te geven doch ontrent haer strandt komende woert
door hen lieden tot den aenstaende nacht wt gestelt
als waermeer volcomen geresolveert by heur comen
wilden trockel tegenwoordich door belet enigler
Tannatancien niet geschieden en fonde
Dit gerapporteert Lynde, Committie de hem door vol
gende des avonts met den Corcorre weder verwaerts
gaen neffens de Cap. Luytenant Riviere daer voor
deden aen genaem en wel bekent den comick van
Pessenive met den natkoudw der Mardijckers nadat
Hem volcomen.

kenb. volcomen informatie gedaen hadden.

Vresen dach is toe geb. met distributie van aller ley Anomtie van oorlooge & doen, stem alles in goede orde te stellen. - kom met goddets hulpe, de gantsche macht op morgen aen land te setten.

Saterdag. Doy 27 Januarij. Met den retourneerden onse gesanten van Loehoe vider Rapport dat die van Loehoe haer tenemael verft hadden het contract met d' Heer Gysels gemaect dat dat verboot gedaen hadden gantsch geen onderstandt een quimelaka ofte die van Lucilla te doen. Promitteerde worder soo haect wij voordeel op Lucilla zouden betomen dat daender om te ggende Naegeyngs t' onser Oorvrees brengen witoen.

Schietin door Die van salouchie en Plaets onder loundoe sorteijende gedaen. Excuseerden geschiet te zyn ter vorsak van heit. Meeminge niet ver willecht waeren. Berhalven tselve niet ten quaden te duyden ver sochten dese antwoort heef ons Ridelgelyc vernoocht, en tot hoep van an genit. goede rot Compate geanimiert.

Alles soo bouen gemelt is geprepareert Zynde Landen ter bestimder Plaetse met de gantsche Macht de welke bestondt in Negen somp. Soldaten de welke weder om in drie gete. Groupen ver deelt waeren. Namentlyck d'avanit quade onder t'bolcyt vanden Cap. d' Gevierde de. Batalie voortden den Cap. Dobbie tyn en wiert d'avanit quade doorden Cap. Troylts Louit gecommandeert t'erston begommen een fortificatie die mit twee Palisaden beset ende plancken geslooten wiert.

De Bosscha die bestaet meest rot seer groote Dome's doch met elcader ge hoornit en stuyghte. Wermeng t'wole stontom ons aengevange werck om uyt sich te hebben, door d' Amboysesien deden afkappen

opden

Op den avond was onse stercke medelentie gebracht en met
een luydinge tot logis der soldaten veruen soo dat des ziele
met d'ge pomp besetten, in barquier dende rest weder
aen boord waer mede desendach ten aynde gebracht
is

Int Landen ende voorts den gantschen dach is ons
door den vyandt geen Resistentie gedaen, dan ontrent
sestich schooten met drie stukken geschut van 6
en vier pondt yser sonder enige schade, van bouen
heeft geschooten twelck door die van Guenen, soo
wij loopen, met meerder verlicht met be antwoorde
is gebleven

Sondach Avond Jan: 4 rapport door Mons: Hulf aen gaende d' huttocken
op 24 gedaen by ons outwogen Lynde, hebben geresol-
veert hem op dato met de Corriere van Alen gnepen
eenige Oranqg: onser Camer weder om der dachts-
te Zenden, met last om wt de zelve naer boven te
committieren den welck tot wt voeringe vandes
pomp dienst bequaemst souden vinder

Gemelde Mons: Hulf is oock geordnert terwyle
op huttocken soude verachten de Corriere naar Huttocken
te Zenden om eenich wat voreck twelck daer ge-
laten was

Den verleden Nacht is aen landt alles in groote stilte
gepassert, sonder dat tot wt wonderinge vanden
Vyandt versocht wierden

Geschiedach hebben onse approches vand op gevoeren
stercke aen gevangen en met een vaste Pa gger in een
rechte Lynde die lengte van vier tien roeden gevord
acht welcke d' elmbognen datelx haer quartier
genomen hebben, wiert daer beniffens met ver-
scheyde Troepen Soldaten tegen den aen staende nacht
besetten. Neffens de Corriere van Alen gestannabitte
messin mede geschept tot voorsaloucken haer vooren
aen geracht. Somte verneemen wat door syn broeder

Maer

Haer mocht wt gericht zyn doch werden soo wild' en
als d'ander afwelen, wilden ook sijn Broeder niet weder
te voorschyn brengen, sood'at sonder yets verricht te hebb,

Resolutie
Wyt a b. Amboynesen begaven haer wat te verre huylende
onse wachtten, dese werden door een stark P. tje van
Lucilla, besprongen en an der zeltuer op twee plaetson
wel dapper gequest, waer te gens naer haer se ggen we,
desom een doot geschooten en geraekten alsoo wider
om by d' onse

den schipper Frans Leendertsen, vaker hebben tot som,
missatis over de amnontie en d'assendenten vandien
ge'ordincert,

Maendach, Dinsdag, Januarg, is onse Pagger met die ke Pagger
Houten, verdubbelt de Corps du garde voor den regen
versiekeren en d' Approches met goddynen gevestet
Amboynesen hebben desen dach hun devotie seir wel
gedaen met allen uyt het cassen ende aenbrengen van
Pagger houten tot bouen g'incide verdubbelt in qd als
mede t' prepareren van Atap tot de wacht huysen

Maar is daer en Bouen d' Approches noch en goets stuk
weechs door hem Luyden wt eeygen motijst gevorder t.
Kenige gaven voor dat den vijandt ons soo wel alwij haer
met approches trachten te genaken, waer door een P. tje
om t selve te verspieden wt gesonden wiert, de
welcke weder somende niets gevonden te hebben,

Resolutie
Tot op sicut wt d' ilme en menagie vande vijvris iden,
Loopman vant Sach weers geordincert P. Resolutie
daer over getracken

Onse meest gemelde strickte hadt tot noch toe aende zee.
kandt geen gelegen alwaer de Baloupen tot de f. nte

Lacgen

Lagen, doch sulcx voornemen ^{als} by laeck water
dan getruis gevoordelt zynde hebbende selue vande die sy d
oock tekenmael gestooten, voortsture velt ende soo-
wel stan stacken tot meder versackeringe geplante

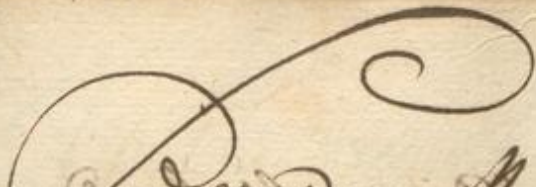
Woensdach D' 30 Jan: d' Approches, als boorn gemilt met een vaste
Paggis op een Marchelycke wytte gebracht, von
goet met een Bedout te versterken de welke uytseer
Dreke Paggis houten bestaende desen dach genoecksaem
mede sentie getomin is Den vyandt heeft desen gantse
dach met een schoot met canon gedaen twelck ons deed
bedincken dat Berich was te gelve te versetten, alsoo
zels vbel conde bemercken het wijnich voordeel dat
tot nocht oc daer mede gedaen hadt

Woensdach D' 31 D: omtrent Twee uren voor daech stack den vyant
een groot vuurwerk aen zge prepariert op enige orang
kays oft prauwen, met meeringe onse schepen daer
door te beschadigen, twelck niet geluakte, te meer
alsoo hi nlieden de Couragie tot het aen brengen ont,
bract hoe wel sulcx onder Javur enige canon
schooten onder stonden Met den dach arwerde Mons
Stult met onse orangkays te witten

we derom van huttoe bescreiden dat haer Commis
volbracht hadden, ende door d' huttoeessen terant
becomen dat sy tekenmael tot de vrede genegen
waerden waer door d' aanbiedinge vande hen ten
hoogsten aingenomen was, versockende selue
mocht oprechtelyc gemeent worden om twelck te

Wijstrus Gysels verstonde syne & jurefratie begering
Namentlyc dat zyne & sich soude verwoigen mede
Logie op hieltouwe mede zoringen den gewangen
Cap: Hu Hou' kactaellyc met dat zyn vryheyt

Begeerden.

Begeerden. Maar dat opt Besluit vande.
 Geene vrede van syn gesamenlyck cummen mede
 te doen aandenkerken, door t'gealligeerde Presenteeren
 van t'geldt af te conuen, ende sod' d'ange woon plaetsen
 accepteren. Als syn gemelde hantke soude gelieven
 aen te wijzen ende by faute vanden Presenteerde
 in geenen deel tot de vrede te verstaen. Dit rapport
 is by ons in Consideratio genomen om in tyt jereoyle
 daer oer te disponieren.

Hier worden u amichsints. Aengeroert het Abomnabelt
 Geyde by de huysvrou vanden oppercoopp. Jorlandt
 selber door gewelouch vergift aen syn Persoon ge-
 personeert te genoodduck wort by d' H. gouder
 van Heuvel voor geslagen, en in Bedenckmg.
 gecgeven oft syne Persoon tot het beuolijck forme-
 ren, van soo swaeren Proses en Executeren vanden
 aen Het Casteel niet van Noode zy te muer alsoo
 met goede reden gesulpectert wort jets wyders.
 daer aen te de pendeeren, op welke Propositione rijp
 selijck ge delibereert zynde een stemmich verstaen
 de saecke sulcx te verrijcken der halue syne. Soo
 wort ons Betreffend u volcomentlyck autorisaren
 amanssere die achtbaeren Raet abdaer ten rot
 eynde tot sodamyl daer te besogieren, als de Justitia
 tot exemplare straf van soo groouelijck delict ver-
 rijsschen zal

Soit het verreck van syns woont. neffens den
 oppercoopp. Mons. hult ter saecke vonds
 hebben goet gevonden het Jacht Mocha te sullis.
 dienen alsoe verscheyden nootwendigheden doort
 hve vandaer wedet herwaerts aen comen gebracht
 worden

Swas

Was desen dach vrijbrigenachtich weder niettemin
is alles mogelyck de door aen gerochtes de Redout op
grote en begomen is te nemaal voltoijt en met
Corps de garde versien waer toe door d'Amboynesen
den Haap ryckelyck versicht wurd, soo dat desen
dach ses Comp. soldaten, bequamelyck mderwerken
getorniert wurden.

De Amboynesen welke getal bevonden te zyn
hebben yder verspondt zyn voor acht dagen wt gedeelt
Donderdach 17^{en} Februarj syn mit d'Alphoros voort gegaen om sou
haest mogelyck is te comen ter Plaetse daer onse
Batterij voort genomen hebben te formieren

Den vyandt schoot wederom sondyts met een stuck twick
gantsch op den haek geplandt stondt dach sonder
schade, syn andere twee stucken bleven stille dansagen
dat de schiet gaten heel verandert en wel inde helft
ver groot was.

Naet t'Castiel hebben volgens voorich bespreuck de
Corcoro wantytouay afgesonden ten eynde 3^{en} wos
terman met de selue naer de Cust van Gram tot aen
pressingh der Doeren vertrecken mochten twick
den Her van Heuvel aent Castiel zynde te bevoor
deren. als 7^{en} Missive gerecommandeert hebben.

Des avonts heeft d' H^{er} Jyseli getransportiert op de
mardijckel Corcor en is met de selve neffens die van
Kulangh en Oma naer de Zocht van Caybobo ende
om leggende quartierh vertracken om d'Alphoros.
oft d' Begien t'onner Assistentie te doen staeten
vrydach 18^{en} d' d' waeren met d' Approches noch over tuch vaem
gevoordert alwaer met een derde sterckte sterckte
kwaert bevesticht ende soo verre gebracht datter
den aenstaende nacht een Camp soldaten in 2 al
Logieeren

Jan Putman

Jan Pieterzen schipper vande Schaloup was in Comp
 van enige andere soot schijnwaer mens gericht:
 tot buyten de laeste schilt wacht gegaen alwaer
 door enige wande vijant besprongen, ende gemelde
 schipet soodanich mit een roer vogel getroffen is
 dat een half uur daer een synle den heeft gehaten
 saterdach D' 3 Feb. des smorgens alhur uyt Banda gecomen
 t' Jacht de Cleef de Perrel, neffens de Boyer Banda
 door d' Heer Accobey kerwaerts aen gesonden mede
 brengende d' 4 Solo. onder den luyt'nant Jan gatte,
 an dacht siecken waeren ouer de Pas naest Oest
 gesonden, sood dat het secours van Banda gr. Hoon.
 tot Brengen.

sondach D' 4 ditto bevonden met d' sprac hes soodanich geasprocheert
 te Zyn dat ter Plaetse gecomen waeren d'uer de baterij
 tot plantinge vant geschut geproectert hadden te
 formeersch. sulx datelyck mit wirck is gestelt nadat
 een blinde van legger mit sandt gedaelt tot bevyding
 onser wirck volck was gemaecht
 de Bolegerde konde dit geuoughe byck sien derhalven
 haer geschut der waerts seiden en treffen onder andere
 een rouck boom van onse asproches, waer door een sold:
 syn arm en handt gequest wuert, sonder eenige verder
 schade.

Tegen den Middach is een Tongen van Cambelle
 Comen over loopen dach is sirt an vondich sood dat
 weymich bescheet vandes vyants gelegenth: wthem
 tricken Comen. des avonds is den sers. Jan Neustad
 t' synen versouk mit tromtich sold d' eerste wacht
 in onse nieuw begonne baterij verqundt

Maendach 5 dito, wurt d' voir gedaen met koudt te hacken en tog
 te Brengen ou' tabers aen gevang' baterij te geb:
 P. t. Jacht vanden vryb. Daniel Saanz Robol,
 ar vierde tegens den Middach. den serscael Faber

De wilcke

De welcke nader ondersouck ouer t'ombringen van
t'het gedaen hadt

Tegen den avond is den Boijger volgens recommandatie
vande H^o Accolij weder derwaerts aen gesonden om t'
t'nacht de Perseel voor enige dagen noch alhier te bliu-
den gemelke Escuel Sabler alhier gecomen ter selue
vot saeck daer om d^e H^o Gouverneur van heere L naert
Castiel veretrocken was hebben weder om geschut-
ten aen sien zyn presentie aldaer verdracht wuert
dinghdach Hoij d^e B. wuert sterck aen onse baterij gebruyt tegen
den middach ritout aerde d^e H^o Artus gysels wt de
bocht van Caydobo derwaerts aen op p^rmo dese's was
veretrocken

syn e refereret dat des morgens naer zyn veretrock
voor Caydobo ten anker was gecomen d^e Inwoonders
quamen te H^o Raecten ende. Betheoone goet sanblan

Promittiedden de gelegentht, bincken Lucielle te gaen
besuechten en ons schriftely daer af rapport doen

Verzoekken ons leger oock te mogen visiteren of dat
onse sufficiance bi merckend door dien quimelaba hin
soo na Leyt niet dorff den Bestaen

Is sedert haer Jongste destructie hadden gants geen forco
gehadt, maer wt den quimelaba met volge geassiste
spedialuk met 20 mannen op den Jongste tocht van
Hietou alwaer door Precontre van d^e B^o van heere vl
wt prese van meerder drye stueken geschut achter
gelaeten hadt inde naer Lucielle ontvlucht was

Maer ons aensomste voor Lucielle hadt den quimelaba
noch niet aen beruden gesonden

Haer ander Negerijs als Pilo en pope wy wilde van haer
voornemen avisieren, en enige van haer volck op
Amij en lochy thuis is ontboden

Zeekeres frauw van Cammarien was aldaer geweest
die frinthen versocht hadt te willen waerschouwing
doen. Wanneerkun soude beroust zyn werwaerts aen

de Nederlantsche.

De Nederlanders hooft gewindt hadt op dat
haer tot de zelve verwoogen mochten
dit was het voorgevin. Sandie van Caybobo waer af
t'effect den tyt leerin zal

Van daer voort geschept tot op de strand van kamarya.
vertoonde sich ter stont eenich volck om met te gaen
dan onder seeyne quantiteijt werden om merder te.
Pristen weder naer bouen gesonden t'welck aen namen
te volbringen

De boer van Kilangh vberst aldier na Lammecay en
Soulaly gesonden om van daer sou veel volck te brengen
als mogelyck is. Ende alsoe wel zy seggen dat haere
sengagie naer samille en Se-saulou amte doen haesten
verbrocken is wiert haer echter gemesindert haer
schuldigen dienst te presteren

Onder andere Redenen met die van Caybobo hadt syuel
kenlieden voor gedragen by alden de saecke t'onswaerts
hi vbroden dat haer dan beter woonplaetsen wuden
viersien selvs alwaert Lucilla wamer mit goddelij
stulpe bemachtucht zyn zal hier op addresserden
haer secretaris aen katij ram Hooft van Oma met
versoek dat doen serieuusly wude v'rneemen oft
zullen des H. Gouvern. op rechte meeninge waer
by alden ja waerden alsamen tot het selve wel
geniegen. Presenteerde daer met 1000 werbaer
Mannen te comen wonen. Soomen daer eenich
quaransoen wude laeten, belooften ook v'rsiekerme
dat alle de Plaetsen Amj, Loc ky, La alla ende de
achter geligen Caybobose Plaetsen ons sullen toe
vallen daer op zy seggen te pretendeeren hebben
deer beneffens sorge te dragen dat geen mooren in
alle de gemelde Negerijs zullen blyven t'welck

voorwaer

Voorwaar gewoone Lactien zouden zijn voor de
Rubaba op de strandt van Pounoiss was en orangt
ende mahouly van Cammerico by Lyn & gecomen
de welke verstaerde dat de gantsche macht van
d'omleggende Plaetsen geprepareert wiert om de
solve met d'one te Communiqueren de welke te doen
haesten alle Manieren P. Suarien aengewent
Zyn geworden, syn & hadt gemeld vaertuycken
vielek gaerne mede haerwaerts gibr dan giracus
haer door dien buyten content van hyn absente
ouerich niet bestaen dorsten deden onder tussehen
vaste beloften van niet meerder macht in corte
te verschynen

Vandaer was geschiet nade strandt van waysamma
end, kallasouwa deswaerts aen d'ry van Oma en
twice marduchers ten meer gemelde, ynde gesonden
werden den Orangq van waysamma & Sooneelyck
afcomende volgden 30 Houcke mannen gelyck dan
deselvi P. de corcorre haerwaerts aen gibracht
Zijn

Met Zyn Priestterende macht versocht wt stel tot
daencompste vanden Cominck van samitte de wite
met een groote mach waentocht te Zyn afermerd
doch by aldien deselue binnen sevendagen niet af
quam, soud ons noch ^{actoude} vertuch mannen toeschicken

Op dese strandt rescontrerde Zyn & tien mannen
van Kaylato door den Pradja Samitte voor ut
gesonden ende haer seggen omde gelegentf.
jachter lucilla te besichtigien alsoo gemelden
Cominck nistins syn Nabueten van miringl.
was t' selue van achteren te beruyten ende alle
wt compste te Benemen, tot wt voernigle
van haer last waeren willens de gantsche bocht

Te Landt

De Landt om te loopen, doch zyn mits dese gelegenheit
 P. de Corcorre van Oma ouer gevoert zyn & had alhier
 oock gecriscontrict secker orangg van Hattasoua. de.
 welke met beloften van recompense naar Bouen sondt
 om den samittesen Comick van alle te veruittigen
 en sijn aen tocht te doen haesten

Sot medder seckerheit hadt zyn den orangg tamma Jilhou
 naar hattasoua, om haer afcomen te veruittigen gesonden
 dese retourneerde neffend vijfstammen vandaer met raport
 dat door Express der bodt van Radia sammitte voor zyn
 compste niet condon wt trecken doch dat als dan twelck
 eerdachs vertrouwen te zyn in geen gebreck souden
 bliuen,

Swec der selue zyn herwaerts aen gebracht, en drie der
 wooren Radia sammitte ter vooriger oorsaeck tegen
 gesonden die van way'samma, verclaren dat van Lamarie
 veertich man met twee srauwen, op die van capaba wt
 garen vertracken sijn. In sijn na dat zijne & heeft vernemen
 comen, is een goet maect Alpacros in aenrocht met
 bespreck dat wanneer op strandt sullen gecomen sijn tselue
 niet tackenen van vuer sal genotifueert worden om haer.
 door de Corcorre te doen, traelen.

De Corcorre Kijlangel, brocht geen volck van Lamme kayten
 aensien als vooren op Radia Sammit excusc naemen
 doordie van oma, was kaybobo wider besocht doch hadden
 noch geen vaste Resolutie genomen
 Ende Ke vier van Painoude hadden de Corcorre's in en
 cortintyt haer ouer vloedick van visch versien, oock
 op de strandt van way'samma quantiteyt van saqu ge,
 maect P. Memorie

woonspach. dese dach wiert een onse Baderge dapper gevocht
 Hoij 7 Feb. In ende ontrent onse leger plaetse hadden verscheyde
 juytten

Putten doen graven waer af eenige der selver redely
goet water gaven maer niet bestaet voor soo groot en
meer nichte proefke
Nu was achter ons een Bequaem water Plaets oandriet
water, doch onvry door de wyde distantie derhalven
met een Lentje soldaten dese morgen Persoonelyck
derwaerts aen gingen om de Bequaemste Plaets wt
te sijn daer een bedout tot bevinge d'essels mochten
Formeeren, doch daer, doch daer ontrent somendelach
den vyandt met een starcke P. tje in embuscado en
dopenbaerden sich met een gantsche Baggio van
Mutsquitten, ofte roers, de schermutsel was hart en
door de gelegentheit vande Ruigte den vyandt favorabel
soo dat een goede wijle verloop op de vlucht konden
wirden gebracht hoe wel niet sonder verlies vanden
vande welke vier doot geschooten en vijf gequeste zyn
geworden onder de dodden was een sergant saepvogel
in t'eerste treffen gelleven, en t'Boof af geslagen
den luytenant versenburgh is onder anderen met
tractuere des beens door den Arm geschooten watschade
den vyandt geleden heeft is onbekent dan is by hen
volgens gewoonte niet sonder es getrumpeert
De gerudten luyden stact dat eenige Corcorre,
vanden quimelaba int vaer weder souden zyn derhalve
hebben twee Schaloupen de zon en maen wel gemant
naerde vhaasende Eylanden wot cruyden gesonden
met Instructie dat de gelegentheit aldaer proficte
lyck ondersouken sullen t'Jaert de percel alier
tot noch toe werbleven hebben op dato naar Banda
alder te rugge gesonden
Des avonts hebben twee Corcorren de Mardyecken
en Kiulangh naden houck van siek wt gesonden om
t'altra perren eenigh vaertuyck, twelck wy verstaen
in Merckelyck —

in Merckelycke getal van Hietou dagelycx te comen
ouer stecken onse Bateriae was desen dach soo verre.
volmaect dat twee Metaelen stucken van 10 en 24
lyer daer in gebracht zyn geworden. op morgende.
befeigende daer mede te begroeten

Dondertdach by d' Datto met besonders gepassert dan dat eenige.
ze hooren wt de Bateriae syn gedaen sonder te weten
goatschade den vijand daer door toe gevoelt is,
vry dach by d' Datto. des smorgens retournde onse wt gesonde
corren mede bringende vier hoofden en drie gewang.
van way bouly die in een raabouly van Nadeo quamen
ouer stecken.

De gevangens Pynlyck ondervraecht. Bekenden dat
woor acht dagen door den quimelaba. naer hietou
namntlyc Esen en wawany waeren gesonden om het
afbringen van twee stucken geschut te versoecken
als wanneer den Patij wany van Lucilla de seloe met
een saccor die by hoelen mit losse vingers leyte souden
gaen haelen haer vander last was geweest Cruyt Logels
en assistentie van volck te procureren.

Afbringen van stucken was hun toe gestaen. tot assi.
stentie van volck waeren wt yder negery tien manne
gepriest die metten eersten ja op morgen met slyen vaer.
tuyck souden ouer comen van cruyt souden twee potten
ende dertich logels ofte meer toe voer doen.
op Esen wawany waeren ontrent veertich maccassar
oft malajers. hun gevangen was wyder onbekent
wat vromdelinge oft hoe veel mede quartieren werden
verwacht

Shunder vertick van Lucilla was selue versien
mit 20 maccasaren niffins noch 40 trnatanen
al met roers gewapent.

De Provisie

De provisie van bruydt bestondt in 4 potten ende twee
waeren twelck soo egnde moettē narekenninge by ons
gemaectt byna gecorrumant sijn

Den woerbaeren doop van vrouwen en kinderen is een
gedeeft op calemonij, ende de rest op t'omleggen ge-
berchte, ver trocken hun geschuit waeren dry stukken
trois van yser en een metall doch was ten yser genoot
saem geborsten ende derhalven onbruyc kelyck, hier
beniffens waeren met goet getal fassen versien

Agels waeren van alletlij sorteringe omtrent 200
doch wurt het getal doort gelyck van t'm vermindt

In Lucilla was groote mansquement van viures
sijn aensien niet geprovideert waeren

De Huttoeden waeren tot de vreden niet gesindt maer
ter Contrarije hadden een Partye van verbaich man
wt gemactt om d'onse van Larucquo amich voordeel
af te Lyeu.

Dit en niet Circumstantie van minder importantie
hebben van voorsy gevangens getrocken

Werschuylen van des vyandts Corcorren hebben een
nemelyck geoordeelt en verwoelch wyl in gesien
derhalven t'ist standt twee ebaloupen, naer houlon.
en een gelegen Plaetsen wt Cruysen hebben gesonden
om te provideeren dat den vyand niet onderstondt
eenige der selver te water te bringen om t'waertuyck
voor de huttaesen te bekommeren En dry Corcorren
aft gevaerdicht en ver trocken van welcke goede
vrucht verhoopen.

Van enige nieu gemackte wicken naer Calimont
haeft den vyandt ophugden met Bassen d'asperna
onse Battery geschooten maer niemant beschadicht
Dort de Coastacpibe is gemidicort dat uyt onse Battery
den vyandt bequaemelyck met granaten condeschiet

Sulxons

53
Sulcx ons gemouert seest een mortierpan Landt te
doen brengen, om hun op morgen eenige toe zenden
de Priue met ander selver wurt noch desen avont
gedaen die op veel na niet conde toe Reijcken doch
excuserden de Constabels sulcx met verstanten
dicheden en dat alsoo gestelt hadden om een wissel-
schoot te soeken. Wij sustineerden dat den belegerden
vrijant by nacht gestadich in alarm geshouden groote
lycx gemattert wat dit heef ons gemouert dat
een van onse Chaloupen met Planken op geboyt
soo veel mogelijk schootvrij hebben doen maken
en wt de selve van nabij met een Geyn mortieren
handt granaten en wuerballen inde Benedenste
Negerge doen schieten.

saterdach den 10 Feb: door manquement van goet water hadden
op gisteren t' Nacht Boutchijn neffens twee chaloupe
naer Lochoe gesonden twelck op duyden met volke
vacten retourneerden. Die seerden, dat den Lovboesen
een getrouw stuk by hun hadden gedaen, want
arstelyck quamen on ge wapent aende rovier by dinse
waerschouwendt dat dagelycx den Broeder vanden
Kime laba wt Lucilla met groote partye volcx der
waerts als oock inde Negerge quam dat der halven met
sbater haelen om ongeluck te vermijden haesten
moesten sy wilden datelyck weder naer boven op de
wachter vertrieken ende die van Lucilla vernemen
souden met slingeren van een roodt vaendel trecken
doen waer naer ons hadden te reguleeren, ondertussche
versochten dat eenige schooten met loos cruydt om
quaet gunstige t'abuseren ter weder zyde mochten
gedaen worden eenwyle daer naer de vacten gevolt
zynde wurt het beloofde Leyn van boven gedaen en

Nauwelijcx

Nat^{uur}lyk waeren d'ons te nemaal gemact quā
als een goede menichte volcke sien buyten t'bos -
verthloonden

Op dato syn enige Granaten geschooten dan hebben
op verze na des gewenste plaetse niet comen bereukt
den halven deelen op honden

Dit was voorwaert een verdrictelyke Zaek, en bevon
ons vande Constabels voornementen midt stuck seer
qualyck gedient door welke continuēle protestati
Die op d'ryze van gestadich te sullen overwerpen -

Sunderden de Baterye niet naer der was getorma
Met het schieten van ons Canon wt gemelde Batery
coade doek geen groote operativ bemercken, alle
welcke ons gemooirdt heeft eenichsints niet nader
apropches voert te gaea ende onder tusschen middelt
mit w'rick te stellen, door de welke niet den eerste
om den houck over haer onderste Negerije mochten
kamen te logeeren

Jachtide star hebben voor een Mutsquet schoot vry
doen maken, en met een saker wt Bueren versien
om gantsch dicht onder de wal te sorten ende plaette
te besichtigen Bueren is oock soo veel moeglyck
te Naderen gelast

Sondach d'yn Fed des Morgens arriveerde h' Gouvt van heur L'cht Jacht
Mocha weder vant Castello, verlicht hebbende t'geer
daer om derwaerts aen vertrocken was
del ortoren opgestieten wt gesonden, hadden niet
by sonders gesescontrict. Dan dat t'hoof van een
die aen landt verrast hadden mede brachten
hier op sijn des avonts weder andere vertrocken
om hun fort buyt te maken

Maendach d'yn ditto de solda: tot secours uyt Panda geomen, hadt
tot nochtot door saute van commodidyt aen Boort buyt
gehouden dan syn op buyden haer logementen gepre,
partidit om op morgen dese lue aen landt te brengen

D' Heer.

De Heer Gysels Propomert

Alsoo doord' Rapport van Mont. Huilft op vlt Passado
 ouer syn weder vaeren op Hutou, gedaen gemoevert
 zyn geworden de gevangenen Cap. Huelto KACKIATY
 wez versocht hier waert aen te brengen, om als dan
 vorder te beschuyten t'gan ten dienste van E Comp.
 noodich betrachtten soude en dat op gisteren P. Tacht
 Mocha al hier gecomen is oft niet best geraden soude,
 zyn dat zyn E sich metten eersten P. yoonelyck
 Kackiaty mede vdrinde naer hutou de trouyde, ten
 eynde claerlyck mocht bemercken wat experientie
 bodde Hieltoesen vrede by ofte hoe veert de selue soude
 comen ge. werden twelck by ons P. y. p. t. yck ouerwoogen
 zynde, eenstemmich genductert wort d' E Comp. ten
 hoogsten dienstelyck te zullin zyn avoyeren der haluen
 E dat noch desen Avonds P. Tacht Mocha, twelck
 van zyn mede gebrachte provisie, ontladen is veruordere
 de heer wil goet succes daer toe verlenen

voort versterck vande h. Gysels voornt is gaege worden
 dat mette eersten d' onderste Negerye aekdoek houck
 sullen sien te vermercken waer toe de cryghs officiere
 met welcker communicatie dit geschiet is grootely
 in Gynceeren

Des avonts is merre gemeloen Heer Gysels P. Tacht
 Mocha verdocken

Dinsdach d' 13 d' to met nootidens waerduch voorgevallen
 woensdach d' 14 d' to Inde nacht is seer ker slaet ouer somen loope
 vanden vyandt wt Lucieha, welck op den dach nader
 getexamincert zynde, verclaert heeft dat de Malajen
 met den quimela ba loujou voor hadden en geresol,
 wert waeren onse sterckte te somen besoecken maer
 dat Lsiatta met de Farnataenen daer tegens waeren

ende sulcx

ende sulcx niet goede toestaen kervirren nischen
dat wij te haer quamen bestooken en beproeven
dan dat wij haer stuylen hoochten en voordeelen
syels d'onse om leeg soude comen bespringen
D'ouderlooper rassorterde van gelb dat den gemelden
quincelake op lucilla en in zyn nieuwe gemaecte
wercken ontrent 2000 Mannen sterck was die
voet alle aen gelegenen plaetsen onder hem sorteren
te hulpe quamen, gewapent met endeel met
roers en haer eygen Cruyt en loot mede brengen
maer dat om d'aenstaende vasten tyt der mooren
voor eenige dagen voer na de zyns soude vertreckt
seyde dat 200 Malayers daer onder waeren te samen
met roers gewapent en haer eygen Cruyt ende loot
gelyck welcke de Cloeckmoedichste Sold: en seer
geuegen waeren om ons aen te tasten twilck soo
hy verstaen hadde, morgen nacht wel mochten
onderleggen gepraecht zynde waerom ouer geloopt
en by d'onse gecomen was, heft geantwoordt
om van syn gedurigen en onlydelijken arbeidt die
aldaer op lucilla heft maectin doen, en om syn vryh
te soeken en vande slaverie verlost te zyn ver
loopen was

Hy hebben hem op t'schip weerp in apparantid doen
stellen omme by nader gelegentheit op zynsaken
te letten

sen selven dage niet sonder voorgewallen dan syn
onse wercken verstarckt en is met d'aproches
vande loopgrast voort gevaerin, mede zyn d'orang
karijs van onse Camer belast de gerichtte helft
van haer volck by nacht en daech aen landt te
houden, om haer quartier te bewaeren, waer toe
yder schriftelck ordonantie gegeven is, ende den
ouderlooper

Wouter Seroyen geordoneert om allen gevonden de
swarten te mortieren,

1500 lb soudt syn onder de borscorren uyt gedeelt en
voor yder na gre 2 Camin arracq.

doordachts by 15 Februaerij wierp den konstapit. Major Puffer een
bom uyt de mortier, gestelt voor inde bergs van schip bueren
op den tweiden ovelloop, welck te vooren onderstut ende wel
versorgde was: dan viel de selue bom te eort ende omtren
op 4 vanden vanden berg van Lucilla alwaer geborsten.
Is ende sonder eenige schade vanden vyand syn operatio
gedaen herft.

Den onse Fortificatie werden met vlyt ghebruyt de Balle
nader versieret ende verscheyde Porse stucken inde
gardynen van miuw gemaeckt. Forten en pagger
gestelt omme te gend des vyands den val beter versien
te sijn, vermits de selcke onder onse soldaeten seer
vermeerdt is de Comp. van Cap. Daniel die alrede.
op de stich manen na vermindert was, onder d andere
Comp. verdeelt ende hy tot Cap. onder de Comp. van
Commandeur Troiloy's sege geuurt gestelt.

De wyse onse Oranqg seer geclaecht hebben, dat onder
haer volck grooten honger geleden wort is by den raet
verstaen, en last rys vant Gasoen van Luycen te
leenen en onder onse swarten onderdaenen te verdeelen
gelc gedaen is, erigende yder hoest voor hoest voor dry.

Dagen een half de rys, is meden by veltouwersten ende
den raet goet gevonden sonder Presudic van aduys
en toestemminge van heer gysels die na hutto getrock
was om t ondel staen oft de rebellige huttouwen tot
accort willem Comen, de vyft op gemaecke Forte
met de Batterye

met de Bateriae yder syn respectuaem te gewin
en is die in volgendt vuytsterste ofte westelk sort
gent. Oranger het tabit de daer een volgendes Fredri
Heindrick t derde Prins willem t vierde de gene,
salitit t vyfde de Comp: t seste Brigadier Bateria
de twee saloupen met t orangebay van oma last
vuyt Cruysen gisonden artillerien wederom ker
ter reede rapporteeren dat op Amagys verstaen
stadden dat Pradia Sammitti alle vyren met syn
Alphores en Cabelleros ab: weede verwoacht
brachten t Alphores van waysamme mede en
se yde dat de reste naer haer Coningt volgen soude
den selvan avondt af gisonden vuyt Cortaren met
den Escael Faber na Cammarie om gemelte conin
van samite met Lyn by hebbende macht over te
Raelen.

Vrydach Dij 16 February de gedrygden aenval des vyants is niet
voort gecomen en omme den selvan meerder tabu,
sitten en opte houden snachts by ons twee chaloupe
voer t enige soldaten met een tamboer op hebbende
aen d andere t yde van Lucilla na den bocht gisonden
onder tusschen hebben mannen met een orangebay na
den houck gevaeren waer van twee met branders
abn landt ge gaen Lyn en de onderste Negerij aen
brandt gestreken maer de wyf het gants stil was
is de brandt niet voort gelopen allen vuyt ofte ses
huysen daer door gecroptu geert niet het op gaen
vanden brandt syn de trommels op vet t dreyde
t saloupen geslagen als oock inde Bateriae ende
worden dit de star met gruff Canon, dapper geschoot
waer door den vyant t yf in onrust gebracht is
meeneende dat wy van allen canten hem wouden
Comen.

Comen Bespringen schoot enige schooten met
mitsquets bassen ende geschut dan niemant
goot. ^{tef} beschadicht.

De Mayoor werpt den tweeden Bom welke soo
haest van vooten aen gestaeken. Van achteren wt
gedreven wasige borsten is quistende den voorsy
Mayoor, ende eenige doekroymighe schade aentschuy
Bueren.

De boschutters en sold: die desen Brandt gesticht en
aen Landt gecroyt, zyn by den raad der Provincium
soe geleyt daende twintwichtich raellen van achten
Hans de constabel vant Castiel amb: is belast mede
te onder leggen. een bom te werpen als inde nacht
gedaen huft maer is de seluc van getycken inde lucht
geborsten alsoo dat wy despereren door de onervarenhe
van gemelde Constabels by t'handelen en werpen
vande Bommen enige dureset te sullen trecken, de wyl
geen redenen met allen van haer doen sinnen geven.
Ten niet verstaen t'gein indesen By der handt nemen
des namiddachs ontrent drie vuyren comen braven by
den offer loepm. Mons. Hulst af gesonden, waer by
ons advysert dat de Rebellen van hutou, kinnchela
cumroycs de Redout of Larieque met groote macht
aen twee Zyde belegerd hadden, en haer aldaer begrat
fen schietende met Bassen en Mitsquets gestadich
op de redout, en belittende dat den Ingerietenen van
Larieque en waccasiue geen walter eunden haelen
dat doto Mons. Hulst met den Luytenant storm
en met 30 ofte 40 sold: en Burger van Castiel
derwaerts vertrucken was om de belegerde t'ontsetten.

Wy hebben geresolvert dat Lt t'Jaet de maen met
5 sold: ^{les}

20 soldaeten nedese tocht van Laruc quo gebacht 20 wt
garnizoen van Banda en zestich swarten van onse
Korpsen met een tambour dit waert te senden, omden
vijandt in Zyn boos voorneemen te stuyten met last
dat op t'arvoement vandese macht, d'afgesondene,
vant fastid dadelijck wederom te trouwen souden
om te belitten dat den vijandt onder schyn van so,
damige Belegeringe ons niet abusieren en andere,
aen slagen ontrent het Satterij voorneemen mocht
by swaekheit vande Garnizoenen als, dan het Satterij
Mocha rescontende de Maen ontrent Surien
bracht Tidinge dat de vijandt gerit was Laruc quo
ontsett en onse gende waeren wederom naert fast
te gaen des de maen te rugge Keerde yder in Zyn best
tinge getrocken is daer Godt almachtich voor ghe,
dankt zij.

De vijandts schort van desen dach mit schijpbuieren
door de loex ketel blyvende de vogel op den tweeden
over loop leggen.

saterdach (vrij) heb. is by den ract goet gevonden om t'Fort orangie
een graft vijftien voeten breed en ses voeten diep
te doen graven op dat selve Fort als het magazijn
en onse prinspaelste stiercke voor alle vijandts
aen val te vrie se soude wesen te vryde ende is de
roede van dun bestert en aen genomen voor dry R. van
Achten.

Den zelven dach is een slaef vanden vijandts comen
over loopen welke verhatte dat den vijandt om
treint dry duysent mannen stark by den anderen
hadden dat alle plaatsen wel beset en tiquartier
vande malayers

vande Malayers om laag met vergestige voortangels
 bestreken was datagelyke nieuwbe overcken deden
 maken nade hoogste en bouent Fort Lucie'la op mde
 teene by ons geboonen worden sult mit andere
 vluchten soader sumen. seyde mede dat om fogels
 en loot verlegen vbas, maer dat alle dagen groote
 macht van Macassar verwahte tot syner assistenti
 alsoo verlangen om de selue geschreuen hadden
 En dat alreide eenige Jancken van macassar op
 Boura gearriveert souden wesen noch verhaelde dat
 den quim' Lasa, tot een premium gestelt hadden vier
 Portugese Bhaar nagelen, voor des geenen die de touwe
 vande schepen ofte Sachtten-cunden afhouwen op
 dat deselue door gebreck van anckers en touwen souden
 moeten veruyden ofte aende wal geraecken en aen-
 stucken stooten mit conditie vanden die gerne, die ditseyt
 onderleyde quam te sneuvelen, syn Kinderen twee
 Bhaar souden ontfangen, dan soe het leuen daer van
 brachten, bouen de was verhaelde schenckagie een
 van grote oft orangg. soude gemt. en verheuen werden
 Sondaech bytacht niet voor gevallen, dan ontrent den middach deden
 den vyandt ontrent de riviere an charge van ontrent
 acht off tven mits quetten op d onse die aldaer waren
 om sagouote maken sonder nochtant ymandt te
 quetsen.
 Des namiddachs ontrent d'ry vuren en des avonts te.
 steen worden gelyc casque gedaen by den vyandt mits.
 evdeke hadden vasten tyt in gegaen om de micuoe
 maen die selue des avonts gesien hebben
 des snachts heeft den vyandt eenige vaertuygh afgeest

Soelck

I welck niet tegenstaende onse Salougen daer tegen
op de wacht gesonden en streeck uyt onse Batarij van
Landt en schip bueren, als mede vande Saloup gescho
werde door gebroec kon en ontruyt zyn
Maendach d'ay 9 februarj, heeft den Raet bestert te liggen en op
maken van een nieuwe Batarij nader des vyandts
wercken dicht aent Malays quartier ende daer voor
wt geloof 400 R. vande smorgens ontrint acht vuren
quam een slavinne vanden vryman Jacob
vooren op huttou by de ribben, gevangen en aender
quimelaha geschoncken, woe de tom over geloopt, seyde
dat den quimelaha enige dages inde by den anderen dat
dat waekten op de se burssen van Macassar en dat
alrede vuy joncken van daer op lombello gecomen
waeren ende aldan onse macht woude comen bepro
even, dat cruyt en loot gebreec hadden ende daerom
sulcx als voor nu naeliet verhaelt mede dat
den quimelaha soude geseyt hebben wel geneegen te
wesen met de somp te verdragen inden een nieuwen
Gouverneur op amboyna gestelt woude maer dat
met den tegenwoordigen niet woude te doen hebben
Dingsdach d'ay 20 ditto, de vyandt schoot enige schooten sonder schade
te doen onse wercke naer sich aen. d' Approches en
worde de ruybossen en paelen goret gemaeckt om
de palasden een nieuwe Batarij te rechten en op
te werpen de meugemaken batarij soude dertich
voeten in laen leggen binnen blyven 24 voet kant
met 2 schutgacten yder vyvoeten royt
de vryg. Daniel Isaacs. Kofol u gesentruert
sonder prejudicie van zyn Creditoren met syn
jaecht na bandate waeren met soodanige geoorloft
waeren ofte loopmanschappen als de placaten
tro laeten

Tenschen

Ten seiven dage schoof den vyant de Marsjylre van
Eschys Bucht. Een stukken

Des avonts Arrivedt Mocha van Hutto terrede en
en bequamen Bruin van heer Gysels by welken
ons advijs dat de rebellen van waywang en thise la af
gecomen waeren en goede hoop gaven van te zullen
paccordeiren. wat daer gevolgen zal leers den byt

woonbaek Hoy 21 Feb. de Majoor Puzet mit de twee constapils
tot nocht toe met hebben comen Bevroeden waerdoor
de Bommen soo haest dat van voortin aen gesteecken
van achteren wt gevoeren waeren of datelyk kind
Mortieroffde laecht aen stukken geborsten zyn hebbes
wy alsoo voors Constabils geen mouwen tanger daer
aen wisten te setten en als bijnde praet waeren, heer
Luyden de prop van achteren corter en t'eyndt vanden
soo daniel beset mits gaders de gehiele bom alsoo te be-
vonden dat plat inde stoel rusten souden en niet gety
voordes en met een wt streeckende staert tegens di holte
vande stoel aen stooten daer van een spruik wt trouwe
Batterij te doen.

Wy hebben mit de goet gevonden onder Be hoorlyc te instru-
tu het Jaekt de stat mit de Chaloupen de maen en
stat voor Combeles en lussroye op de wacht te zinden
om op de vryndelingen en ander vaertuyck te passen

Volgens voorige last en bestellinge is wt Trouwe
batterij soodanige Nieuw bevoelde en versorgde

Bom wt de Mortier geworpen na t Malaysie quartier
dan wylt de selve veel te hooch te halven vanden
Bergh alwaar seir treffelycke operatio gedaen heeft
waer wt wy mit de Constabils hebben kunnen oor-
deelen dat doot.

deelen dat door de swaerte de bom verder te werpen
en lichte mit Fort Lucilla te bringen was des hert
belast en na t gemelde Fort te schieten gelijck ge
hebben en is. De selue daer binnen geworpen daer voor
Godt Almachtich gedanccht. 29. wat dese lue ald
voor schade aen ged^{en} heeft, ver wachten te verstaen
wij hebben gesien en gehoort dat daer binnen gebor
sten ende grooten slach gegeven heeft. dat t groot
stuk t welck den vijand wt het selve fort is schiet
tende daer naer werden noch twee andere Bommen
geschooten maer de beyde Barsten soo haest opt land
vrielen wijnen ende dat op en llyp gevallen ende gebor
tyn alsoo alleen den Roock en geen slach gehoort
hebben.

Got solagement van onse Amboynesehe onderdanen
hebben onderhaer luyden doen so deelen en lasten
godt t is de man tiggende voor ses dagen een $\frac{1}{2}$
daeghs daeren bouen hebben wederom voor yder nage
vakkamen aract laeten geven.

Dese dach sijn wij met de loop grufft gecomen om
tront 45 roeden vande Placete alwaer onse
aetherste Gatarje meenen te Leggen wy waeren
dese dach sterck 501 gesonde sold^{en} en hadden
140 siecken summe van de Matiroren gene Comp
meeren stercken alsoo de selve van getz hart in
vrielen.

Donderdach 28. Feb. Smat gens vranch soo ald onse inde loopgr
vrielen comen de beyden onse tresten hode te vol
trecken worde. de partje die by d onse wt gesunde
is om t velt t ontdekken vanden vijand besprong
die achter de de Boomen op Lyn wordel lach maer
onse sold^{en} boden hen soo de stich t hooft dat de vijand
geritirt

Wy het velt behouden en met het begomene werck
 na onse wensch geavanceert zyn
 Indit gevecht worden den Zerg Janenijck en van
 des vyants volq een doot geschooten
 op desen Morgen woerde de sold: van Lt. Nuyts Comp.
 gemist en presumeren wy dat by den vyant overgelopen
 is
 De fuscael Sabir arriveert met de Corcorren Baguale
 rapporteert dat allen op Camarije goede hoep geerege
 heeft dan dat alsnoch den Cominck van Sammitte
 niet was af gecomen verhaelde dat omtrent de groote
 Priester van wayramme vuyt twee orangg: verstaten
 hadden dat de Zoon van kitchil laez man Louber
 gent. bismole met Brieven en schencklagie den Cominck
 Mackajely hadden gesoliteert tot den naem vanden
 Quimelaha dat onse afvalken en d: Quimelaha toe ged:
 en volgin werden. Maar dat voorsz Cominck sulck
 Zouden hebben ontseyt en deze woorden in substantie tot
 antwo: gegeven wy syn met de hollanders in verbont
 wat verichtonden Cominck van Tarnaten en is dit
 selue by Louis en kans de Solck noch nader verstaet
 te weten dat gem: Cominck Mackajely soude hebben
 geeyt wammet den Quimelaha lye uella soude
 hebben verlaeten, dat het selue aldan een bequaem
 woonplaets voor hem Cominck soude wesen
 wt het Rapport van kans den Solck hadde d' fixo
 verstaen dat Radja sesouleu dicht by haysama
 was met hondert en dertigh of veertich mannen
 om ons te komen helpen en dat op het versouck van
 gem: Solck ald: vier Corcorren gelacten en deselue
 ordre gegeven hadde om op de Compste van gem:

Cominck -

om volgers zyn belofte
aen ons in gh. te doen
gedaen.

Comint drie dagen en niet langer te Soeren Louis
van Oulats die van quelque poefje na radia sammitt
gesonden was, verhaelt dat den voorsz Comingl gesproec
en aengem. hadde als nimer als yn macht voor
Lucilla te verschynen dat onse Macht als: tegenwoordig
was, en dat wy zyn dienst soek beloonen wilden maer tot
Antwoordt becomen dat gem. Coningl tot bevrydinge
van zyn berck tegens zyn vyanden hadde te beoorlog
soe dien oorlog wel na zyn wensche vuyt viel, dat
als dan ons by somen Loude.

Den vyandts schort op desen dach verscheide schooten vuyt
het fort Lucilla en van sekerer Battery mis ouer den
berck gemt: dan beschadigde niemant an Cogel van
de Guyt het fort voorsz geschooten na onse battery
viel omt. vier of vijf roeden te Cort op de strandt mit
sant maer verhuif hem wederom en vloogh tegens de
gordingh van gem. Batterye welke daer door
om verstoep en sieden en tegens de schilt wat
aen viel. De Cogel worde vullde de gordingh inden
boesen vanden schilt waer tusschen syn bloote licha
ende hempt, viel doer hemt sonder enig smit de
man te quetsen daer gods almachtich voor gedaen

Den Praet verstandt hooch noodich te wesen tot
verquichinge vande sucken eenige levendige Beesten
alhier te Coen somen, Alvo den vryb. Torraen
de massen: aenbut eenige vande syne alhier te
brengen om te slachten ende ten gezetten pryse
wel te vernten, in dien men hem van bequaem vaer
tuych wilde verborgen.

Het waegde op de dree voor gaende dagen seer sterke
winden dat om de vuyt grondt veel touwen

vande

40

Wijlands sekepen Jachten en Corcorren door
gesaecht en veel ankers vande sekepen en Jachten
verlooren zyn.

vrydach d' 23 Feb: met tegenstaende onse loop grave seer geavan,
eert ende hooch genoech op ge worpen waeren u
evenwel goet gevonden enige wacht des nachts
inde silue telactin oorsaecke vand' ane Zyde het
dichte breuckel bosch en vand' ander syde het strand
den vyandt te voordelke vbaeren en van alle canten
d' onse cunden over u allen en becrugt. Daeromme be-
last dat eenige schooten met groff canon wt versche
Baterije des nachts gedaen zoudde worden, onden vyant
te belitten dat de silue met minen mochte ende
is ordre gegeven dat voort en alleer onse s'ijde smorgens
vrouck om t' velt te ontdekken inde voorsz loop graven
trecken soude wederom enige schooten, met groff canon
vijgt de Baterije en wt het schip Bueren geschieden soude
en dat onse soldaten en weteke volck daer op met een ge-
schien wt vallen en de selve besetten en met haer werck
voort gaen mochte maer soo als de geordonneerde schooten
gegaen zyn en d' onse daer op aen viel den vyandt met
eenige honderden wt bosch en aen t' eynde vand' loop
graft achter sekeren Boomen verborgen leggende
wiel suriusselyek wt zyn lasten schoot gewelouch
op d' onse ende d' onse wederom op saer: maer de wyl
verle Boomen tot syn advantage hadde worden inden
ersten gen val den Cap: P. Luycass die de voort
tocht hadden syn luyt nandt hand de stalm: en zyn
vaenrich doot geschooten met noch een Zergant, een
Zold: en een loop graver ende worde noch oer andere

Soldaten

Soldaten. gewont de vijandt en spon mede geen proffyt
by desen aenschlach want niet sonder dooden en veel
gequesten te hebben. mede vlucht gedeve en is gelijc
delijck teeken op de plaetse alwaer gelegen had
betuygen. want veel plassen Bloet. Stucken van
een varsch bebloet bickemil. Item Breyn wt een
menschen hoofft bevonden en daer en trouwen eenige
hebben sien vallen nadat op haer geschooten was.
Indit gericht gebruydent dat een werc gast ofte graven
te verre geavanceert zijnde van achteren by vier of ve
vijf vande vijandt omringelt en beset werde hij alleen
hebbende syn schop ende die hem beset hadde. Doer
syn schilt ende swaert. dese werc gast worde van
een dadelyck geaggraveert en onder de voert geworpen
Andere ondertuschen met haer swaerden op hem
houwende maer alsoo eenige schooten van onse
sold. die met den vijandt schermutserden oock
na dese layden gedaen vberde. lijen descluerwiche.
en Leef dese werc gast niet en allen worste.
ende die hem met syn swaert een hoerw inde Lmie
brachte. maer dese werc gast greep zyn schilt
by zyn gemacht. trock hem daer door onder de
voet ontvordende hem zyn swaert ende druckte
hem de keels toe soo lange tot dat hem gedoot heyt
en is alsoo gequest in zyn Lmie met het swaert
van zyn vijandt en zyn eygen schop byd onse
gecomen. om soo danige recontres niet meer subijt
te persen hebben goet gevonden vande ^{gheachte} Pagger
houwen op t'eynde vande loop graven tusse
boamen achter vbetke den vijandt gelegen hadde
een Piedout op te doen werpen ende t'sestich mannen
Nutt den --

Zelue te Gort dat geen vruchten mit alles daer
van en ge noeten de vyand dedde eenige schooten met
groot Canon inde loopgraven onder onse sold^t die ald^{er}
de roacht hielden maer en quette niemant de cogit
nam en sold^t den Bandelier want lijf wech sonder
ymant te beschadigen

Den Commandeur Trogles vandach tot dach seeter
wordende is geliecht met vogels tacht nade
passo te gaeren, om van daer nat Castel ge d^t te
senden en Frans Leendertsz vast te voordesen
Comm^{da} van Ammonitie van oorlogge inde
selvige Plaets voor Commandeur gestelt de Comp^{te}
was sal: P. Luycaert: als wederom van andere officie
versien en yder Comp^{te} belast hem van noodige officie
te versorgen

Tacht Macha is de s avonds na huetou en de part
na de passo soo voorts na Banda vertrocken
sach d^t by de E. de nieuw gemaeckte Redout op te ynden.
Vande loopgraven is op desen dach in volle perfectie
gebracht de de ordre gegeven omme op morgende
Nieuwe Bateria te beginnen in desen voornacht
quamen dry Jonge slaven vanden vyandt overloop
verhaelden dat mit laeste gevecht op den 23 passade
inde loopgraven geschied een orangge vande malayers
doot geschooten en vyft andere gequest waeren zeyde
dat den quimclaba gebriek van stuyt ende loot hadde
dat geen andere Regue maekte, oft wy zouden het sort
Luciella bemachtigen, dat noch 20 Jonge quen op sam,
bello en 20 op lussioys want voort led. n Jaer over gebleven
vbaarren die viel Nagelen in voortact hadden
dan dat den

dan dat den Surmelala d'zelve niet heeft willen
 cons. geuen om te vertrecken voor dat andere in
 haer plaats alhier gecomen zyn. Zy verhaelden
 mede dat den Z. L. ouer sommige dagen gemist by den
 vyandt ouer gelopen als: het neuden en voor Constab.
 diende, dat den vyandt een aensch. voor hadden
 en onse Fortcorren te water doen aantastt,
 mit andere Fortcorren die als: geest gem. worden
 op dat onse macht vuyt locken soude. Druyt de sturck
 in welen Wy te landen gelieget waeren omme
 als dan de Zelve t'ouervallen van alle kanten.

Maendach d' 26 Feb. de wyl het sout by de wateren was is
 op desendach de nieuwe Battery met gemeene macht
 aen gevangen omme de Zelve voordien avont op.
 gem. en medentiv te hebben.

Daen onse Amboynese onderdanc syndrij ponden
 Prijs wt gedeelt voor yder hooft

de vyandt dede op onse waerheit en werckl. vande
 Battery eenige barges met Mutsquetten en haest
 en van onse sold. gequet vuyt het schip bueten
 mit het wintwermg. stuck en wt onse eerste
 Battery words vertheide schooten gedaen mede.
 halve Cartouwen waer van sommige schooten
 duht onder de voet vant Fort Lucilla en sommige
 schooten daer door ge gaen zyn maer wat schade den
 gebracht zullen hebben niet Comen vernemen

dinghwoach d' 27 ditto. de wyl door de gemaeckte Redant en
 de twee gestelde kwinten Kwambaysen op de loop
 graven onse best. plaatsen te wyl en telang
 waeren dat daer daer onse quamsocnen en macht
 ja tydt van

In tyt van Nooit soo haest by den Anderen te trecken
Zijn ofte men soude den vyandt noch merder voordeel
geuen om in onse roercken is by den Raedt goet geuen
De oude roercke af te snyden ende te verbrecken
beginnende vande westelike zyde tot aen derde Fort
ende tselue Fortlaeten vergrooten met twee punten
versterkende op dat voor een vyant te aenval mach
wesen versreckert

De vize Fortcorrin, by den Fiscrael op waysamma getat
omme op Radia seloulou oft op radja sammille te
waachten en midren afquammen desilue met haer macht
ons toe brengen arrivende met dese macht heer
ter reide brachten Radja seloulou met vijftien
Alphores mede en Rapportende dat sammille veel
verck op zyn Land hadde tegen syn vyanden daer
omme ons met londe by comen In voegen dat aendest
Luyden afmeten wat staet of dese Alphores te
maken is en wat assistentie van selve te trecken
hebben wy vragde hem oft ons merende met soo cleit
getal dienst te konnen doen, antwoorde dat ontrent
tachtentich oft hondert van zyn volck noch achter
waeren, en hem volgen souden: maer dat hy Met
dese volck gaen maken of touren oft geluck hebben
soude oft niet en aldan te nacht op advantage
gaen de wyf alle wegen en toe paeden hem met de
Zyne op dit land wil bekint waeren
Vest d'oude Battery werden eenige schotten gedaen
t' Malays quartier en mit Fort Lucilla seer getue
lyck oock bingen ons sloaten inde Nieuwe Battery
leggende een Golvangen ouer een Blok en stel
selve inden schemer avond op de strandt natwete
de vyant

De vijandt veel verloor en schooten gedaen heeft
se vergerfts

vboondach d'ij 2 d' Februarij het afbrecken vande watterste wercks
de versterckinge van murew in treckinge van
onse guarnison werden volgens vorige resolutie
op desen dach met alle obydetter handt genomen

Men verstont dese nacht wt eenige tabnetanen die
gemeenelt inde nacht ons leger quam vrvloeken
en onse sold^{ts} duytsehe doen dat den gumelaba een
outrloopers hiet vooch vermelt souden gegeven
hebben twee vrouwen met eenige goeten kleeden

Sacht Mocha arriveert ontrent velduren naden
middach alsut van hutto, bracht Brijeren van

H. Gysels waer by adviseert dat die van tichela met
noch ses andere Negers te samen op Cijel woonde waer
van den orangg: Soelangh de Prinspaelt^{te} was aft
gecomen en met Lij: vdragen maer dat de drige
Shu Hoische hoofden, met die van wawamj tegens de
vrede waerin, met tegenstaende de gemeene mande
schuer seer Begeerten.

Verhaelden oock dat den gumelaba een frau met ses
man van anni op sapaba gesonden hadde, om assistentie
te versoucken maer dat die van sapaba tot sulcx
als noch niet hadden geresolueert en dat doof middel
van accort t'zelub hoopte te verkniden, alsoo de
gesanten byten t' aen haer gesonden wel ontfangen
jen aen genaem vbaeren, wy hebben des nac t' h' stoa
Corcorren afgesonden en ontrint saybobo in monsa-
Cassa op dese frauw met volck twee dagen in twee
Nachten te passen.

de Concorre van Mardjckers hebben na Louhoe in
Krucken van

De ridders vanden Daech afgevoerdicht om t'onder
staen haer b: in Clinatio oft haer te nemael voor
ons verclaren willen oft niet. Mits gaders haer te
verrekeren dat wy vant Beligh niet zullen aff
trecken voor Lucrella Bemachticht hebben en alle
Behoorlycke assistentie aen te bieden alle de gene
welcke ons by haer verougen willen

donderdaech Dij 6mo Maert den Nattabordie Louis gommis met sijn
Corcorre Compt van Lochoe rapportiert dat de Lousoes
met hem niet hebben willen spracken oft in Communica
comen oer t'geen waromme eysonden was alsoo
ze yden dat de van Cambillo en Misidje mits gaders een
Malayers inde negotije waeren Welcke
warme haer souden comen te vernemen of haer
schieten souden

vrydach Dij 7de smorgens vruoch arriviert de groote Corcorre van
Oma mede bringende een orangb: van Sammarje
en een orangb: van Panouisa, Cirawauwa en way sam
ma op hebbende ontrent t'wet en viertrich mame
des achter middachs wulde een Bojn tot onse Battery
naer Bouen geschooten de welcke naer wensch bouen
tusschen het Fort ende den tempel In gevallen is
doende goede operatie wulde in onse Battery als
mede op t'schip Bueten Int bersten der seluer een
groot geschree gehoort Zoo dat sonder twyfel eenige
schade onder menschen en huysen gedaen t'al hebben
onse Constables hebben desen daech met de haluelat
touwden wt de Battery dwersche schooten naert
Fort gedaen t'elken malen bakende van gelyck
mede wt schip Bueten den vjandt heeft vjft daech
niet an schoot van bouen gedaen

Des Smachts.

des nachts is d. A. vanden heuvel met de Cortorre
kuelangh naer de passio vertrocken van ge. D. zyn
de Cortorre kma, sorsoury en delat met bog gestaen
vanden Baedot yder naer haer woonplaetsen vertrocken
en naer aldaer zullen hebben verwarcht yder binnen
6 dagen weder te keeren.

den seluen avont vertreckt mede t Jaekt mocha met
Brievien van d. H. Gysels op hietto Lamma en van
paur na hietto om water voor de vloot te haalen.

saterdach d. 5. d. is an onser Gelo. wt de Comp. van Cap. Maerte
gemist en op gisteren naer den vyandt ouer gelooopen
trapiende aen onse dat der langh noch 3 oft 4 haer.
zouden volgen en zij allen geen schiluen waeren
Omtrent de Middach. Zyn onse Cortorren, du op de wacht
aen Noussa Cassa ofte d'aguen Eylant gesonden
waeren onverrichter Zaecke weder gekeert en by
ons ter reede gecomen.

Is mede segeus den voordt t Jaekt de Maent seijl
gegaen en mede Boecht achter Lycella op di wacht
geordonneert, ende is desen Daech voorders niet ver-
richt, als dat eenige malen met de kalven Cartouen
op t Fort geschooten en met handt granaten geworp
is vallende 2 derselue gut Louenesche Fort wat
schade de selue sullen gedaen hebben staet te
verwachten.

sondach d. 4. d. Zyn diversche handt granaten wt onse Bateria
in des vyants wercken geworpen mede d. groote
Mortier 2 Matlin volstien en naer haer ondest
wercken gelost zyn mede eenige schooten met de kalve
Cartouen als mede wt t schip Bueren op het fort
gedaen, des sachter middachs schoot den vyandt wt
haer Fort

145

Zyn Achter stallige schulden die aende Camp;
Een merkelyk somma Montieren soo veel mogelyk
mogen mit trecken, op dat sulc ^{dan} met minder faeth:
mach toe gaen hebben het quarmisson ald: metheen
sold: die ons alhier door Beleghery ondienstuck Zyn
doren vertrecken.

Set der quickinge onser sucken alhier in groot getal
hobben. Zyn twee koebresten van daer te betgen gelast
desen dach niet besonders gepassiert dan dat enige
schooten met groff geschut op den vyandt geschooten
Zyn Item verscheyde handt granaten mit Malaysche
quartier geworpen de welke de Beligerde met twee
schooten beantwoord hebben, Onse verderste Bateria
daer tot noch toe alleynelyk de groote Mortier neffens
de Pleyne tot handt granaten gestaen haft, met een
Beddigh tot een halve Cartouwe doen bequaem make,
Die op morgen tydelyck sal vaerdich Zyn.

Dingsdach Dy 6 Merit volgens onse Resolutio op gisteren is het
jacht Mocha mit Catkady naer Nyttoc btrocken,
Onse Orangg: Rossenivo, de frites en Lakkabalat
syn op hien versouck mit twee Forcorre mede derwaer
gegaen alsoo iets profijtelz tot de vrede verhoopten
te werken.

den ander Coopman Serayen hebben naar hiet Moelammi
geordnneest om des Comp: saecken aldaer waer
te. Neemen en van t voorvallende ons t avisceren
Disen dach is met de halve Cartouwen inde voorste
Baterije gestelt verscheyden malen geschooten
De mortier met steenen gevult geloft, en wt een
Leijn Plock stuckje

Leyn Cloek stukken handt granaten met goet
operatis geworpen.

De bequaem gezicht van onse voorderste Bateriae,
wier doot en grooten Boom belet den volcken —
licbbin doct af souwen en des avonts wech sleepen,
sonder eenige schade niet tegenstaende den vyant
met salige van mitsquellen t' selic siecht belet
deesen nacht hadden gestadigen harden regen, met
Flicxem en waerre donderlagen veldengt
woonsdach Dy Ditto met bysonders voor ge vallen,

donderdach dy Ditto des smorgens is goet gevonden dat een van
bequaemste Chelouper teni mall schoot vry gem
en met het groote galeij stuk sal ge am melert
worden om te gelys het malayers quartier en den
houck te gelys desin dach is weder om soe rot de
Bateriae geschooten ende met handt granaten
geworpen.

De marduekers waeren met vyf mannen om eenige
ceris mede Bocht t' lichtin dese wierden ouer mit
harden Regen door twee mahoulys van loe hoe prast
ende aengetast, doch redder haer daer door soe dat
met dry gequesten weder quamen

vrydach Dy 9d. met den dach is secker swart vanden vyant
sonnen ouerloopen die ontrint 6 Maenden verleden
op oma woonachtich vandaer doot de barnatanen
gevangen en verouert was, dese verflaert dat hit
malaysc quartier met ontrint 250 Namen met
roets gewapent beset was dat d' Mal: alle ad,
vriuen naar bouen met voet angels wet d' asper
bestrieken hadden en met loop geaven afgesneden.

Bouenont

Bouen mit Fort hielt den Quimelaba met zyn
 Tarnatanen ter somma van ontrent 300 de plaats
 aent' getz woudeu beset door ontleegende negrys
 waer aet' getal onsercker virtualis was op
 Lucilla geen gebrek alsoo de Bosschagie open
 hadden alwaer met groot sijn saqu in brachten
 van Cruyt en Sgels waeren benodicht dan door
 maccas' secours verhoopten Provisie twi'lek ser
 gract te Lyn, door den Quimelaba den synen voor
 gchouden wert

Een onser ouer geloopen schellmachi sold: mder wan
 delmgel knoop gen: was door den quimelaba tot
 Constabel gebruykt maer door onervarent heyt
 in het wissen vant stuck seer jammerlyc te son.
 asparintie van leven verbrant waer wt godes
 straf, ouer sulcke meeneidige te bespauwen is

Vercl: ook dat den quimelaba de Loebosen niet vrom:
 maer eenigzints simulerende seer op hun gesloort is
 te meer alsoo door d'ouergeloopen sold onse contresponden
 met die van Loebos verstaen heeft en syn oud' eimige
 Malayers en Tarnatanen in quatsmoen gekeyt
 Nuwerlyc dese swart pedre geexamineert Lynde,
 verneemen tot licet wizen dat wederom en onser
 sold' een Castiljaen voor desen wt de Molucquo ox getom
 sich den verleden nacht naden vijandt heeft begeve

Malaysche Joncken referert ditto Pedro dat op
 Conb: en Lyndie wt 10 oft 12 stx ouer gebleven zyn
 doraecte den quimelaba kunt verhoeren ver nael
 met gaeft wulken toe staen voor en aler do Novo
 weder Joncken geattiwert zullen wesen, allenicht

Lyn d'ij geluente

Zyn drey gelusintreest soodan een groote quantiteit
Magelen. ^{W.} op gericht is
Op t schip Bieren is suiker Jon gh Boots geset
in hechte mis gestelt die voor leden nacht volgens.
Zyn bekentenis by den vijand ouer te loopen onder
staen hadt
verscheide. ^{Andere} Zyn insusitio van g'le Comen
vervallen op de welcke scharp regardt genomen
wordt voort waer een verduetelycke sake
Des avonts is de farrate van Oma op Zyn versoek
enige dagen op advantagie te gaen g'licentreest
saterdach Hoij so Dito: met Besonders gepassert dan dat in don.
Avont op t Malcysche quartier enige handt
granaden geworpen zyn als mede de Mortier
met steenen geschooten.

sondach Hoij 11 Dito: met notterens waer dach voor gevallen des
avonts arrwerd t Sacht Mocha van huttoe.
mede Brangende d' Lasten rys ende enige legers
versch water, den loopman van voort adviseert
van den Orangg Boelangs op lipel de noue wedu
bootsz hat ontfangen dat hen luyden aent besprouc
Contract. houdende waeren en nu wt gantk hunder
hoasso souden af Comen onder de gemeene man was
Blytsz die hun luyden mede legte wider bestondt
te frequenten en aende logie rys quamen coop
t' d' rook salden tydt leeren.

Op het arrivement van Mocha voor huttoe troek
by nacht was hadt Kackialij onder staen t' ontvoluc
duer mits syn voort rot den Beugel hadt geruet
ende door een klein vensterken suchte water be
gerven.

47
gevoen maar wiert doot datlyck verwoelt van
Ishyper achterhaelt en nader op syn Persoon
gepast

Maendach d'ij 12 ditto, niets voor gevallen de timmerl. waeren
besuch de Baloup, schoot vrij te prepareren

Omghedacht d'ij 13 Maert, niet besonders gepasseert, de Berberg,
loop, wat is, sucht en andere suchten nemen dagelyk
soo langer hoe meer d'outrkz, in ons Leger soo wel
onder de Nederlanders als d'Ambynesen onder danen
met onse Macht bevinden maar 400 werbaere
sold. te comen wt brengen de restierende zyn van
boven gemelte Plagen, getraekt en doot de selue
dagelyck wt dit leven wtick getrukt Ende alsoe.
Wel deese besoe kinge van god, den Heer moeten
accepteren, soo vallet ons menscheit. Wyse nochtans
verdructelyc in dese geligenth. destyts de selue te
gevoelen de swaarten. Preserren dat om sekeren
Hyt van Jaeren de bouen gem. Plagen alhier op.
Lucilla comen te grasceren twilek alsoo zynde
soo londen wy tot ons ongeluck gem. Hyt getroffen
schieden.

Soo nu als dan werden stenen mit de Mortus mit
Malaysche. quartier geworpen.

Des snachts arrivierde van hutto een balle met 4
slavin van Laekialy brengen de Brieven soo
van hem als den Cap. vander voort den welken
met zyn vorige willue P. Mocha was accor
deerde.

Onse orangg. Rosu nivo, de Crest's en Lata Salat
waeren naer hutto Lamna getrocken omdie van
Namalo.

Manalo nader te bewegen, werden yder oghen
wider op hutto verwaelt soo waeren doch alle
orangg³ op lypel vrgadest om altdan gesamen
aende Logie te comen Ende nader beslycht van
saeken te beraemen waer af den tijt t verwoelch
sal mede brengen.

Die van lypel begosten alreets Magisten te wien
versoekt daerom vander voort Lyn Comp^t met
contant mocht versun werden

van gely hadden die van huttoclamma omtrent
20 Schaer in voortraet waer af gaerne Levertantie
souden doen alle t welck den heer van heuvet
aent castel geadviseert het

Kackraly is sootsehynt over zyne gesammelte
Fauten grootelyc becommert verder blycken
dat door syn missive met alle ootmoet. vergeten
daer af versocht daer benessens de heer en gysels
en Jochem Proclofun yder een goude Let in gl.
den van 101. ten d ander 62 van d' scoerte.
door de voort zyne dienaers tot een vercringh
toe sendt haer t hebben gemetoe kettingh in
Bewaringe genoomen om tynen tyt daerover
te disponneren

woonsaach tijt ditto synde Corcurin Kuelangh en Emadrol
mit d' h. gouwneus van heuvet haer t castel
vertrocken waeren gertonnart

advysen van Lyn t vernaemen dat die van hennet
held en nauw secker nagelbosch die van Larucko
toe behoorende gerainert hebben

door dien de schepen met sucken seer suet laden zyn
is goet gevonden omtrent dertich sold⁴ door heubert
albir

Alhier ondienstich met een schatup derwaerts
 te senden, op hoope dat haestelyck ald: Revaltesoren
 zullen ende is na middach deselue verbrocken
 onder d' Amboynesen wiert omichints onlust
 gemerckt soo ter saecke van het ^{lang} roetsen alsoock
 dat seer veel sucken onder hun waeren derhaluen
 zyn alle d' Orangg: aende groote Corcorre Beroepen
 en beschoncken voer met en storm hoet inde swaert
 voorts met wijdt loofzige redenen tot loeckmoedich
 aen genaent

Donderdach D' 15 d' 11de des morgens is hagen: voordesen sold:
 onder de Comp: van Maertin scholtts en op twede
 deses schelmaechtich by den vijandt ouer geloopen
 hem wt het malaysche quartier met en roer
 bloot op t strandt komen vut boonen d' onse int
 Fort den Morgen wacker nestens eenige schelt
 avoorden toe de p'nde dat sat u geliden, ende met en
 op Nederlantseke wijze toegitteden en zyn roer
 gelofft t wilek den schelm soo geluckte dat en
 sold: mit gemilde wick m' hoofft gequest heeft
 floppende daer mede drigmaal op zyn hinderste is
 weder achter haer starcken getitireert, wt gestan
 hebben. verscheyde Mutsquets schooten op hem
 door d' onse gedaen

Tegen den middach is eenen Jan Antonio vink
 van Crystianij in Noorwegen sold: onder de Comp:
 vink Albertsen met de loorde ter doot grustifiat
 oorsaecke met den bouen gemelden hagen aen ge
 jetsaert in den zeluen by den vijandt te volgen
 getrachtet heeft - dese vink soude voortbaer
 by den vijandt een schadelij instrument gewest
 zyn doordien

Zyn doordien een goet konstapel en daer beniffen
een Blockmaker was hem ook op het Gruit maken
verstand, had voor genomen houtc mortiers te
Formieren en door vuerwerck het schip Bueren
van Zyn Beset plaets te verdryven —
Item is ter seluer oorsaeck een hooploop; vantschep
Bueren mit roede gegruet en drge Jaren inde ketting
gebannen wordende door den raedt ter oorsaeck syn
Jonckheyt van doot gecexcuseret de Galoup voor
desen gementioneerde tenemael vaerdich. zynde
ende daer Beniffen het Jacht Mocha met hout
schoot vry gemackt om gesamentlyck te gende
Wal te vryen en niet schieten, onse aen vallende
Solo op Malajische quartier, ofte hoek soot best
getaan zouden vinden te desindere en den vya
Jafbreuck te doen hebben des namiddachs de Comm
alle de Cap: en Luytnants aent schip, weersp doen
beroepen ende hun aduyt afgevoerd in wat
manieren mit de Beste advantage des vijants
wercken mochten aen grijpen, van hebben gemi
officieren om eenigen aen val te doen grootlyck
gedifficultert sooten respecte vandes machts en
stichtken die noch dagelt apparant door aengeuen
der ouerloopers verberst en daer vme oogen schrick
meer hi commet worden, als ook dat ons trouw
door siekten en stichtken tot soo fleynen getal
versmolten zynde, niet sussandt kunne worden
Jets voordelyck met desclue te verrichten —
Ja of schoon alvoor deel op de Malajische reiren,
geminten bequamen twelck by allen geoordeelt
woort niet zonder groot verlies van vleg soude
toogaen, sustinaeren met Mogels te Zyn derclue
Tegen den —

Tegen den vyants behoort te Besetten veel
mijn vandaer des quimelabas Fort te comen
naderen

In dien hebben de voorsy officieren na lange
debatten yder mit besonder ende eenstemmigh
accordetende geadviseert dat ten respecte van den
Bouen gemetoe obstacules gantsch geen voordeel
op den vyant te practiseren Protestetende
dat hun advys niet uyt bloot herticheyt te spruyte
maer dat selue volgens sententis ten meesten
dienst van Comp verlaeren,

Mit dese meerminge der officieren zyn ons te onbr
meeren genotsaek te oorsace ke de voorgewinde
swaarte den niet getaden omde de de nederlants
Reputatie tien maal te lasaer deeren, in een
aenval van willeke alshoon ten doelin wel
geuccideert synde door manquement van macht
geen Passijt ten prinsipaelen onde bemerken
Tegen den avont syn twee Bommen wt de mortie
raes des vyants Fort geschooten D' eerste deede
tussen 4 Fort en tempel behoort operatio
door de welke den vyant wel eenige schade mocht
ontfangen hebben

D' ander roert oock fir gewinsten Plaetse gewoep
maer door den val soot schynt geborsten Londen
naar den raek Prekenen de Konstabels Inductus
dat te dunne van spesie zyn en daer door onbe
quaim om den val op een steenachtige Plaetse
te verdragen: In summa dat weynich voordeel
door deselue gemeten,

vrydach Dy 16 Merct syn wederom eenige Bommen
geschooten doch als vooren hebben niet sonder
vertracht.

Verriicht der katen op gehouden is en de mortie
mit strinen (gelijck de welcke mit malaysche
quastieren) treffen londen
De fortiorre van omma is sonder yets verriicht te
hebben weder inde vloot gecomen
ende is desenduch niet wyders toe gevallen

saterdach bij 17. Merck den vijand heeft m eenige jongst
verleden dagen nauwelijc een schoot geschooten
op huyden mit den sach begonst te schieten, was
wt bemerken dat zyn stuck verset, ende op
t'schip Baeren gepast hadt, deid m haest d'aso
schooten twelck ons biddencken deed oft wil amig
assistentie van Cruyt mocht becomen hebben

T'schip Baeren wiert driemael geraeckt dochsond
groot schade all'ene de kist vanden Provoost
was o'broocken, ende word den vijand doort
geschut wt onse Bateria en dat van Baeren
optehouden genootsaeckt

Als bouen gezeyt waerin wij door sobere Consti-
tutie onser legers sodanigh buyten postuere
gestelt dat alle d'officieren wts voordert voor
Lucielle te mogen verriichten

Desperenden twelck ons op ander resolutie dede
dencken ende ouermits gewichtich vande saeck
hebben door d'orange van way de welcke door
saecklijc naer huyt verbrock den h. Gouverneur
van heuvel die weet van allis gedaen, en cito
zyn e. schriftelyc advijs niffels dat van Mon:
Hielff ons geliefde toetenden versocht Onder
tuschen op dat niet vruchteloos mochten verriicht
hebben volgens Propositione van d'H. Gysels
geresolveert dat Zyne e. mit de fortiorre en

S. Jacht

S. Nacht Negapatnam, neffens P. Lye sold: naer
 loekly Amj en omleggen plaetsen sal ver trecken
 om ald: den wyandt met het destrueren der nagel
 bossen vrucht boomen en Branden der Negrye
 soo veel mogelyc afbreuck te doen hier doot
 waeren gehoortsact de Blyvende macht voor
 Lucicla in Pleender spatie t samen te trecken
 der halven t. Fort orangen voor de tweede reyse
 goet vonden af te brecken en de materialen tot
 versterkinge van ons andere wercken te gebruy
 twelk dan datelz int werck geleyt is

zondach Dij 10 ditto Pi tour neerde Prossami vo Attiva en
 Lattasalat van hitto en verhaelden dat den
 orangg Boelangh met Zyn geconfiderte
 wederom aen Logie geweest waeren, en geresolu
 na wt ganc k vande Poassa hun woon plaetsen
 beneden te formieren thoonde goede gemetste
 brochten dagelyc haer goederen aende Logiete
 Poop en was geen Pleene Apparentie van
 grooten toc val van liden waerwamy ende die
 om Mahial te become en daer doot m' tertyt
 tot de gemeene vrede te geraecken

s. selike verstaen oock door Missie van vander
 voort en merkt dat den orangg Tarmile van
 Lcaolij alreide sulcx be looft heeft, end soude
 verdracghs met syn soa der waertsel Comen
 sen orangkay Boelangh. was des nachts
 inde Logie blyven slaepen: veel propoosten
 met vander voort voerende, die tot bevordering
 vande vrede tenderden versocht oock dat de
 heeren geliefden te Middelin dat den orangg

Tarmah. Horessin

Samahehoemessin met Sackialy ende andere
geconsheert voert

Ten eynde als vooren in vrede met den anderen
woonen mochtin Des avonds ontrent tien voren
d' O. H. Gysels met de Lottarren en 5 Lij van
Hondert en tontich sold^{en} volgens onse voorige
resolutie wirt trocken.

Dij 19de Maert smorgens bevonden ons met het meeste deel der Gortor
met tegenstaende, de gantsche nacht gepangyt hadden, voor
de negery houden. synde ongevaerlyck een half myl van Lucull
den stroom naer datum tot onsen voordel becomende. Lyn in
ortten tydt soo geavanceert dat gevaerlyck g'vuren, moe bocht
van Gemekelangh syn gearriveert. Alwaer datelyck
met alle d' Amboynesen ende soldaten des in d'ryen gedaet
waars. Nammentlycken de Commandeur Revierin d'ava
quarde, de Cap. Jan Gatrauro de Batalie, daer sich d' O. H.
Gouverneur by was ontsoedende, met verscheide amboynes
de Aruerquarde wiert geleuyt door Cap. Nuys, in welcker
voegen tot inde negerye Gemekelangh en
hatourwa Gemarscheert syn sonder dat elnige oerterke
weder standt vonden, als eenige die ons mit op comen
waer namen, doch door haer als voertan gels maar d'ry sold^{en}
en 5 a 6 amboyneses gequest, soo syn Couragie hadden ghat
souden ons sekerlyck veel volckx gescheoten hebben,
gemelte Nagerys syn Bouen malkanderen gelegen
Nammentlyck Hatourwa synde d' Bouenste eenelyck
met een tranckere en 2 poortten. versien daer wt groote
tegen wiert gedaen soude werden, ende voor de swarte.
Natie genochsacm onrambact aedelycker wyse hebben
huer velt vetsingel becomen, soo van Loocken hoender
als ander smits, hem een gantsch Gysel. Saquar op
dato tot savants. Nagebloomen geschilt en ons des
nachts in Gemelte Plaetsse gequartiert

Aoy 20 Maert met de gantsche Hongie Nagel ende vrucht boomen
 geschikt de Cassius boomen getruynt en omgehouden. desen
 nacht als vooren, gecontinueert. Nammentlyck onse Resi-
 dentie inhattouze genoomen, daer by onse Soldaten t'savonds
 met de Cassius boomen met ende te schieten,

Aoy 21 Dito smorgens afgemarcheert, de gemelte Negerys vbrant
 den Ruyg tot beneden schoon gemaeckt die tot aande rivier
 beplant was sulckx dat dese Plaetse mt verget boeck
 gesticht mach werden.

Op dato s Middachs mede Negery Pauwelisse geconen,
 die op eener Bergh vant ander gebirghe afgesepareert
 legde doch geen nagel boomen gevonden, ende naer dat haer
 Caspus en andere vrucht dragende boomen vermielt
 waeren de huysen in brand gestreken ende afgemar-
 seert langs eenen Moye Lycken wege, sulckx dat dese
 Negery wt de natuer sterck bevonden

Aoy 22 D: ons volck doen Rusten en belast Sagou te maken op
 dato den Coopm de Goyer met de Corotte Mau en arambay
 Cammaru naar Tokysamma gesonden omme de Ielwe ende
 Pauoesa te haelen die ons tot quadie tot vorder exploit
 mosten dienen. Item om Se: de Lou en Lyne suecken op gem:
 strand te brengen die ons belooft zyn volck op te soucken
 onlangs ons vertriek van gemelte Corotte ist Jaecht
 Negepatnam by de hongye gearriveert, waar mede
 verstaen door schryvens vande H: Dedeou dat den
 Cap: westerman met 13 Corotten vande Guse seram
 was gearriveert der halven op stondt gem: Jaecht
 naer Lucielle gesonden omme de hongye van daer
 Harwaerts te doen comen

Aoy 23 D: smorgens als vooren sagou gemaeckt en is den ond:
 Coop: Koelof Gerritsen met de gesunde Bode van
 Panda by ons gearriveert doende Rapport van saar
 weder varen, op Zeram laet Goram en de Guse van
 Zeram,
 op dato tegens de Middachs de Commandeur Riviere
 met swarten en Iold gesonden om den wege van Laalae
 en Noerulou te Loucken

D: tegens den Avont quam de Commandeur Peuvre weder
om Passort teert den wege vande oude Negery Laala maar
naar groote moyten gevonden te hebben, alwaer Bevim;
groote quantiteyt Jonge Nagelboomen aangeplant te
wesen. daer van hy ende d' officieren verclaren meer
dan 400. der selver vande diecke van een Boen minder
en meer geschilt en omgehouden. hebben ter selver tyt.
de Zoon van Paty Nalaila wariende op de Corcorre Amek
door d' Inwoonders vant Landt inde ruggen en Boen geque
in voegen dat tot morgen niet en zal comen Leewe.

Nij 24 D: smorgens vroech met den dach syn met de kongie
naar bouen gemarcheert. en inde Negery Laael gecomen
bevonden in het getal der soldaten 20 Man gemindert te
wesen. ter oorsaecke des vorigen daegs oft gemachtet ward
Op dato des middachs is gemelte orangg vande quetsuere
gestorven ende aan Landt begraven.
naer dat alle de nagelboomen in laael omgehouden waren
hebben de Negery waer in een extraordomary schoone balij
stont verstant en vandaer naer noelieuw gemarcheert
laael heeft een heele bequame gelegent^{is} om gewelt
tot te doen. synde de selve plaetse met volle swangies
versterckt in forme van een vierkant fortien van binnen
met huyzen versten.

Des middachs quamen op noelieuw leggen op een gants
hoogen Berch van waer men ouer Landt de Ios kan sien
welcke Negery siechoek met een vierkandt starck
van Paelen, met 4 poorten versien hadden. sood dat dese
sold: onse amboynese n. gants gel: sy naar destructie van
alde nagelboomen die gants dieck en groot waaren, Item
naart vernielen van meest albaer classus boomen en
simangh boomen, is den Brant in gemelte Negery ge
stoecken. en zyn des avants aan Corcorre gecomen.

Nij 25 D: sonnendach, zyn des achtid middachs De orangg:
aen Gouverneurs Corcorre. Betroepen en met haer
ouer leght in wat voegen dat ons de selve voordert mit
werck Louden stellen op welcker stont by haer alle
gepropomert wort dat algerichts Languyt gewerst

wel sucken ende Godden hadden en zy mt leger voor
 Luculle doorfont moeden at byt seer gemaklikt waren
 der halve gants en geheel jnelmeiden naar huys te mogen
 vertrecken, waar op haer door den Gouverneur. behoortlyck
 wirt geantwoort en naer veel de batten geconclueert
 dat zy al haer voorgaande wil doen nu op t Jongst met
 met de, doct en behoorden te stooten, dat sy weten mosten
 dat als ons doen niet anders dan tot haeren en onse voor
 deel was streckende des alle dese onlusten wt dit hooft
 mosten stellen, en een ander en Beter Resolutie mosten
 nemen gevende haer te considereren wat Beter waer
 nu al getreets hier waeren den vyandt soo veel afbreuk
 in haer nagelbossen te doen als mogelyck waer dan oft
 zy ouers abmaenden wietrom sochtin te loomin, alkean
 naar alle apparitie mit der rancontre als nu z dide
 vnyden, alsooten ontwijfel de meeste Inwoonders den
 Quimlada tot assistentie waeren getrocken. Item dat
 alle t geine voor ons noch te doen was soo sy alles mit
 Couragie aanvmgen binnen 5 a 6 dagen sonderverrukt
 worden

Item dat sy met ons behoorden goet te vinden de nagel soo
 midt geweest te vernieken. waer door ons en haer groote
 getrustheit soude toecomen Item dat weten moste ons
 twee redenen op desen bodem hadden ogen comen. Namente
 Luculle te vermersten. om alsoo de hier gelige Plaetse
 in de vootste houdin, en haer de nagelin aan niemant als
 aan onse te doen leverin, oft de selve te vernieken sulen
 ons aan genaemdet was, waar mede verschedenne onkosten
 en t gouwen van een Fort wilek quarmison op een ander oort
~~kan~~ gebruyekt san worden; door getomen soude werden
 te meer alsoo wy oock luyver dryvende als legende sorten
 hebben, waar niet op alle plaatsin comen comen. alle welck
 Proposition by haer doch slawo hartte k geasserobiert syn
 geworden haer menichmaal by legende ouer de lang
 durigheit der travailus alligeltende al wasser niet
 sonders verruhtet dat daarom haeren at byt niet

Minder was geweest ende diekmacte gebieden hadde dat
men tot de comste der hongie wt Batavia wilde patien
doch zyn eyntelyck soo verde naar goet onderrecht gebracht
dat beloften hebben 6 dagen niet en marmelycke conrag
aant sehallen der nagelboomen te vallen vertrouwen soo
wel als wy dat alles moeden tyt wt gesondert loekiel dat
ten aansien vande roymige sold^{ts} ende hare gesamde
macht ons te starck is binnen gemelte tyt sal comen
schoon gemactt worden des beloffs morgen metten
daag te landen ende bouen niet gebirgt te blyuen
Aij 26 Maert maendach smorgens nietten dach sien omden
houck van Pauweyl de Hongie van scram comen
Op dato is de gantsche macht van Amboynsen starck
ongevaer 12: a: 13 hondert man en ontrent 80: sold^{ts}
gelant sulcx dat de nederlanders algeriets een derde
syn gemindert gecomen Lynde doot voort noemde Negitius
Int gebirgt van hemellessis alwaer d' Negitius
hem noch twee alporos Negergen ons ontrent
daer veel groote nagelbossen gevonden hebben vande
diekte alken Bier ton een en een half vadem die te tot
welcke destructie den heelen dach t soek hebben
gebracht wesende den gantschen barch van Semetouba
tot gemelte plaats met nagelen beplandt
Des avonts moe negerij Pauweyl gecomen alwaer ons
geleget hebben om t op en aflopen te besetten. ende
Aij 27 smorgens etnen vroegen aan vanck te make
Aij 28 smorgens met den dach Dus de Gouverneur met de scram
hongie vant strangh moe negerij hemerweyl gecomen
welcke negerij saer wel behouwt was en meenichte
Classus en andert vruchtboomes gevonden Item niet min
nagelboomes beginnen van beneden, vant strand, tot
aan en op t gebirgt soo dat dat soo vermakelycken plaats
is als in amb. gevonden sal worden
Op dato smorgens is door gemelte hongie van gisteren d' ne
gerij van Pauweyl moe strandt gesteecken en vorder
doort gebirgt gemarchiert dat malandien getan
contriert hebben vanden soo meenichte nagelboomes
in groote en diekte dat soo de quantiteyt gestelt wort

ongelooftz soude schynen des vast geloof mach werden
deselue in hondert jaer niet geplant en zijn

Tegens den avondt af gemarchiert en is op dato door die van
Noessclauw Terammers en althorosen en negery van
ongevaer 40 duysen bouend de nagelbossen mit gebirget
inden Torant gestreeken alhoar zij een Persoon gequest
kregen. alhoar den ouden Patij van nala sea op twee
Plaetsen gequest is, des genootsacket synde door t'volgh
vanden vyandt haer veroverden rooff soo gongen als ande
in stukken te smijten ende verlaten, des selven avonts
is de negerye hemerwayl verbrant alhoar meer dan
300: klappers boomen om gehackt en geschelt syn

Int af Marchieren heeft den Gouverneur een groot
en schoon bos mit vlakke op een rugesken van enen
Berg. bevonden daer door syn onhebbent geselschapt.
wesende, een cleyn getal wel drye hondert nagel boomen
geschelt zijn. en noch veel s. rest slevon t'voorsack
hemde Macht en Nederlanders waerin ontrockenals
oock doort vallen van avont en harden regen d rest
ongedaen gelacten

Op dato des avonts laet wort ons geraportiert voor den
Luytinandot van Banda. dat alle d Amboynesche.
Orangg. inde Corcorre Mangé wachten vergadert
ende ziedetom een Nieuwe tumulte onderhaet was
ontstaen. ia haat genoecksacem lieten voorstaen. dat haer
ondoelnyck was Langit Bergin op en afteclimmes
der halven heeft oen gouverneur syns gecommittarde.
derwaerts gesonden en haat met schoone woorden en
dreygementes tot redelyckh. gebracht verdet haer.
doen bilasten door s. Roeloff Gerritsen dat voordacch.
ander soude lichten. en met ons naar sotheela soude.
gaen. om de nagelbossen te distribuees dunckende
soo sy de Best Spirden en hier. schoon gemacckt
synde. de rest met de seramsche Macht soudent cum
verrichten oock en conde ons niet in beelden dat soo
stout soudent wesen dat achter soudent Tolywin en door
gaan

Op dato verstaen door missive vande h. deutchom het arrive
want Tacht de Zonne, Cleyn wesselien en e Saloup, voordien
door syn E. naar macassar, af gesonden waar by verneem
het gepassierde voor macassar en de doot vanden Comman
harman Gerritsen. Item dat sy aldaer geen secours volgens
beloften hadden vernomen derhalven haat haerwaerts
vervoecht des selven avonds onse Missive aende 3. deutchom
gesonden en versocht dat ons een saloup wil gemant
met soldaten en boots gesellen op of de amboynesen niet
en wilde continueeren tot hulp toe gesonden werden Item
Op ty hylende parrangs houdende rot gemelte saloup
50 Matroosen alsoo d' Amboynesen qualyck aant om.
houwen vande Clappers boomen te Crygen syn. —
Agst Maert, met het op gaen vande morges star ons anker doen
lichten en tyelyck op strand van soetella gearriveert
datlyck gelandt ende met alle d' Amboynesen en serames
naar gem. Negerye gematchiert daer door onse gydie
Langs denen bequamen wech syn gecomen doch sonder
den seluen onmogelyck te vinden so ras als begonnen te
climmen hebben datlyck nagel boomen gevonden van
seer groote diekte ende ouerdom naar dat alles wel
schoon gemact had den is de Negerie aan brand gestelt
die ongevact van dertich huysen wert bevonden doch geen
Menschen vernomen Eenelyck is hier Blyven staan
einen tuyn op een ouer kant van einen anderen Bergte
rot gemelte Negerie conde beoogen wat beloften aende
amboynesen en mardyckers ja alsk' doerssen gedaen wert
om den seluen tuyn die van ongevact 20 Boomen was
te vernielen heeft niet comen geschieden alsoo altemaal
opdeeloen onmogelyck was langs dien cant daar by te
comen dit wert eenelyck verhaelt om te loonen ons sleet
souw geweest Zyn einen Boom ongeschelt te laaten
Onder tusschen dat boven waren is den Capt. westerman
Volgens last met alle de Creupole soldaten gelandt om
alsoo de beter de portcorren ende aen landt wesen volck
op het strand te defendieren. int afcomen van soetella
hebben verscheyd schooten hooren doen dat wy op het

strandt komende verston den donse ~~crade~~ ende die van
lockie geweest waaren synde door gem: Cap te rugl.
gedreeden.

Op dato so als af gesomen waren de Oranng: aende
Gouverneurs letcorren ontboden als wanneer haer
voor gehouden wirt de grote impertinentie door haer
nu twee maal gespeelt daer by gevoccht wat voor de
Zulke soomen naar rechten wilde. prossi deeren aan
staende was, doch alsoo wy ons in ber loen dat Zulke uyt
geen quade meeningh. en quams. maar met wt onnacktsam
soo souden sulcx voor dese maet door de vingeren. sien daar
by gewaershouwt dat haer voort selve in toetomende soud.
wachten, sulcx sy scheem in danck te neemden, doch daer
by ander mael Replucere inde dat wy gelooven mosten dat
haer de tocht lastich viel en voor onse sompt dagelycx
op ede ruy gewerst waaren al wasser niet verrikt dat
duckmaels gebiden hadden. dat men soude wachten tot de
comst der schepen. Item dat s haer echter weert om hadde
laeten vinden maar noyt vertrouwt dat het soo langhe
soude dueren, waar op Si looffden. tot de ses dagen te
continueren. en niet van meeringe waeten nyt het bos
te soomen voor aller gedaen hadden des haer morgen
met den dach aan landt Louden laeten vinden

By 29 d: met het haer getuy naar Amien gepangayt nemen
onsen wegh langs hemer wayl alsoe den toek ons bericht
dat van gemelte Negiry tot Amien langs den Bergh
het bos vol Nagelboomen. beplandt was Item te meer
om in Passandt het sesterende Bos door den Gouvern:
op 27 deset ongedaen gelaten voort is schoon te maken
Inde gemelde Negerie hemer wayl vergadert synde en
t'voorge noemde Bos daet veel Boomen stonden schoon
gemactt zynde hebben ons naer den wegh van amien
vervocht, die heil gemakelyck en bequaem om gaen
is, nemende haer bygmsel door en kloof van een
Bergh.

Bergh.

Dergh daer doer soude beginnen sich datelijck de nagel
boomen van Amien te vertoonen de Gouverneur marchteert
naar de Negerij en belast M^r. Faber en s^r. Proloff Gerrit
daar met een Comp^t. te houwen en alle d' amboynesen en
swarten den Dergh opte Lenden om alsoo schoon te make
ter plaetse daer nagelen souden vinden die aan allen cantij
vol en dick stonden van wt nemende groote. soodat de
Magalaensche vloot haar de voir hier als op andere Plaet
gedaen heeft —

Inde negertje gesomen wescnde heeft den Gouverneur
den Commandeur Riviere met syn Comp^t. Naer, bovin
gesonden, die datelijck op gesommen is om d' andere te
ont moeten, —

Deze Negerij is op een Bequaem Plaetse gelegen in een schoo
vlakke. by een wel loopende Rivier heb bende aende richte
handt mit in somen veel schoone Nagelbossen. sulcx dat
den heellen dach niet anders gedaen als geschilt is, —
ondert en tuschen dat inde Negerij waren wachten opt
weertrom somen vant bouer gesonde volck komen de
Boots gesellen die opheden met de Balou, van Lucilla
gesomen waerin niet eenige swarte namientlyck de swarte
wt de Negerij van henne wayl (daer haar belast was
de tye Caspiel boomen omte houwen) op Amien daer
sy eenige swarte syen meenende dat het vyandt was,
waer door op de loop trocken, Loopende alle die achter
wachten. onder de voet ja onstondt hier nyt sood amige
tijmilt dat Lyles, swaerden, parrangs de swarten
haer schilt en swaerden pyl en booch. Ja alles wat
mit Bos gesammelt hadden achter lieten toot dat by
de Jaccal Faber quamen daer gestut worden en mott
greepen de Boots gesellen verhaelden dat schipper wotte
hadden sien vallen. mevens andere logens meer sulcx
datelijck daer aen anders bevonden

tegens den avond syn de L^d tye inde negertje by malcan
gesomen. Ick meenende meer als ander gedaen te
hebben en alsoo bevonden dat eenige luyden resterde

Die been goet gevonden de huysen die noch ongebrandt
waaren. te laten staan.

Int af marcheren was Capt. Gattiauw met de gudy die
die ons aan strandt zoude brengen. soo hart voor
wt gemarchiert dat den Gouverneur met eenen
gequesten Tambour achter Bleef ende selfs den
wegh doort bos ende sagouw bodmen: most maken
ende soucken in welken Bos een tuyn van 50. a 60.
Bomen vandoftacnde. genoegsaem inde Moras daer
wel groeyden. woonder getaecte naer grote moytt
met den gequesten man op t stratge daer een yder
syn avontuur verhaelden.

Aug 30 d.

smorgens vroegh andertmael naect Ammen gemar-
chert Langhs dem medianten wege ommet soo
onbeguaem door de moras soo dat ons den ganck van
gisteren bedanckten inde Negetye gecomen wesende
syn de Comp. en Amboynesen naer boven gemarche-
ende voort des schoon gemaeet. tgerne op gisteren was
ouer gebleven. en wort inder daet onwaerachtich bleven
dat men ons heeft willen wys maken dat of Ammen gen-
nagelen en waeren. maer alles door de magaldensche
Comp. gerascert was. waer inde de moeren ons niet
weymich geblint hockt hebben.

Is seker en waerachtich dat op meest al dese gem.
Negetyes. geen destructie is geschiet Ja eer te
gelooven. dat in dese quartieren geen Christis mens.
gewerst hebben. sulcx de nagel boomen haarer
grooti en die selfs vut wysen. die gelooffelyck
thondert ende meer Jaeren ouer zyn. Leer weymich
jonge Boomen zyn door ons gevonden. en ommet soo
weymich. op schietint goet daarmen soo zeer voor.
gevreest heeft.

Des avonts sompt se siffet wobbte aen boort ende
raportiert dat volgers ordre van Gouverneur

met het zaloups ende Scheeps volck van negapatnam
soo veel pattemys voor de siecken heeft doen houwen
als hem mogelyck geweest was. —

Si gens den avont comb's de Goyer weerom rapportiert
dat sammit het volck van sasoclo met hem naer lisbath
heeft genomen. Item dat saboulouso naar wevsamme
was gegaen. en noch dry man verloor en hadden Item
dat die van waysamma (Lamessa, hatsouwa, ende
Pammarië met vaertuych, en eenige Boere soude volq
welcke luyden hen goet tractament hadden gedaen
de 20 Boeren op Lucilla wt gaaren gegaan, waren
door de Lucillisen vervolght ende door drie dagen door
gebracht thuys gecomen vande geene die door de Corcor
Oma. op vyants bodem waren. Lacten staen hoe noch
met verin

Op dato wort den orangg vande Corcorren gelast
haar vaertuych ende gereet te houwen om op morgen
metten dach. onse reyse naar Lucilla te verforderen
daar toe sy haer altsamen willich thoonde —

De zaloup wort aende h. deutchcom. voor af gesonden
om hem de wet te doen. van onse Compste daar by
hem te verwilligen. het goet succes onses exploit
want mdersen telt 21 bekende en 4 onbekende.
Negerijs amestert hebben, met tegenstaen dat
weynich resistentie hebben bevonden soo ist secker
dat yder negerijs wil eens soo starck van volck sy
als ons voor desen op gegeven is, sulcx ons de quantiteit
der huysen anders doet gelooven —

In alle dese^{geni.} Negerijs hebben maar en moorschen
tempel bevonden sulcx dat sustinere alle dese
miswoonderen. Contrarie t gevoelen van vello gen.
mooren maar altsamen heydenen Lyn —

By 31 d. anker gelicht ende des sebrin daegs voor Lucilla
ter reede gefomen verstonde vande h. deutchcom.

dat de Saloop van hutto gesomen was met amboe
op de Missive aen Kackialij, en Orang. —
Boel Lang die reffenhardt naar des gouverneurs
Comst verlangben. versoukende Plaets te wille
Comen wysen waer ontrent dat sy haer huysen
maken Zullen neffens andere particularitien
meer te Lang om te verbaalen —

Aug 19. Maert des morgens quamen de Belegerde met verscheide vaen
en wimpels, donse braveren, plantende de selve op strandt, mt
Malaysche quartier, dan alsoo d'onse tot antvooordt van hun
musquetkaden, soo wt de Bateria als Bueren met Canon
begonst te schieten, wierden gem: vaendels haest weder
in genomen, sonder meer te voorschyn, te komen, wy sustinē
dat selve tot een vreughde, Tecken, ouermits haer Poassa
geyndicht was, gedaan hadden. —

Tegen den Middach, arriveerde de Corcorre vlat, en sovisat
die om haer te ververschē. eenige dagen na Ouis gelisentueert.
waaren, deese waarin Langen boden haer'n tyt wt geweest.
Soo was oock Radja vlat, als nu I Doonelyck thuyt gebly
ende ander hoofden in syn plaats gestelt, waarin groot
miscontentement, schepin, te meer alsoo door verscheide
rapporten, vernemen, dat den voorsz Oulat, niet al te
veel goets te vertrouwen sij —

Tegen den Avont arriveerde de Sap westerman met
de Corcor van Sibonway in de vloot voor desen tot het

Appressen vande seranische macht, wt gesonden, van waar medebracht 13 st. Corcorin, meest Geyne, met 660 Mannen versien. Syn Rapport was, dat met extraordinarige monten dese Geyne macht te wigh hadt comen brengen, alsoo de luyden, vtrmits haer Poassa niet vande wal wilden, de gemoe deren waeren op vrit Plaetsen, oock seer verduelt, daer door onder des Quimeladas wt gesonden Creatuere grootlyc haer Poonagie speelden, en door meermichte der Bandanuskien Papen alle devout gedaen wart, soodat ten besten, waere geweest, het aandryven van enige goet meenen Oranggi niet een Man vandaar souden getrocken hebben, dan hebben vete beloost naar wt ganck haer Poassa met meerder Macht herwarts aan onser assistentie te verschynen. D heer Jochim Koeloffsen deuterom, haest P. missive den 8 Haer Gysels van Fattiment advertentie gedaen, omte vernem oft syne 6. de gemelde Corcorin, tot secours soude van noode hebben.

Wyders niet nootdies waardich gepasseert en heeft de vyandt op huyden oft gisteren, niet een Canon schoot gedaen. Ny 20 d. smorgens Quamen d' Oranggi van Haya by d' H. Jochim Koeloffsen: opt schyts Buiren aan Poort bracht een Tongden merde die aan haer Corcor van Luilla was komen overloopen, dese vertlaarde dat niet wt gebriek van lyf tocht, maar ouermits het quaat stac, tament van syn Meester, overquam. Wt het schyts Buiren hadt den vyandt door 4 Canon op verscheyde Quartieren in menschen grote schade gedaen. Den vyandt was van volc ser statck en van alle canten 4 samen vergadert, soo seyde dese overlooper, oock bestaen te hebben, dat den vyandt eerdachs een Furusein aan val op onse wercken, meende te doen, waar of dan door de Cerammers goede partijen voets an gelysyn doen Maken, en buyten onse wercken geplandt, om ten tyde van eenich abalt onse defentie te faciliteren. Van dachs is uyt de Batterye met een half Cartouwe

de Mortier met stienen. Ende handt granaten met
vuer werken op den vyandt geschooten. dan beomden
weynich voordeel by gem. vuerwerken ofte granaten
alsoo de constapels soot schynt. t'virstands ombreelt
om die ter De hoorlyker Plaets te roerpen, waar door dan
vruchte loos wt vallen.

Voorders niet Naterrins vawardich voorgevallen

Dy 21. Maart. met den dach hadt den vyandt, in het wterste
Quartier vande Malayers een groote P'ijze mitsquettiers
gesteld, die ons met dry Chargens van verscheyden plaetsen
begroden. waar op met stücken en Mortier vol steen
geladen. geantwoort werd, waar op den vyandt syn
geschut van boven oock hooren tuit, treffende daar
mede t' schip. Bueren. ter wyl het morgen gebedt gedaan
wiert. Godt Lof sonder schade. dan dat allenelyck moe.
Rust emich t'vuerwerk reddelooos maecte
desen dach. syn voorts verscheyden wonderbaere schooten.
voort gevallen. soo van des vyandts canon, als Bassen en
mitsquetten dan als voortin sonder dat ons eenige schade daar
door toegevoicht is geworden.

Dy 22. den dach dat dese Bravade van schieten by den vyandt,
geschieden ter oorsaake haar Poassa t'eenemael gecyndicht
was. en den nieuwer. Maan op gisteren gesien hadden
Ende is alsoo met schieten. ouer en weder desen dach sonder
yets anders voortgevallen. gecyndicht.

Dy 22. Mit den dach quam den schipper vande Maan rapporteren
dat des voorleden nacht syn Landelyck anker door den
vyandt. afgecapt en verlooren hadt, sonder dat ouermits
de donckerheyt tselve gewaet was geworden.
den onderloopman Boelof Gerritsen is neffens twee duigstel
wt Banda langs de kust van Seram getomen met een
arangbay naar d. Heer Gysels verbrocken, om syne
hun weder varen, te verrichten. soo heeft oock d. E. H.
Jochum Roeloffen. den Cap. westerman met twee Corcoro
en de groote Chaloup, naar den hoek van Siel gesonden
om aldaar soo mogelyck den vyandt. emich voordeel afte.

te sien. Onse Ceramische Corroren haelden desen dach
water ontrint lochos. alsoaer en van hün doorden
vijandt mit hoest is geschooten. waer door datelyck reton
nerden.

Des avonts wuert de chaloup van Bueren seer seckryn
om te versimmeren op landt gehalt. waer door den
vijandt in alarm quam en dapper met mutsquetten
begost te schieten. tot dat door de mortier met stenen
gevult gedwoongen. wiert te vertrecken.

Dy 23 Maert smorgens het Sacht Negapatnam inde vloet
weder ten ancker en verston den door missive van d' h.
Gysels dat de destructie der nagelbossen goede voort
ganck haet. verscheyden Negatrys waeren alreits vord.
groots resistentie veroveret, verbrandt, en haer nagel
bosschen tot gantsch boven mit gebeygte gesocht, ge
wonden, en gerumeest de meeste schade was d' onse.
vande voer angels toe gekomen. door de welke verschey
soldaten Jammerlyck inde Boeren gequest syn gevoord
Eveln wel verhoopende. op morgen weder op morgen
weder op een ander te beginnen. en met de zelve als
procederen. soeick godt almachtich met zegen tot
afbreuck vanden algermeen vijandt gelieve te bege
nadigen. desen dach is alsooren. tot onse Batterie op
den vijandt geschooten. de welken daar en tegen hem
gantsch stil kerft gehouden. dat dan volgens gewoonte
Des avonts aen d' onse verscheyde scheltwoorden en ver
wytinge van onse veelcrlye sietke en meandementen
toe rüpen. soo heeft oock op huuden een soldaet genaemt
Toppo Andriusz van Bloekziel hem schelmachtich
by den vijandt getransportiert en over geloopt. soo
dat niet wonder is dat den vijandt onse soaere gelegent
heyt, ons soo ghetelyck wiet voort te houden.

Dy 24. Begondt den vijandt heel vroech met Canon te schieten.
soeick op den morgen wecker gepast hadt waer op.
by d' onse weder lustich wuert wiert gegeven.
den tweeden schoot. die door de Boelegerde gedaen wuert
is voor d' onse inde morgen wecker seer ongeluckh.

gewest, Alsoo den Commandeur Hendryck Dobbertyn
syn slackerhandt en stuck vanden arm wech genomen
heeft, met eenen thoof vanden luytnant Frans Florisz
de welke als Ingenieur gebruykt wiert, ende het been
van eenen Corporael die aende loop suckte by sack
voorwaar dertlycke vruchten vanden oorlooge waarin
Eenwel patientieren moeten

Op heden arriviede de Broeder vanden Orangg. tamma,
hiettoe messin Kalbou genaemt, mede vloot komende
mit en orangbay van hiettolamma, mede bren gen.
Missive van d. E. H. vanden Heuvel en M. H. H. v. d. v. d.
Amboyna, neffins enige mandeken Lanssen Party durroens
Orangien en Jonge Klappes, de welke datelyck onder de snecke
soo te water alste landt gedistribueert sijn.

De snecken, van Bereberg, Loop en andersmits nemen noch
dagelyc in het leger dapper aan.
Des avonts en snachts te weder sijn seer stil geweest
en niets van merite gepasseert

Day 25. d. Arriviede t. Nach van Daniel Isaacz. Robol
mede vloot waer mede door ettelijcke Amboynesche burgers
eenige virtualie om mit leger te venten, mede gebracht
wiert. Cap. Westerman retourneerde met syn rot
gesonde vaartuyck, sonder dat iets haet verrichten komde
d' Apparentie van vrede op Hietto te treffen, was
volgens syn rapport seer groot, en wiert alleynelyck
naar de presentie van Heeren Gouverneurs verwacht
om hen haer woonplaetsen aante wyzen;

De H. Gochum Roeloffsen heeft gemelte Cap. met alle
de scramsche Corcorien, den E. H. Gysels Oor gesonden
om al daar tot de destructie der nagelen haer hulpe
te presteren.

Des namiddachs vernomen twee schepen en een chaloup
onder de wal van Hietto die haer cours herwaarts
aan stilden.

waar op den schipper van Coehjn met de groot Chaloup
ter sticht der waerts geschickt is om van de selve des.

te ar tydinge te Belamen
tegen den avondt heeft den vyandt weder enige schooten
met Canon gedaen, waar op hem niet vergeten worde
te antwoorden, en in syn onderste werken grootten hoop
steen laten worpen, des avonts ist te weder zyde
seer styl gevoest.

Nij 26 Maendach des morgens te Belamen. Missive van de H.
Gysle met advys dat wederom de Novo twee Negerys
vermeestert waren, en het schellen dar na gelbomen
dassieren voort ganc k was nemende Even wel souden
noch eenige dagen, daar in moeten toegebracht worden
alsoo de Quantiteyt watter maten groot was, derhalven
syn e. noch eenige Provisie van Lont en victualie
D. Negerpatnam, oft de Fortor mocht toe gesonden word
requirerende, twelck datelyck mit werck gestelt is
Onse op Gisteren afgesonden Baloup naar de aankomen
schepen quam wederom met den Coopman Peter P.
op t Sacht de Zyn, twelck neffens Elyen wicel en en
Baloupe onder Commande vanden E. Heer Hatman
Gerritsen, tot ontdeckinge vande vaert achter om te
naar Macasser, voorlanghen van Batavia vertroet.
Twelck dan geluck hadden volbracht, en tot nocht
voor Macasser gecruyst en verscheyde vaertuggen bovert
dan alsoo den gemeloen Commandeur op 21 passado was
overleden, neffens noch 12 mannen, vant Sacht de Zon
siet verwacht secours van Batavia niet verpomen
hadden, ende onder tusschen verscheyde nootwendigheden
techofsden, seggen genootdruct te syn herwaerts aen
te vertrecken, den voorsz Peter Pietersz bracht ooc
Missive van schipper steven, op t Sacht de star cruysen
met twee Baloupen, om eenigh vact buych aen strandt
te verbranden, slaegs gevoest waren, en door meemicht
van Musquettaden, seven gequesten bekomen, onder de
welcke den schipper gemelt, mede door beyde syn
Beenen is geschooten, doch sonder fractuere soodan in
forten van allen genesinge verkoopten,
ende is desen dach met notieren sevaardich voorgevalle

Doy 27. Maatsdachs. met den dach sagen het Sacht Negapatnam
 met provisie naar d' H. Gysels. door de kadt uytlopen
 stroomen. en groot stuck wegs te rugge gedreven
 des halven. het duysent Boen der waerts is gesonden
 en d' m' h' blinde Nootdrastigheiden daer uyt gelicht
 op dat Lyns & de silve des teer P. de chaloup vande
 zon die extraordinaris Bericht ende kreytt u machten
 toe comen

P. Sacht de Zon is enige suijcker verouert waat as den
 koopman Pieter Pietersen gelast is d' officieren en sold^{ts}
 tot ses tielen vand' t' kicol te getieven

Tegen den Avondt is seer ke slach toe behoorende den vaendrich.
 Durek de roces. door den silven om een kan water te halen
 gesonden. by den vijandot over gelopen. wens rapport te ons.
 Door den belegerde des avonts heel schamper werden toe ge.
 roepen. gandoerden ouer den ongeluckigen Schoot jongel
 soo swaerlyck niden moogewickel getroffen. ende datonse
 meeste Macht door soo veel sueten, ter neder was
 geslagen

Woorders met Besonders voor gevallen. dan dat enige.
 schooten vande Bateriae op den vijandot gedaen en stenen
 wt de Mortur geworpen Lyn

Doy 28. D. S. Morgens retournerde de Chaloup op gisteren met
 verscheide nootwindigheiden aend H. Gysels gesonden.
 wt Missive van syns & verstonden dat al elf negeren
 verouert en ontallicke nage boomen geschilt waeren
 door de Moeylyckheyt der wegen waaren verscheiden
 sold^{ts} machteloos geworden en enige door voet angeloge
 quest. soo dat den troupe wel ontrent vier tich gemindert
 was. Syns & kadt Thun Matroosen vande Chaloup
 aldaer Behouden om meffens andere kunde voort te
 doen. Ende versoekt voorder dat enige Cloucke soldaten
 en Matroosen tot versterkinge mochte toe gesonden
 worden. alsoo allengskens Lucilla begonsten te naderen
 van waer wel enige macht mocht wt gereset worden

om d' onse mede Nagelbossen te besemmen, waarop
d' h. deuteckom de meergemelte Galoup met 20
Cloccke matroosen, en soo veel sold^t: versun lito wederom
verwaarts aan gesonden heeft Godt danckende ouer de
Victorie die aen dien voort ouer den vyandt heeft gelieven
te verleenen, Tot solaes vanden grooten tegenspoet ende
soo bitteren toc standt daar in door soo veel voudig^e sietten
ons alker bevinden

Wt de Bateriae is dese n dach sterck op des vyandt stukken
ende schiet poortten geschooten, soo dat de Beligerde
daar ontrint met Londen dueren oft haer stukken con-
gebruycken de mortier is met steinen oock op des vyant
Benedenste wercken niet gespaert waar mede soo
d' Overloopers rapporteerden veel volck gespilt
wort.

Des avonts heeft de Orangk Calbou Broeder van
Sannahittoemessen syn afscheyt versocht en naar
Hutto Lamma vertrocken.

De Nacht is niet stilte ter weder Zyde gepasseert
Aoy 29^e d' Bequamen wt d' Sacht de Zon ende clyen roes
alder gearweert d' tye hoenderen en een Boeck
door hun luyden op Bouton gireuyt de welke voor de
sucke wel te passe komin, den Coopman Pieter Pieterse
rapporteerden d' Heer deuteckom dat voor leuen nacht in d'
dach wacht een van haer mede gebrachte gevangenen
een Savacn, wt de boyen gebrocken ende aan land ge,
swomen was, soo dat ongetwyfelt by den Quimelada
sal verlopen Zyn, syne d' heeft hem den toesicht en
wacht op de m. gevangenen hem ten hoogsten gelattet
ende dat sulcke verloopere tot last vande offisieren syn
gesustmeert

De Sacht de Zon haet onder andere in enige verwerde,
suyckeren bequacm om Puer te Brocken. waeroot
goet gevonden is d' officieren en soldaten daar mede te genit
Ende te goet hebbende tegens Crealen van d' Epuel
te doen verstricken

Ten Aensien D' Orange van Capr Len Mamabophut
 der presentie vande Heeren Gouverneurs grootelyc deswer,
 r'nd, om te weten op wat Placse hare & soude gelieve
 dat haar wooning mochte Begrijpen, Echter tseluecomst
 t Exploit vande Heer gysel eenige dagen moet tardeeren
 heeft de h. Deuterom Een schaloup Missive ande orange
 Boelang en Bermele ververdacht onse goede meeringe
 verwitticht, en dat in Fort d'aankomst vande heeren
 hadden te verwachten.

wt Buere en batterye, aen Landt is Als vooren op den
 vyandt geschooten, en by hem niet sommige schooten.

geantwoordt, doch sonder schade
 Alsoo de boots en Leyn vaert tuijk, vande scheepen ende Tacht
 meest al seer leek en ontrampeneert, waaren, synde sive
 dees voorleden dagen vervolgens opt Landt gehact ende
 vertimmeret.

Dij 30 Maest. smorgens Bestondt den vyandt van bouen met fanon
 te schieten, waer op hem vbt de baterye en schip Buere
 dapper geantwoordt wierdt.

Fort vanden Quimlada is voor met een Paggerommet
 en daar tusschen tot aen Muur met allerley ruychte op
 gevult om te prevenieren dat de geschootte kogels syn
 Mueren te min raaken maar daar in smooren mochten.
 hier in grafte by geval een kogel soodanich dat gemelde
 ruychte heeft drooch synde, t'hem mact in Brandt
 raakte waarop van alle Canten, met schieten s'istich
 gecontinueert wiert, onden vyandt het blussen van
 brandt te Belien verhoopende daar doot s'gante
 fort in Brandt te brengen. Maar niet tegenstaen
 s'geduerich schieten heeft den vyandt niet groote
 foragie, menichte van water wt lange bamboesen
 toe getende den Brandt weder uyt geblust naar
 dat by naar een quier geduert hadden.

By onse Buytens verlaetene werken waeren putten
 gegraven, daar die vande scheepen degelycx water

zaelden op dese Lach den vijand in Embuscade
ende souden by na eenige der selver verrast hebben, dan
datelijck door onse buyte wachten geresistert synde,
namen haar retraits wederom in Los sonder schade
van d' onse

Evenwel om niet meer eenich ongeval daar over sub,
jett te Zyn. heeft d. E. H. deute com ver bodt gedaan
van meer water te halen

Des Nachts arriveerde de Chaloup op 28 deses den E. H.
Gysels tot assistentie toegesonden, met rapport dat vier
thun Negerijs teene mael verbrandt en ontallicke nagt
boomen gescheelt waaren, dat op morgen d. E. H. Gysels
met alle de Corcorin te verwachten hadden wils

D' Ambt. over haar langhwt wesen seer verdroetick
waarin. Ende genoechsaem protesteerde ter oorsaecke
van haar wile sucken niet langer uyt blyven konde

Op 31 d. smorgens vroech arriveerden de groote Chaloup
wederom van Huetho, mede bringende twee Bristen
P'nye orangien appelen, Lancen en durroens, alle
Tubelcke onder de vloot tot solaes der sucken doet
is geworden

Naderhandt is d. Meer Gysels met de gantsche vloot
van Corcorin en t' Dacht Negapatnam alsiet med
avil aangecoomen hebbende Gods lof met goetsuets
en weymich resistentie verricht, daarom van hier
waaren gerweist

Hier vooren hebben aangerocht de sobere Constitu
van ons leger ende het advys van alle de Schryfs officie
in dato 15de deses daar over gegeven, Isedert weleke
tyt de selue noch vandage tot dage verarrigart is
zoo dat tegenwoordich volgens rapport van d. E. H.
Veltouerste deute com. by verflaringe syner officien
niet meer als twee hondert twee en negentich cloa
soldaten bevonden worden ende de schepen maar.

Oyfense vintich Slocke Dootsgesellen kommen
 tot brengen Der halvendden secreten Raedt te genwoor
 dich gesien hebben de schriftelycke meeninge van
 D. K. antonio van Heuvelen M. Hilt haare C.
 want castiel t' Amboyna toegesonden Resolueeten
 goet vindt de Beslittinge voor Lucilla te lichten
 ende met de gantsche macht naar Huetto te verrijcken
 om aldaar voorder te betraadt slagen t' gundt noodich
 sal bevonden worden als p. Resolutio daar ouer getroc
 dien volgende syn alle preparaten gemacht om den
 acnstaende nacht ons geschut en amunitie vanlant
 te imbarquaren

Des avonts laet wiert wt de Vorderst Battery gestadi
 met handt granaten op den vyandt geschooten als
 mede de kalus Cartouro, op dat den vyandt ons voornem
 niet merkende ons onbecommert mochte laten

Onder tusschen wiert den Troyn vant geschut ende andere
 oorlooyhs getricschap met goede ordre afgebracht
 en imbarquert, daar den E. Haer deutecom
 den gantschen nacht persoonelyck alle devout toe
 deden

Deso is goet gevonden dat men de Beslittinge voor Lucilla
 op betrieken enden volgende nacht het gesicht ende andere
 nootwendicheiden acnboort brengen sul, omme alsoo met
 de gantsche macht voor Huetto te loopen ende aldaar in vord
 gaacke ordre te stellen

Op ditto savontens de orangg van alde Cortotten ontboden
 om te hooren waar toe sy insincieren oft gesimt syn van
 hier naart castiel en Cylanden te betourneren of dat
 gesamentlyck mit den gouverneur naar Huetto sullen
 hangayen omme te hooren wat dat mit de Huettoesen
 verhandelt sal worden, alsoo P. faulte van sulcx dien
 aengaande veel discoutsen sullen hooren ende selff met
 wetin wat daar van gelooven sullen det haluen

Zaer aangeraden met te gaen op dat sy en serammes van alle
kennisse mogin hebben hier op is gevoelt dat sy des gouvern
voorslach hebben geapprobert: en Beslooten morgen avont
met de Cortotten te verrecken en op die van hietto met wed.
om naar bovin loopen is goet gevonden den Cap: eerste man
met de Cortotte van Latabalat vanden avont voort uyt te
zenden om haer aente dienen dat voor de Comste van onse
Macht met en hoerven te vercken soo de saack met ons te

Recht meken
By L. ^{nu} April 1635. smorgens is den Mortier en swaare stucken een
scheepen gebracht sulcke dat inde wercken maar een lye
en groff stuck van 10 lb en 4 a 5 Ptmse stucken met an
der alleyne Mortiers gebleven is, omme alsoo te beferre
Embarqueeren.

Des avonts ist restierende geschut aan boort gebracht de
solcasten inde saloupen en Boots embarqueert en den
Brant inde twee wterste Quatsieren gestee kin Lachte
alvoorn eenige der Cloucxste Cortotten aande waalcortts
en een goede Partij amb: en Marduyckers aan Lant gaen
om onder favorit der selve oft den vijandt retwees op ons
af trecken wilde attentieeren te gerustir van Landt soude
getaken alsoo ons vertrieck haer Bericht is door den
Barbier vant Tacht Mocha Jacob: kamijn — van leyden
du Cortts naar den middach over gelooopen is en Zoo ras daar
gecomen sich datelyeck liet hooren ons op breecken belacht
en syne walcomste met 2 a 3 schooten Canon bevestucken
ongewaar middert nacht syn alle de Cortotten naar hietto
oer gestreeken de scheepen soude volgen tot seluer tyt
8. De goyer met een saloup naar waysamma. Pan metta
hatsywa Kaylato en Sammarje gesonden om haer aan
te seggen dat met haer giret makent volck en vaer
tuyck met en verschyen by oft ontrent Luculla alsoo
vby vandaar verbrocken zyn ende sy des aangaende in
geen ongevallen raacken om haer tot onse de voots te
ammieren is gemelde de goyer: een storm hoet en zwaert
voor den orangg waysamma met gegeven. Item voor
dander m'gerge elcx an zwaert.

62
Dag 2. April 1635

Smorgens inde bocht van Sanabou met alle de Corcorre
gearrivert op welker tyt de schepen en saloupen halver
zee sien.

naar dat al de orangg: inde groote Corcorre ouer q. comen
waaren, omme met de selue naar de logie te pangayen
gemot ons den sap: westerman met de Corcorre Latabalat
du uyt den naem vande orangg: van sipel versouken hier
soo lange te wille verblyven, tot dat gemelte orangg: ons
comen verwillicomnien, en inde Logie brengen waarin
haar om redenen beluift hebben.

Door gem: sap: wort ons ter hant gestelt een missive van
Gouverneur van heuvet van dato vltimo maart waarin
aviscert dat de slaven van sap: Matsys slattmgel gesot
wert waarin haaren meester den half af te smiden sye
syn huyste berooven en thoofst aan quimelada te brengen.
Daar ouer een slavinne is gehangen, een de neus af gesniden
ander ge geselt, en gebrant merckt om alsoo haaren
Meester eeuwre klyck in de kittingel te dienen.

Mede dat Barent den Boomvachter van Bahij met
30 lasten rys en amich gedrocht vartkens vles gearrivert
was welke sacht by ons doot geschreven was.

Item dat 3 Ma soelles van de bellen tot aan houk van alang
wt gaaren gewert zyn vande weleke du van latucko
vat besompen hebben op dato was oock een Corcorre daer
ontrent verscheenen sonder dat wisten van waer dese
was.

Doort Langh tardieren der huttische orangquays is den
Gouverneur met al de orangg: naar de logie gepangijt
daer d orangg: Boorlangel met sommige van sipel oock ge
comen syn inde soot schien onse sonst haar aen genadem
was, op welke stont haar door den Gouverneur naar enige
discoussen die met malcanderen hadden volgens haar
versouck de plaetse aen gewesen is waer dat haar huysen
maken souden, daar op tegens tullen vanden arondt geschee
syn en beluoft morgen vroech te somparieren.

1693. Aeryl Dinsdach Komt den orangg Boelang inde
Logie die rapportert dat den orangg Bar mell naar
Essenwouwanij heeft gesonden om drie hoofden, en andere.
Negeryes afte vragen waar toe gesmit ende genegen zyn.
onlangs naar datum komen die van sipel inde Logie met
bringende 30 stx kleden als Pranderos aanstoecken gebon
met goede kerstij verwersing tot en hermat alle twelck
dat diek voor gelijcke munt aan forcoroen en siecke sold
is om gedeelt

Naar verscheide de batten ende wyt loopige discoursen is
eyntelyck door gem: boelangh en orangg: mit vrendelyck
versocht dat d' Amboynesche hongie wilde laten vertrek
alsoo ons verstaarden alle de Gleyne Negerys tot syne devotie
te hebben die hem genoechsaam toe gesicht hadden soo sy
sagen, dat die van sipel wel getractiert werden haarmde
beneden te sullen verwoegen alwaart schoon soodat haer
de hoofden niet en volghden daer van hy miende wel voor,
seickert te wesen. Ernstelyck versoucken sulcx gelooft
te wille gevea en haer de destructie mit Boecht Caybole
noch meerder achter dencken soude geven op wleken
voorslach by die van secretin haedt geleet is, en over
leghet hoe voordertlycken versoucken dat sy in ons Regart
indesen waarin doende gemerckt de swackh: onser
soldaten en onlust der amboynesen die mi algeriets 3
Maanden en meer wyt gewerst waaren en op t' arwemew
der schepen oock eerst van eenen tocht waaren thuis ge
Comen is een samentlyck gearresteert en goet gevon
dat men orangg Boelangh ende die van sipel haer
versouck in desen sal toestaan ende de hongie datelyck
sal laten vertrecken om te bitoonen dat wy de vrede
mit haer in alle oprichtichz meenen sulcx haard
seer aangenaam t'scheen te wesen ende aan die van
Wawany deden weten dat wy haer gem: versouck
hadden toe gestaen doch welynich weten zij waer ons de
schoon vrmekt
op dato beslooten dat op morgen haer huysen sullen bequm
te setten die alte samen op de verbeurte van 104.
voor yder huys binnen den tyt van een maent moeten

Laar wijfen welke Peeneden Loopman sal ontfangen
en naat datom alsoo van haer niet en te gieren aen alle
de ni'getrys om vrolyck te wesen wederom wt gekert.
sal worden dat haer wel geveul en met vrientschap
gescheeden

Tegens den avondt syn alle botcorren naar haer woon
Maetsen vertrecken wt gesondert Emanu en Kielang
gehouden om ons ant sort te Portingen en die van
Seram gelaft naart Castiel ofte pastie vertrecken

Day 4 Apryl woensdach is goet gevonden om de schepen niet
ondienstich te houwen leggen, dat schyper abel waren
op mocha als hoofs met Sacht de zon, klein wessel en
drie salouwen, gemant met 60 soldaten, voor Combello
Lissidj Brangl Kielangh en manisso sullen kruysen om
het aenkomen der vriedelinge en vertrecken der siluer
te beletten,

Is mede goet gevonden dat men de Guarnisonen van hilla
en hu Wolamma t'elcx op 100 Coppes sal ver grooten
en de resse naart Castiel sal senden om haer daar en
hier sooveel te ver verschen als mogelyck sal wesen

Coetsen boots 35
soldaten 40
den aen boots 35
soldaten 20
N'gepatrum boots 24
soldaten 20

Item t' Sacht de maan ende ni' gepatnam voor
ourien en asseloclo verstickt met 40 sold
ende twee saloupen

S' Sacht Coete hyn dat seer leek is voor hietto
lamma oft ontricht mamalo blyvenda s' sien met
6 Maccassaren tot bi hulp der Pomp.

Item 40 soldaten omtot het cleyn vaartuygh ofte
saloupe te gebruycken.

De schepen Bucrin en wesepe sullen met de secken ende
gequerte en andere nootwindich heden sooras mogelyck is
en van water versun syn naar Castiel amboyna ver trecken

S' Sacht de star wesepe wel best bescreft sal als van Onch
h. Maer waerts Comt tot het ouer en weer ouer sinden gebruyc
worden

op dato aen officieren van son en wesepe belast haer vertroude
goederen by factuere aant Compt: alker ouer te leveren

Zelf acht middach. Kompt s: de Goyer vande busse van-
stram die syne bootschap verricht heeft referert dat al-
eemigh vaarsuyckh gerret was doch haer volgens synen-
last haaren dienst op gesicht heeft

segens den avonts hebben inde Negerye geweest en bevonden
dat al gerrets 12 a 13 huysen gespannen waaren soo-
dat schynt die van sytel de saack ter hant gaet, de boden
waarin op dato noch niet van woowany gesomen

Op 5 April donerdach syn de Instructien voor d officierender
Jachten gaande naar Combelle en lissidj Item die naar
Poclotiege en Mamalo haer ter handt gestelt en
gelast te ver trecken

Op datto smorgens Rapportieren ons de gesantendie
op woowanye geweest hadden, dat die van Mamalo.
Capba, waylian hemme h' Louw en alle de oellies by-
malcander geweest waaren dooch geen ander uyt spraak
gedaan hadden, als vooren te witten, dat niet van mam
waren wapenen tegens ons inde handt te nemen sijn
waarin dat wy haer off naerde voor soo veel het af
komen aangmek dat daar toe wel inclinerde en den
oorloogh moe waarin, maar dat Cap: Huetto alvooren
moft gelacert wesen sonder twilke alsoo hy noch
mit leven was haer doen niet en Conde verantwoor
alsoo de gantsche gemeynte daar toe inclinerde sonder
anders te verrichten is de ver gaderinge ge yndicet
onder Poclotiege dat op ouer morgen andermael soude
versamelen om te sien oft yederts naader Conde

Resolueren

Op dit bouen gesebreven Rapport wort den orangg
Poclange verzoekt met alle onse goet gunstige
vrienden de orangg van Huetto tegens 16 oft 18 deser.
Maent aant Casteel te willen compareren sulcx be loof
hebben naar somen en Rapport te doen want gebesongere
den orangg Poclange seg: Lermela seyt ons vastelyck toe
soo yeders goets voor Cap: Huetto te verwoachten is dat ons
seckerlyck alle die negeryes sullen toe vallen

Naar dat op Alles ordre gestelt hadden hebbende Gouverneurs
haar op de Corcor van Kielangl verwoekt ende alsoo in Comp
wan die van Ema en een saloup, naar Larueque gepangayt,
alwaar des avonts laat getomensyn, gemietten langs de
stranden veel volck doch en is ons van gemige der seluer
u't wes ontmoet offte teken van vyantschap betoont.

Day 6 April Dinsdag. smorgens hebben de gedestmeerde scheepen
en saloupen voor de Broers in zee gesien op dato de nieuw be-
grepe Nigerye van wakasieuw besichticht. die wattermate
starck bevonden doch mit geschut van verscheyde plaetsen
te dwingen mider dat bevonden dese luyden getrouw voor onse
staat doch te gelooven dat gelyc al de mooren doen haar conside-
ratie hebben, sy belouwen aant Cast^l te komen en haar vier
jongste gevangen en waar onder een Orangge soor van Larueque
is met bringende soo bespieren, melmeeren sy meer tot
Favur als rigur.

Den Hoopman Cuwt hoorn is belast het restant van rys wt
Negerpatnam te haalen. en mit eenen te belasten aan Saecten.
de Maan Negerpatnam en saloup als de star passart haar
aante slaggen de nagelen op Larueke in nemen en aent fastel
te bryngen.

Des avonts ongevraar so a 11 vuren aent Cast^l victoria gearrivt
daar weers met de seecken te gens t' onder gaan de Lon geantkert
is Quiren is mit ons tot binnen gaats gekoomen die door stilte
by naar aanden houck van Tapy was getaect.

Day 7 D: saterdach syn alle de seecken aan Landt mit seecken huys ge-
ordonnart. en de gesonde Soldaten int fort
op dito savonts arriviert Quiren, vrens seecken op bouen gem:
plaetsen geordonniert syn.

Day 8 D: avont de Pacsschen niet voor gevalle des acht middachs
sien een seyl mit gadt dat wy vermeende een schip wt Bat^l
te wesen.

Day 9 D: maendach ondert schmoen arriviert de star vande besetting
voor Comd: die door seecke van syn volck mit lan gesonde.

Continuieren, oock en was hem niet verzootticht Laric quo
aan te doen des hem belast t'schip klaar te maken om der
waarts te gaan. — Met last synen verouderden rijs aant
Comptoir Laric quo by ressepassi ouer te leeuwen om ons
wande beumdinge te dienen

Op dato savonts arriveert t' Jacht Batavia sulx gans buijt
ons aller hoop was Frans leindersen rapportiert dat voor
papier de Corcor Tietouway by haar was gecomen haar
verhaelt tegene neegen Corcorren (Seh deuck atangb.) van
Hattouwa Iha en Lattobolooy slaegs geweest waeren volgens
t'seggen der Passer luyden op Sorresorry waeren sy doort
lossen van en stuck, Passen en der soldaten mulsquettado
soo ge groet dat er inge der seluer waeren gequest en doot
gebleven.

Op ditte syn de soldaten met Buien gecomen gelast int
Coort te coomen.

Doy 10° D. dyndach, komend' orangg van seram versoecken dat men
haar wilde seeintieren te mogen vertrieken, sulcx die van
hattiwau hattimette en ander om gelegen Plaetsen oock doen,
daar op haar aangecicht is, t' acht middach voor ons drin
te Compatieren.

Des acht middachs gemelte orangg: gecompateert synde is
goet gevonden haar aan te seggen dat men op morgen ~~soort~~
bersten sal beschicken om die met malcanderen in Comp: op
te eten daar toe haar rys en arack bestelt sal worden. Item
dat het getal saers volck aan Mr Hulst pertynentlyck
sullen op Poringen om ons volgens d'ordre van E. Heer
Gemrael mit doen van schene kage, daar naarte richten
is mede goet gevonden dat men de Principalle orangg:
een storm hoet en slachswaart en dander minder hoofden
een swaart om haar te meer te amimeren.

Op heden worden mit sulken huys hondert en vijftic hofbo
bevonden behalve d'onbequame soldaten en bootsgesellen
die sich daar Buijen ont houden.

Doy 11° den raadt beroepen als wameer t'naar volgen is geresolv.
namentlz dat de besittinge als voore sal werden gecontmue

Ende Alsoo den tyt begint te naaken dat d' heer Gouverneur
vanden Heuvel volgens d'ordre van syn e. sal vertrecken is.
goet gevonden dat such t' schip Bueren daar toe sal preparer
niet last alsulcx m te schepen als geordomeert sal worden
Item dat hy om als geordomeert sal worden. Item dat hij
om stract sien sal jaeden naar roime toe sal loopen

Item dat de star de nagelen vant Conipt. Huetto en Lariege
sal halen en aan gemelte schip outgeven verder dat voor
t Tacht Negcpatnam en Maan elcx en Beest tot veroversing
vant volck sal met neemen

Mede geventuliert synde wietwaerts amich verder exploit
byder hant sal genomen werden. doch. wordt het s' lue tot
nader gelegen h. en voorders gesont d' s' volcx vot gestelt
Item D. Justus kurmus sal volgens synen voorslag om syne
voor genome besomgeste vorderen wietrom naar Honomowa
vertrecken.

Den gevangen Cap. Huetto woort goet gevonden om r' denen
mit Lange P. resolutie gemisciert opt Comp. Huetto onder
goede verskermg te laaten.

Verder alsoo de gevangen albur s' r' beginnen toe te nemen
is goet gevonden om amb. daer vante ontlasten dat men de
selve met Bueren naar Bat. sal senden

Verder is goet gevonden dat men het provenu vande goederen
op gasc karwaerts Comst verover tot laste vant Comptoir
Amb. sal brengen bedragen. ter somma van 513 R.
op dato syn de kerammesin inden Boom gaert vant hospita
met twee Boerstein rys arrack en ander toebehooren
getractiert alwaar haar aan gesicht is op morgen haare
hormat in Cleiden te ontfangen.

Hoyn. d. donderdach. Kompt de veniragen Heyndrick Hend.
N. de saloup de Maen van Compt. synde met missive van
Commandeur abel Jansen tusman afgesonden waar wt
verstaan dat den. deses 27 ste Jonequen voor Compt waren
gearriviert daar tegen mocha de son ende twee saloupen
slaegs waren gevondt gevondt mals anderen met groft
Canon, bassen, en mosquets Lustich vier sonder dat anders
door stroom en stelte onder wotrichten waar door by dorse.

een Man is verloopen en een gequest, de schip hadden an
Admiraal, vice Admir.: schout by nacht onder de selue war
14 ste. met pennen en top seylen de rest waren goraps
en Javaens vaartuyck, gemelte Jachten synde achter
aansomende Jone q die wederom luyt gevoelt die schoot
werck begom te wesen, alsoo noch vier van landt was
op dato ex presse boden naar d'vlissers gezonden om radja
oulat die ons dunckt tot wtstellen ginegin is aant last
te loomen te bewegen om hem tot alle redelyk. en van
sodamige, boos voornemen, af te raden. Echter ist sulce
dat gem: oulat voor lucilla als ander Plaetsen soo
dan gien dienst heeft ge presteert als ander amboynesen
daaromme de voit aangevoert om hem Particuliere spate
en te hooren, wat d'vorsaack vande se prosompse is

Ag 13de Apryl vrydach. den Brief van tasmannide vergadering
gerisumeert waar op gevoelt inde goet gevonden sij
datmen tot secours der Jachten voor Comd. Cruysende sal
toesenden t schip weesp en t jacht de Maen dat te genwoori
de besettinge aen Proers is waarne men mits conditie
dat willem Jansen daar voor Comd. en by de vloot synde
d'presianci en de vlagge bouen jachten waeyen sal en
voor Comd. geen voordel sien sich aande oosthouck van
Manipo sal verwoegen

de besettinge vande Lust kuitto sal nu voortaan in vol
gender manieren waargenomen worden te werten Nege
patnam met een saloup, aan houck van siel t jacht
Batavia voor hemichela, Coetshyn voor Massakoule
en een saloup, om gestadich over en weer te loopen

de groote saloup tuschen Capra mamalo en kuitto
Lamma over en weer Cruysende sal naar Sammarie
mogen over strecken over alle gemelte Jachten en saloup
schipen Frans leenderts t Commando sal hebben

de restreclnde Corcorren van scramnoch hier wesen wort
voort gemene volck toegeligt en somnia van twee
hondert healen van d' om haar tot weer soment am
volcken hormatsy op dato hebben ontf. ver der is di
orangg De last voor haet Pooysi een storm hoet en

swaert te Comen haalen
 op dato is verlost weten van souberg, tolk van boeren
 van hatte mitte aangenomen, om daer als sergant door
 3 Jaaren te continueren a 20 f. maent
 Item dat men alle overloopers vande vijandt sal opsoekte
 om de selue onder de Comp. vande swarte Borgerste
 verdelen om alsoo eenige dienst vande selue te trecken
 den overlooper Pedro woort ten aansien van goeds gedaen
 diensten mit distribucien der Nagelen gedaen want
 begin deser maent een tractament van 4 R. toe gelyt
 mits dat aan Comp. verbligert blyft in soosamige dienst
 te diene als hem van h^r Gouverneur geordonneert sal
 worden

Adriaen de Masse naar presentiert syn Jacht tindiens der Comp.
 te laaten gebruiken tot de maent van september, mits onditte
 dat hy alles sal bevestigen, en de Comp. den arbydt dee sulcx dat den
 Raadt nyt insicht dat tot eenige besettinge van noode sal wesen
 aangenomen wert.

Sasker Jansen vrybugger van Batavia wort met syn Jacht gele,
 centuert langs de cust van Siram te mogen handelen daer toe
 hem parvirgent is

Verder is goet bevonden om de soldaten en Boots gesellen gede
 besette plaatsen te meer te animieren, dat men de prynse die
 van nu af vtrouert sullen worden tot vryen buyt sal geven
 Op dato wort geraportiert door d'vliassers dat die van hattouwa
 ha en hattocuholooy met 3 Corcorren, en twee orangbays op
 de wacht liggen, om onse Siramse hongie waarte menen
 op deden is den schipper willem Jansen synne instructie behan
 ducht en datelyk onder reijl gegaan

Mooy 14. April syn de orangg. van siram haer storm haeden behande
 ser selue tyt onse orangg. van Camer ontboden haer voor
 gehouden twee Corcorren klaar te maken, om de sirammers
 tot aan napselauw te Comvoyeren, en de gem. hongie van
 Quimelaha te gaan souken sulcx Belouft hebben met werck
 te stellen.

Op dato is Frans Leendersen valck syne Instructie behandi
 en vertrocken

Op heden hebben de Serammers haer afscheyt genomen
 en syn geramen der handt naar de stad vertrocken om ald

De Convooyer te verwachten
 Hoij 15de Apryl sondachs is den sergandt snoetke wietrom naar hutto
 gesonden met last & Tacht Coets hyn van hutto lamna —
 naar de Broers te senden, verder dat hy den orangg boelang
 en ander orangg. volgens synre Beloften voort vertrek
 van Sueten. die den W. desis presyessal versylen aan
 Cast. bringe welke bootschap aan Tannakutte messin —
 die van mamalo en Capha oock sal doen —
 op dato heeft den Coninck van Ressemievs belooft synre boode
 naar henne helou te senden om haer mogelyck wesen —
 vande huttesen af te trekken —
 Op dato savonts betomenschryvers vanden Coopman zey
 leggende op huttolamma. dat den Orangg boelang daer
 getomen was, met de orangg van sipel, Lebeleu
 Nauw, Nauw by nauw, en hennichelou. Item die van —
 Mamalo, en Capha versochende dat eenich vaertuyck
 aan wick van hamut gesonde worde —

Hoij 16de dito. smacndachs is de Tmgan om gem. orangg gesonde,
 op dato wordt de Luyt enant de Riviere, getommandeert
 met 32 soldaten, hem op de gerrit maken Corcorre te
 begeven. doch dat de soldaten met de desomo voor de ambojne
 en d' Ammonitius van oorloog, naar de Pas sal gesonden.
 worden en gem. Luyt enant met de royers ouerlandt
 sal gaan om de Corcorre van kilangh en Gma af te setten.
 Op stont besomen tydinge dat sich enige vijanden ontrent
 Cocttomoiry vertoon en doch dat de selve, op niemants en
 attentieren, als eenelyck op de hocttomoirisen wachten
 sulcx dat presumeren, het selve volck te wesen van
 Waylian die haer ouerthalen van een hoost soucken
 te revingeren —

Half aektid middach, kompt den orangg Boelangh met
 7 Hoofden van sipel die van Nauw, Lebeleu, hennichelle
 en andere daar ontrent gelege Plaetsen aant Castal als
 oock den orangg Tannakutte messin den Jongen Coninck
 van Hutto, Tsermela die van leaotie Mamalo Capha,
 Als sood dat verhoopen alles goets van haer te verwachten
 Zy en sommige aanbidders op haer gedaene belofte —

in toe segginge hoope Echter ist sulcx dattet weymich op
amb: syn die gedacht hadden dat de huetoesen dus vergetomen
zouden hebben, dat Naar haar wyse niet nider yl maat byt
moeten hebben

Des avonts is Bueren van Dry huysen. gearriveert die
naart seggen, vande schipper mer dan 100 Laststract
steen in heeft om op Batavia te Brengen. Voder is hem
belast de Nagelen in te Nemen

Joy 17 April dynsdachs wort het geschut en Ammonitie naar
de kas voor de somvooysoorcorren gesonden
op dato den Praadt beroepen etc. aeresoluciert sulcx p. resolut
boeck salbevonden worden Namientlyck dat d heer Goud
van heuvil syn Gouvernement op 20 deses sal de singneer
sonder langer vertrouwen.

D' orangg vande Camer worden versocht om met de huettes
orangg bouen te comen sulcx uyt gestelt is tot morgen wesch
vboonsdach. alsoo d heer vanden heuvil niet wel bevindt
en de gantsche Camer niet compleet en is

Ditto savonts wordt de yalouze de zon naar haar bezet.
plaats voor mamalo gesonden en den quartier meester
Conseelaar op de selue als hoofft gestelt

Joy 18 D' Woonsdach voormiddach Comparerende orangg van
Huetto Dat Casteel present alle de hoofden vant Sant
Namiently den Jongen Comick van Janne huetten
het eerste hoofft vboonende op huetto Lamia den gesant
van Mamalo vboonende als vooren orangg Betmela
Comen wt den naem vande van kaoclis en Mamalo
daar syne Residentie houdt den orangquay Boelangh.
met de seven hoofden van sipel. Namientlyck wac kall.
Massappal, LIPATISSA, sanalo, Cela, ende
Noek waly, nu woonachtich ontrent de logie van huetto
Item de Oslie Himmichelo. Namientlyck NAW
Naww by naww, Himmichelo, Himmewaly ende
Hennetouwa. synde mt gebarchte gelegen by ende ontrent
de broets alle welcke hoofden versouken mi ffens die van
sipel met ons in Orde te mogen leven belbovende alle trouw
aan Gouverneur te sullen presteren en alsoo sy bespeuren

dat die van Essen. waerbij met haar ongeliege plaatsen
Namentlyck Cayllo, T. S. F. J. Rosse mive, hattoe
Lebeleuw, wansello en leyn als Capda ende
Weylian, leggen aande oostsyde. want landt den rechten
wicht niet in en willen soo syn van smts haar te separer
doch versoucken dat ons niet en willen verhaesten alsoo
verhoopen haar eenige ander plaatsen mede sullen toe
vallen, den orangg van tseyt vbas door Baros en Sam,
mantilo, wierhouwen ende rugge doch gaan doch had
echter aan Boelangh doen weten met syns saec te doort
te gaan, tot vernieuwinge der rebellige hoofden werden
doort haar voor gestelt in Plaets van Ton tou hette den
orangg. Olotomo en in Plaets van Baros oft Noesseta,
prie Tomos alias Koyelation welcke Plaets Boelang
niet recht toe Compt maar noyt heeft willen accepteren
sulcx verhoopen nu sal een in Plaets van Patitriban
den orangg. Permeta mede van outs daar toe gericht
sulcx dat eenen Completen Raedt gesotmeert hebben
en alsoot seluc aangenomen worden. is den Raedt alsoo
laet middach was geschieden

op dito savonts syn de orangg van Larrec quo en waeksen
gearrivert de seluc rapportieren Frans Leendertsz
welck met het Sacht Batavia daar was gearrivert
naar de Broers verscyt doch dat de star noch niet
en hadden vernoomen

By 19. April syn doort versouck van h. vanden Heuvel alle
de orangg, en raden als oock d' officieren genoodt
op dato voor middach is den Burger schapen Kaes voor
de tweede mael gebannen en in een amende van 200 R.
gecondemneret omdat den Gouverneur gebannmeert
hadden

des avonts naect sluyten der Poot heeft den Command
Reviere noch om 1 doth Gruyt gesonden alsoo eenen
aanslach voor hadde

By 20. d. synde vrydach voor de Middach heb ick volgens
de ordre van sy E. en heer en Raden van Indien de
soldaten Burgers en alle andet comp dienacts (nessen)
onse onder d'anen soo Christenen als mooren present
de hoofden van Hietto) vanden bet ontslaginc soovoor
desen aen H. vanden Heuvel hadden gedaan en is

der halven voordere dan alle syne Charges alhier ter plaats
ontlast om soo ras mogelyck met t'schip Bueren naar Bat.
vertrecken

Ter seluer stont is volgens voorrichte ordre De Haer Jochun
Koclosser van beutecom mit gemelte gouvèrnement geauto-
risiert en door myn allevoortneven personen den Gede-
af gevordert die gewillich gepresteert hebben en alsoo
naar Eenem vriendelycken dronck geschieden

op ditto savonts woort getapostiert door schaepen Kaes-
mids tronck sittende dat den Lyschuit vanden heer vanden
heuvcl mede mids tronck sittende souw gesecht hebben
dat d' h. vanden heuvcl soude belast hebben een persoon
een snee mids wangh te geven en en ander soude mids grep
stooten, neffens ander Compartmentien meer, verder
soo de slavinne waaron hy vast sat van Boortwert
gheacht wel wat anders souw seggen

Hoys. Apryl smorgens huft den Fiseaal Faber een memorie
vertoont waar inden voorn lat belast wert gesceft
te hebben dat vanden heuvcl hem gelast hadde den loopp
de Goijer de wangh op te snyden en syne huysvrouw mit
voortby gaan een drooge neep souw geven oft mids sloot souw
stooten. Item dat syne Bysit weskende een slavinne van
gemelte Gouvèrneur gesecht souw hebben Brealen van
vanden heuvcl genoght te hebben om O.B.B. te Coopen
om t'selue den Gouvèrneur Baro mids geven en gekte
maken waar op hy rechtelyck gehoort is en verelaart
als p. mitrogatorium mit Breede Blyck

volgens Bouen gem. verackinge is goet gevonden doorden
Fiseaal en twee raads p'soonen de gem. slavinne van
boort te haalen daar haer vanden Heuvcl vrouw met
veel inniruse woorden tegen stelde, doch d'ynckelyck aan
land comende heeft vanden heuvcl haer mit in syn
logement genomen, niettegenstaen den Fiseaal en raats
personen daar ouer ge protesteert hebben wy dit
siende hebben op de dremente Judicatie ende des gouv.
prossedueren wt presomtie dat de slavinne gemiddeert
sou worden den Secretaris de wilt met enige midsqueltiers
gelast de selue ten huysse van Doraen de massenaer.

ser
Hoe
ten
eer
soo
ve.
M
had
ort
den
ta,
ng
ren
ban
tel
en
oo
suen
t
et
le.
r
oor
R.
ert
and
n
us
3-
Hens
t
oor
en u

te haalen doch is de heer Deutecom selfs gegacn en
haar mit lasteel gebracht

De gemelde slavinne geexamineert Zynde op de pomten
door Cat geattesteert verelaart van haar meester d^h.
van heuvil 3^r genootente hebben om daar voor oebat
te souken. om den heer Generael mitgeven en hem
in Batavia comende Igen leet soude geschieden
Welken oebat hem doot seckerer vrouwe voorderen
mde Tronck geseten was besteden de vrouwe op het
Dorngen des selfs van haar heer in haar presentie
noch eenen halven R^oael oft Croon hadde genooten
de voornomde vrouwe mit lasteel doen eoomen ende
haar afgevracght oft eenigen oebat aanden h^v vanden
heuvil hadde bestelt antwoordt als Bouen verhaelt
is, ende dat de selve om Ymants Gunst te becomen
en d heer Generael hem niet van gelt en goet beroud
zoude, goet was, waar voor sy drie en eenen halven R^o.
hadde genooten, ende alsoo den avondt viel is alles tot
morgen wt gestelt om ons by de vrouwen nader te
Informieren

Des avonts is den Luytⁿant Nuyts mit drie van Oma
en sommige van Noersolauru naar d Eylanden strocken
en is gem: Nuyts belast oelat en ander orangg van
vliessers aant lasteel te comen aan te maken

Day 22 April sondachs niet tegenstaande den Sabbathdach
is goet gevonden dat men om tyt te winnen en

vertreck niet verachtert worde mit examinatie
der gem: personen salvoort gaan

Des middachs arriveert d^h Gouverneur Broeck kom
met het Sacht der Goes, waar by verstaan dat ses wae
van Batavia geveest syn

Des naermiddachs den Raadt vergadert en de missive
van Lyn & groepent waar in belast wort d beets
geriet gemaccht sal worden om met gem: heet Goud
en 90 soldaten naar de Molue quo te vertrecken

In gemelde packet bevinde enen Brieff adn h^v vuc
Gouverneur Attoley touderende een Engelschijp

Datmen Neent Verwaarts sal gaan om t'eylandt poule, ron te berichtigen der halven goet gevonden datmen de selue missive L. Expreste talle datelye k naar Banda sal senden

Den Fiscaal Rapportiert de slavinne van h' vanden heuvel Maria genaempt by interrogatorium gehoort te wesen de welke verclaert drie realen van haar heer genootente hebben. de selue aan lieven alerwynsens slavinne Bonga genaemt gegeven te hebben die op de leverantie vanden oebat aan haar heer gesien heeft noch eenigh gelt genootente hebben doch en weet niet oft een halve real oft een Croon was, vorder persubteert sy, by voorrige woorden dat den oebat was dieneinde om ymants gunst te Captiven en d' Heer generael hem syn goet en gelt in Batavia loomende niet en zoude afneemen

De Examinatie van Bonga was tot morgen tot gestelt doch waarin notelen genomen van redenen door haar gemouert en wil expres belast schult wachten te stellen dat niemant by haar en Conde oft sy malsanderen spreke

Aug 23

Maendach is gemelde Bonga geexamineert en by Interrogatorium onder vracht die met de Dispositie van maria accordeert en verlt op de leverantie van oebat noch vande h' Gouverneur een halve Croon om te hebben en den oebat goet te wesen om ymants gunst te Captiven, vorder verclaert Maria met nader examieren dat d' Gouverneursehe slavinne Jongst vande heer Accoleij van Banda gecomen m' de naar oebat gevraecht hadde. de selue gehoort synde secht sulcx wil wgar te wesen maar als sy haar rechter datelye k

Antwoorde dat haar op geene oebat virstonde haar niet vorder gevraecht en is en haar belast was van Maria. als haar sulcx seyde dat tselue niet soude seggen op dato is goet gevonden ende by dien scrijftaet gearresteert datmet het schip Buerin geenne sold^{en} als in potentie, en gequeste naar Batavia sullen vertricken

De Comp. sold^{en} van Banda sal tot myn d'waerts gaan hier gehouden worden en op dat amt niet te siet van Jackten ontbloot worde. is goet gevonden dat den

en
vten
k:
bat
m
ket
en
de
den
aelt
n
oed
pa
gt
a
k's
n
ch.
e-
m-
vter
ob
s-
pou
er
lyp

Wij Sent van Banda harwaerts come om daar mede van
Banda naar Amboynia en Batavia te Retourneeren
Ende alsoo de heer Generael ende Raden van Indre
ordonnieren dat soe wanneer den stant van Amb sulcx
enichsints lyden mach. t' Jacht betichyn Batavia de
maan, stette en Negipatnam van hier naar Maccassar
gesonden zoudten worden; sulcx de constitutie deser quar-
terels door de me nichvoldige gearrwerde Jonguen
noch niet lyden wil soe wordet echter goet gevonden
dat de Ion wesel en saloep vandaar hier gearrwerit
wordet om derwaerts sullen verstricken alsoo wy bespinn
sijn van Mirminge is van Batavia noch enige Jacht
naar de besettinge van Maccassar te senden breder

P. Resolutie
Aij 24: Apryl den loozman de Goyer wert belast met an
Praur sich in aller yl naar Camb te vervoegen om
t'schip werse in aller haast van Camb harwaerts te
doen comen met last het getal van go: a 100 sold
wet de besettinge vande Jachtten aldaar te monstere
die haaren tijt noch niet weten sijn, om alsoo d'ordre van
sijn e naar te comen.
Stemt Jacht de son ende Cleyn wesel en saloep vandaar
mede harwaerts aant fasteel te doen comen om alsoo
de besettinge naar Maccassar te worden.
Ende op dat de besettinge voor Camb behoortlyck waer ge-
noont worde is belast t' Jacht Negipatnam vanden
houck van Ziel naar Camb te senden en sucht mer
te spoeln sal hy Goyer met de chaloup van gemelte
Jacht naar Camb gaen.
op dato comen de hietesche orangg. binnen de soe leke op
dato een koe besthuys gesonden was om met de hoofden
want landt vroolyck te wesen. Gem. orangg. houwen
mstantelyck aan dat uk in haer Favieur wil wesen
dat Sammalessie en Backer gevangenen van hette
mochten gerelaxert worden om daar mede thuis.

coomende te betoonen by eenige quaet willige dat haar
wafel h. voor geven onwaarachtich is, haar is be loof t selue
voor te dragen

den orangg off Radja Rossimive versou. Et eenige Sooden.
naar hennelou en nauw te mogen zenden, om te verstaan
off de Begeeringe neffens Boelang, gedaan by haar te
Plichten gemint wort sulcx hem toe gestaan wart
en dafelyk gersonden worden het volck leert den tyt.

May 25: Dito woonsdach voormiddach coomende Huettesche orangg
mit last als wanneer haar afgevracht wort ten aansien
wegens haare Beloften. noch niet sonder en is gevoelt,
voot taan Petrus de voort te doen daar op antwoorden Jaa.
en dat haare Negerye algerreets beneden begrepen hadden
worders beloven sy te samen voor de schulden van Cap.⁴⁵
Hietto te sullen respondeeren en allen thaan en onsen
besten te helpen, derigerich sulcx du van Nauw en hen
nefelo oock beloven en Bermele voor die van Mamelo.
often minsten voor syn Campou.

Worder versouken gem: orangg dat haar vergundt man
worden twee vande sersipaelste hoofden ende eenige
minder orangg om Perdon voor Cap. Huetto te sollicite
teren naar Coetavia by syn E te mogen vertrecken
sulcx haar om Bedenen geavoyert is geborden
op haar versouk van Tammelessie orangg van waer
kal geleest zynde heeft den Raadt eyndelyk geresolveert
dat men oessen een slecht Jongman sal relaxieren
en dat Tammelessie nader hietto maar mit Castel in
hichtenis sal gehouden worden tot dat zy perdon alle
van Cap. Hietto geoptineert is, en van syn E genade
verwoven sy.

worder is goet gevonden ten aansien dat den orangg Boelang
voor myn vertreck alsook te tyde van hietto van hietto
getlyck hy noch doet ser versert inde saack van Huetto
die sich door ons versouk met de Begeeringe damyt heeft
willen doen nu begint te moyen daar niet anders als

Als goet van sy te verwachten. In m'tin aansien van
me'mighvuldige goede waarschouwinge aan Tannahutem
en ons, soo is goet gevonden dat men hem tot danck baark
een vereringh van 2 a 300 Rⁿ van achten sal doen om hem
des te meer t'ammieren.

Radja Possinive eerste Laads vande Camer wortten res
pette van syne goede diensten mit d'insturberre dernagel
bossen gedaan als mede mit stillen der Amboyneser
tintijden dat onwillich waaren toegelecht anen goud
kettlingh, van 100. 4ⁿ van 8ⁿ
op datto wort secker vrouwe Bonga van wien d' hⁿ gaur
vanden heuvel Oebat geocht heeft t' synen versouck
en in presentie afgevracht oft den selven wel soude
hem in daar op sy antwoorde dat den eenen wortel en allu
radia het richte was en een ander wortel verandert
daar by sy bleef parsteren.

Voeder wort hem toe gestaan Copy vande stukken tegen
hem belecht Nammentlyck van Cat synne slavnne
Maria, de slavnne van heuven Bonga genaemt
en synne lyftrijgen.

En alsoot vertreck vande heer vanden heuvel door
verscheide toevallen is verhindert wort op heden ge,
arristiert dat gem: heer en schip presies op over
Morgen avont wiesende den 27. sal vertrecken sonde
dat eenige Plaatsen sullen aandoen.

Op ditto comen d' Oranng. van Larucke die door belet
niet eer en hadden comen comen
op dato is de balle met de Brieven aan har. Accoley
met 5 man en Claas van Gelder verstrooken Godtwil
haar voor spoot verlicken.

Doy 26 April donderdach comen de principaelste hooffden
van Noesselaure aant Cast: sulcx haar door hart
wier belet was, sy witen niet weynich van haar
backelien tegen g' comen vande Zhaesent's siggen
op dato is den Raat beroepen en door d' hⁿ vanden
heuvel een schriftelyck versouck ouer gelivert

71
Sousicerende de Accusatie oer t koopen van Sackeren
oebat door de personen hier booven gemelt gecost
en op gesocht daer by versocht dat d heer deutecom als
sust meere ende syn Ely te wesen mach buyten staen en
geen sessie in vergadering hebbe sulcx geannuliert is
alsoo gem: heer deutecom t Riecht gemaynteneest heeft
ende Maria die hy wt handen vanden Fiscaal en gecom.
miltet an mette genstaende veel protestat gepleert
ontwicht heeft.

Des ter oorsaake de Confessie vande slavinne Maria
wegen het bevel en coopen van oebat oock waartoe
de selue soude gebruykt worden genoechsaam accordant
met de verflaringe van Bonga die den oebat aande
h: vanden Heuvel selfs gelievert en t gelt daar voor
ontfangen heeft

dat oock d h: vanden heuvel in vollen Raad bekent heeft
vande voorsz Bonga den oebat ontfangen en haar
bovenden loop van 3 R: noch een kroon vierert te hebben
hoe wil syn E slyt den seluen tin aansien van veel
voudige swaarcheden die hy oer t Elyven vantschyp
den Gouden Leeuw en andersmits hadde en hem bouens
thooft hing en en niet ruste conde desen oebat gecocht heeft
en alsoo sy Bonga nides heer vanden heuvels presentie
op gisteren ont kent heeft dat het selue wel in twee
deelen accordeert maar dat de derde spetie verandert
is soo wirt den h: vanden heuvel soo danigen Eysch
ontscyt mits dat d' Accusatours hem met het eerste
schyp naar Batavia sullen toe gesonden worden op dat
hem niet en hebbe te beclagen.

op dato Rapportiert Pradya Bossenier dat op haer to
verscheenen waaren, de prinspaelle hoofden en orangga
van Nauw, Nauw by Nauw, hemichito hemi lowaly
en hemietouwa die op myn versouk daar waeren ver
scheenen om te sien wat accoort dat met Malcandere
soude mogen zyn te treffen daer toe hy naar syn se ggen

Enige van myn voorlagen hadde voorgesteld sulca
haar aangenaem was dragende Content om haaraant
Castiel te mogen Brengen

Op dito verbrecken d'orangg van Oma die myn belooft
hebben een strata genia en aansluch op die van Hatton,
wa. te practiscken daar toe myn een goet practieq
hebben voor gehouden meer smakend naect moosdom
als Christen gebruik.

Hoij 27 April vrijdag smorgens is d' heer vanden heuvel
het resolutie bouck gesonden om de Resolutie op 25de die
genomen te trecken sulca door hem geweygert
wort daer benestens is hem ter handt gestelt Copye.
vande Resolutie op gisteren den 26de deser in syn
Regart genomen.

Item hem doen afvragen oft voor syn vertrieck wt
Castiel sal coomen, soomen dat hem anders myn Brieue
aan d. G. heer Generaal souw toesciden als oock
d' officieren om hem aan Boort te Compoyeeren daer
of antwoorden dat sulca onnodich was

Corts naer middach syn al de Burgerij inde wapenen
gewerst de officieren derwaerts gesonden en hem aan
Boort gecconvoyert daer sich niet ontsien en heeft sijn
Cap. Westerman Cap. Leenderit Critien s. outhoorn
en anderre ick salt naeste Jaar weer comen maarten
zal myn geen duysent en niet Realen Costen alst de
Gouverneur Gysels gedaen heeft welcke propoosten
tot disrespect van syn E. en Heeren Raden van Inden
syn streckende

Hoij 28 di saterdag kompt de Luytnant Peviere met de
twee Comvoy Corcorren wettom, die soo secht voor
Iha. en latohalooij geru Corcorren vande Gijandt
noch opt Landt oft in La heeft comen vanden maar
soude verstaan hebben dat haden quimclaba gepan
gays waaren

De Huetische Orangga comen op dato Commen en sollicit
 dat den Japanschen rust tot den voorgaen Prijs dat is
 3 R^e P. Baal mogen hebben daar op haar gedient
 naar behooren
 op dato is de stat belast te vertrekken die 4 lasten rys
 van Buitens provisie in herft om opt Comptoir hutto
 te brengen Item 170 Balen Japanschen rys voorder
 heeft twee Boesten in genomen om een voor Lotte hijn
 en t ander voor Mocha te bestellen

Hoij 29^e April sondach Laet Pradya Rassenive weten dat de
 gesanten hiet voort in gem. in syn ne gerye waarin gecom
 ende op niet gen Audiencie versoucken

Boe langh versoukt morgen audiencie met h. syne om
 euer morgen te mogen vertrekken die soo se gdt goede
 tydinge van ouer herft becomen

Mac katictto van Tape segt gisteren behaluen buien
 noch een schip voor gaets gesien te hebben maar was
 door suyelycke windt naar de Broers gedreeven voorder
 seght hy verstaan te hebben dat ons volck op Oerue
 water haalen s. Man verloorin soude hebben maar wert
 de selue gecontrarwert door P. Soonen op gisteren van
 hennckelo getomen des verhoopen. te selue maar wt
 strousc len syn van eenyge quaat gunstige die den vrede
 benyden

Hoij 30^e Maandach den Praet beroupen ende goet bevonden
 dat op morgen den eersten door M. Hualst het transpo
 aan s. van Leuroen gedaan zal worden om sich alsoo
 met eerste gelegen heyd tot het vertrek te prepa
 reeren

op dato versouct Boe langh Andermaal dat wy sam
 malassis wille op hutto senden sulcx haar af geslaag
 hebben inde hem aangesecht alsoo daar ouer geresolvt
 is geen ander veranderinge te make zij

te gens den avondt sendt hy eenige ge Zanten om aante
 Quinen verstaan te hebben dat die van hennckelouze

Maar en komen om ons de tongh te schrabbien en dat haer
geen gelooff wilde geven daar op geantwoort hebben ons
soo te sullen dragen dat sy contentement sullen nemen
By doncker den Coopman ouerhoorn gesonden aanden
Comuck van Rossenive om te hooren wat d'orsaeck is
dat met de orangg van hemmichele en Nawu met mt cast
en somen geest tot antwoort morgen te sullen comen
dat eerst wakker geworden was alsoo tot veer op den
dach en den heelen Nacht vroolyck gecroest waren

Ady. P. ^{nu} Mies. A. 1635.

Op d'ito smorgens Compareren d' Orangg van hemmichele Hejmsvoo
hemmetouwo Nawoen Nawu by nauw die verlaarij. Pemsipaelles hoofs
van gem. Negerye te wesen sulcx de Rossenivers Assumeren
worders verlaarij in gem. Persoonen met volle lasten begaan van
alle haer onderdaanen hier gecomen te wesen om met ons ende de
Rossenivers daar onder sy verlaarij te sortieren, en vast verbint
en accort te maken en alles te wullen verrichten ter dienst der
Comp. sulcx alle de Rossenivers schulden syn haer gevracht
lynde oft met Baclangs en andere orangg van Huetho met en
wille sprecken geuen tot antwoort dat met haer niet te doen
willen hebben en maar eentlyck maar onse gunst soeken Item
dat de enige nader conditien om ons contentement te doen met den
Comuck van Rossenive willen Paramen en dan wederom sullen
comen sulcx haer verqunt en toe gestaen is.
de huethische orangghays de Inlyntie van voor gemelte Negerye
verstaen hebben comen Binnen en versoucken datmen haer mit
te veel gelooffs wilde geven toonen gezoet misroeyen daar op haer
tot onsen voordel gedult hebben doch by haer taliter qual
aangenoomen

des achtel middachs is den Coopman serooy van hillo Lamud
gearriveret die ons Rapportiert dat die van Mamalo seach
dagelycx inde Negerye en het sort wantrouw comen Item
dat hy op hilla geweest is daar alles wel gaet en stark
aangebouwt wort de Ambognesen dagelycx om te Coopen
en vercoopen. Inde Logie coomen wachen tot verder redres

naar de fompst van Boelangh en D'Orangg:
Tammahuttomessin en Galbou' versoucken e'n Tacht ofte
saloup om daarmede de nagelen op s'w'lt' ontfangen die sy
seggen ongeveer 60. B'haart te wesen om de selve te haalen
woort het Tacht van Torraen de Massen aar Claer gemaakt

Aj 2: May' woonsdaach nemen de voorn' huetteschen orangg haer
afscheyt en beloven den stant van Hietto in alle getrouwer
te voordien Boelangh en Tammahuttomessin is de soe godaachte
en gearresteerde bekeeringh aan gedient die haer naar wil
doen by d' Haer Gouverneur gepresteret sal worden, wegens
de Besendinge van Nauwen hemme hi louw debben noch gaen
Continent fornen Nemen, dat haer andermael gesocst hebbe
wt het hooft te stercken en haer rondelyck wt gesicht dat
niet alleen haer van meeninge warden te admittieren maar
alle andere die volgen souden des ons selfe niet qualyck
nemen mosten, sy witten waar daar den schoen vringht
alsoo haer hier door eenige voordelen ontrukken worden en de
huettesche macht v'rswachet en sal soo dat mare kelyck
beginnen te sien dat de destructie dar Nagelen opetatie doet
en door desen Middelt goet redres sal comen

Int scheiden verest Boelangh secretelyck dat den boode
ofte gesant van seram Namentli. Loeboe, somb Lissidjen
Orangh om te vernemen oft tot vrede gehoot willen gien
weedom is verbrocken, inde w'ck hem wilde consentieren de
de saaken te verworden daar op geantwoort hebbedet
nederlantsche, acht niet en was, te oorloogen tegens den gemen
die vreden soekti' het vervolch s'art den tyt

Op dato belaft aan Landt Raadt en Burgers wt' B'rengen
in wat voegen dat men de vissery voortaan sal handhaven
om een yder s'ontentiment te doen
Alm Bullgetten aan geslaagen om des Conyns Beestiaal
te verpachten

Aj 3 d' donderdach. Goorde middach. Arrivert het sluyt se hip
wilsen toebehoorende d' vryluyden van Batavia gemelte
schip is in Bocton aan ge'veert alwaar verlaaren 40.
maccassche en Malayseke Tonguen hebben gevonden

haer
ns.
en
n
is
st.
n
en
voan
hooft
van
de
sint
en
st
n
em.
en
sulle
igery
r mit
aar
ruall
mid
laodij
em
k
pen
dres

Die te samen naar Amb. Wilde soa n waaren alwerton
van Taclyabo gecomen met medlinge van werton te loop
onder dese Sonquien waaren de gesachten van Cap. Huette.
die 3 stukken voor Cap. Huette by sich hadden

Smiddachs arriveert voersp. de son, cken werten en salouy
van vooromb. Soo bericht worden kruysende Jachten in
Plaats dat wy meende voor Sambalissidy geanc kert
Laagen sulcx kaar soo tschynst de vrees weethouwt om
dat de ouerloopers se ggen dat sy ons met stil wiert willen
vbaarmen ons volck begmt seer mte vallen en syn
ge nootsact het gevoesteen Salouy op te zenden om dat
Die met mamien komien naart se ggen der ouerloopers
syn noch vte L. Sonquien achter. Item dat sy om ons
te schouwen in werton kerren geresolveert hebben
Bummen aant doen

Alsoo de vooren gemelde Sonquien syn op Lomb. en Lissidy
geloft ende op gehaalt sonder dat doordonse. wet is verrichtet
Sulcx anders gchoopt hadden

Het Comvooy van gisteren naar Huette Lamma. ge gaen
rapportiert worden naem van Tamma duthomessin dat twee
orangg. van Quimclada met Senbis op Capda gecomen
waaren. Lefferende dat 3 stukken van Comick van
maccassar voor Cap. Huette somende wech waaren ende
dat Jaba wetsie al op Sambello gearriveert. vbas voat
wt de menichte der Sonquien Broyen wil wiert den tyt
leeren

Naarmiddach des Comp. Bersten verpact mits
Conditie dat 2 slaven en 2 slavinne als voor dato
by desclue sullen op passen en dat ter sompia van BK
van d. Behoudeuyck t recht vande bul kalver
Jegens den Avont M. Hulft naar Rossenive gezond
omte hooren waarom die van hism. hets niet te com
pureren daar op sy geantwoort hebben van daigs
en matte kauw hebben gedroncken ons ende die van
Rossenive in alles by standt te doent met dese aiantie
sal de Comp. seckelyck eenen godendienst geschieden

Van dat morgen van
der rapport sullen
comen doer

74
Zesoo doordesen Middelen den gantschen west kout van
Amb: voor alle invasiën geprepareert sal syn en groote.
Boust voor den gantschen staet van Amb: geveuen

Loÿd May vrydach smorgens Compagnie Raja Rossive
met de prinspael hoofden van henni helo en Nauwo by
Nauwo, Namentlz orangg: loerichelo hoof van nauwo.
helleste hoof van by nauwo te presentierende de hoofden
van voorsz Negerys als ook henni helo, henni touwa en
hennelalo de welcke altesamen be loouen haer voortaan
neffens die van Rossenier, en andere Oulunes van
oksen staet te houden met soodanigen sarvituyt als den
Comintk van Rossive, en ander Oulunes aantlast
woonachtich. verbonden zyn daar op sy met onse onderdan
en Matte kauw in teeken van trouwe gedroncken hebben
der haluen op haar versouck een gevangen van hennelouwo.
door die van Larucquo hier gebracht gerelaxert is, waar
mede sy op dato syn ver trocken om rapport de dorn aingem:
Negerys, voort. Litsoonen hebben volgens voorslag aen
genoomen, eenen Passerdach te stabulieren om alsoo in
meerder vruchtshap, met malcanderen te leven

Loÿd d: saterdach, smorgens arrivert de Saloup vandi besettinge
voor Assaloclo met brengenden een orangg: die sy leggen
op het strang van assaloclo, aangehaalt hebben en welck
der selue in bos waaren gevlucht voorder. Allaer sy dat
dagelz viel vaartuyck ouer en weir loopt der haluen
de en vaartuyck tot secours versoucken en haer afgeson
saloup gerepareert mach worden

op den ontfanck van gem: Hoogsen wort datlyck de
saloup de Maan afgesonden met last op Larucque een
orangg: van logie met te nemen en een ander voor hutto
te doen haalen, om alsoo het seer vaartuyck, te beterte te
volgen daar by aenden commandeur valck gelast syn
de voirt te doen, in alles waarden dienst der Comp: souw
mogen aan gaan Breider blycken P. Missive

Inmiddels, vertrieken d' Orangg^{ves} van t' t'orwaig die haar
arrack, rys, kormat m' flecten stormhoeden swaarden
sulcx noch niet ontfangen hadden besomen en met genom
hebben die tesapen wel gecontenteert waeren en
Be looft hi te gaaren te gaan om haar noch beter
ouder die Isha te redden geeren

op Acter middach. koomen twee Arangt. vande vliasse
Namently Lomwies, die ons Rapportiert dat Radja
Oelat van meeringe was by my te somen. daar toe syn
arangt. gereet lagen en hem Be laft te seggen, dat ouer
een dach oft twee souer volgen het vervolch leert den tyt
is Godt Bettert soo ver geweest dat hy an ander gebruyger
hebben als den Gouverneur inde Eylanden was af te willen
somen en mit hem te spreken

halff acht middach hebben wy Radja Rossenice veriert
een goude kittingh en Bagge volgens factatis en
ouer genomenschult waerdich 130 R. caalen wt
wykende de boucken van Lieboom. Coopman ondert
Gouverneur van h. spilt welke kittingh en bagge volgen
de vbaarde geen 100 R. sa veel minder is Rendereen
Echter is selue aan Radja Rossenice totrecompense
van de vereringe van 100 R. door myn aan hem Inde
Bocht van Caybobo ten tyde van destructie der nagel
toe gesicht veriert waer met hem gecontenteert is
houden

op datto arruvert M. vander voort Coopman opt Comp
Huetto den welken ons rapportiert dat Sach de star
den rys en Balen aldaar ten Comptoir hadde geleverd
stem dat gem. Sach de bersten voor Comt. hadde ge loft
en dadelijk wederom te rugge naar Comt. souer looper

Day 6 May sondaechs arruvert Sach de star somen van Comt
en Huetto die ons Rapportiert dat alles wel was de Sachten
waeren inde Bay vant varckens eylandt geaukert
daer sy Ruimen voor de saloupen houwen en gereet
om te vertrieken
op ditto savonts Compt Radja Oelat (Radja touwa. pach)

Harman Paetjouw, Lacty Titowako en eenige
andere orangg wt de vliassers die ons referieren dat 5.
Cottorren van Quimelada. daar of kuffel Laccman
was voor Tha Lagen en Zoo sy verston den Quimeta
hattouwa Lato halooj en d Thais en deden prieten om
met hem te pangagen waartwaerts lart den tyt

10y) May dmsdach. arrwert Antony Lary en Paetie booy
die ons mede vande kongie van Quimelada verhaalden
doch seggen dese dat Laccman op hattuwa was, en boode
of Tha en Lacti halooj hadden gesonden

Op dato geatrestert dat den koopman Ouwthoorn met
de star naat hemichelo en Nauw sal gaan, om daar
den ontjanc h d Nagelen te vorderen ende vorder te
doen t geens den Dienst der Comp verrijst

10y) D: dmsdach. is Radja oclat Radja Souwaba. Lacty
sorrisorry, Ouw Titowako Radja Papero Lacty booyen
Lary haaren kotmat rys, en arrack ge Langt voor soo veel
voer van haar was conpt terinde.

Cap: Frans Leendertsen. Arrwert ouer hutto Lamma dat
die van hemichelo gepresentert hebben Cap Huetlos
schutden te Betalen. ces Quamp hy omde schael en koopman
van Huetto te hgalen

ditto wordt de saloup de star van hier af gesonden om Frans
Leendertsen. op hutto Lamma te vinden met last met de
son en star Thac mauw te loopen om aldaar 4 a 5 rouers
Cottorren van Quimelada te soucken.

10y) D: woonsdach sendt Radja Bossmieve symen Proeder met
sommige van syn volck mit Casterl Rapport terinde dat van
hemichelo wtrom gecomen waaren, alwaar ge soort en
gesien hadden, dat de Hoofde vande 5. Negers versameet
vbaaren, die het contract door gemelte opperhoofden met ons
gemaect is tot contentement aannamen ter siluer stont
quamen daar gesanten van Essen wovan iedaar den otang
Lorri bello niet met en heeft willen spreken maar is

Ter Contrarie aan schepen ge gaen om onse Missive aende
offert hoofden te vertoonen en den bet gemeene volck belast dat
sy deselve Persoonen souden depechieren, sodat sich daar alles
wel laat aansien, en groot contentement onder de Luyden
is die sonder schroomden met haar Prauwen by d onse ver,
schynen en op de schepen comen

Op dato compareren die van Ammet aent Castiel die belan
is haaren hormat voor hun forcor Item den Lays en attract
tot re compensie van gedaane diensten te halen, ter se luer
byt syn gem: orangkays te samen binnen geweest die met
goede contentement Aannamen, en haar seer excuseerde
wegens t'geen haar te last gelijgt wort

Aoy 10 May d'ouderdach syn gem: orangg bij den Gouverneur.
te gast geweest naar het mach syn verscheyde Discoursen
tusschen haar en ons gevallen onder anderen hebben beloof
dat soogh voor de se hool sullen dragen en de kindert waerom
tot school gaan sullen aanmanen vorder versocht Radja
dat d' hutmius wietrom met him naar Delat souw gaan
hy souw sorgs voor hem als off syn Broeder soaar dragen
of ditto souden die van Larice ko aant Castiel die ons betro
dat twee huys gesinnen wietrom gecomen waaren alsoock
de vrouw en kindert van secker Persoon mit Cast' gevang
hittende du sy wietrom versouken daar op haer gedient
hebben dat sulcx niet van smts syn voor en aller de
Larice hese en eenicht ier ken van trouwob: betoonthebben
sonder twelcke sy met mg'nade aan genoomen zullen
worden.

Op heden is de star met alle Behoeken tot in loop van
Wagelen naar hemichelb en naude verseylt

daer toe den loopman Ourwt hoorn gelast is mit te gaen
om op allen goet Begart te nemen en dese nieuwe onder
daarin niet en niet tot onse Devoitie te trecken

Aoy 11 d'vrydach Comen gem: orangg: haar afschat nemen
gelz oock doet d' hutmius soot sich wotterlyck aansien
waaren sy wel gecontentert eenige verschillen en questie

Tusschen d' voornoemde Oranqg Zyn tot nader Exami-
natie wt gestelt en D. putmus gecommandant alsoo
de saack t'pont van huwelyck raackht sich daar ouer
te informeren haer te Layseeren off aande Gouvern^r
te Ranvoyeeren

op ditto arruvert Putter vande Camer w Bandan
sonder dat enige brieven met Bstinght doch rapporteer
dat volghels Tacht endach oft twee naar dato met de
selue zal volgen onse Talle was voor haer vertreck
niet gearruvert doch verstonden mit lief dat t'rexapen
van hooren daar was gearruvert en den Jrent met
de Berits gereset waren om te vertrecken

den ontfangen en Fiscaal Rapportieren mit Tacht van
voornomde vande Camer 9 sacken Taruo gevonden
te hebben. die soo verstaan in Boeton wtdes Comp^s.
scherpen gezocht hebben, der halven geconfisqueert
de wac kasuwers slagen dat den Imam de 4 gevangene
op Larucko los doot de Negeries liet gaan de haer belast
is wederom vast te setten sulcx haer wel geviel en
datelich wtrom spangayden

Ter seluer tyt bescomen schryvens van Commandeur
Frans dat met de drie saloupen op butto Lamma gereset
tacht om de Corcorren op hattouba wijlian off Iba
te gaan soeken

Hooy 12. May saterdach is d' Instructie aen Schyper wotte
behandicht en hem aangeseget syn Reys doot de stract
van boeton (mit het Tacht de sonne, wese l en saloup)
naar Maccasser te vervorderen om aldaar naerder
ordre van Zyn Ete wachten
op dato versocht don Pedro eenen Aenslach op die van
wijlian te mogen Maken, waar op hem geantwoort
hebbe dat sich van alles eerst wel souw Informieren,
bequame quidies bescomen en dan aen Gouverneur.

Rapport Doen

op dato

Op dato Rossemeers naar hennedelo gevonden om te
verneemen oft daar noch alles wel gaet en oft de orang
met haest wirom aant Cast. sullen comen
Doy 13 May sondach smot gens comen de Nordakers met
Laas van Gelder mit fasteel rifferende dat het Tacht
de peme Guyten gaats aen houck van Rossemeere
hadden gelaten en mitte talle op gecomen waren
Mit gem. Tacht becomen schryvens van h. accoloy
waarby verstaan dat den Arrent volladen wesen de
widerom de de Lossen, en volgens ons aanschryven
tot d' Jongste besendinge souw gebruykt worden Item
dat het Tacht eerst dach in Amb. soude comen om
daarmede de Preys by Noorden se ram naar Bandate
doen.

set vertrek van gem. Tacht waaren noch geen
Engelschen verschanen, soo dat te hoopen staat met
haar voort dit Jaar niet gequelt sullen wesen

Doy 14 D. Maendach comt den Iniam van Larucque sich
beclagen ouert vast setten van 4 gevangen, daer op hem
gedient hebbe en rondt wt gesicht soo langh. sy geen
teeken van trouw betoenen dat wy haar niet en hebbe
te gelooven.

Voorder Rifferendt hy dat an onser eruyden saloupen op
Larucque gecomen was en daar twee gevangen en over
gelevert hadde

Secht mede verstaan te hebben dat door Bercorren
van Lussidj alle oeten en Aveloesen vant Landt ydoo
waaren sulde wt vrees geschiet sy alsoo die van hemme
te niet en vertrouwen. Maard de Laruckesen hoopden op
genacy

Te gens den Avont komt Kallebauw van Tiel dreons
Rapportiert dat gisteren morgen voor dach aen houck
van way starck met canon haest hooren sich hieten
en den dach aan comende twee saloupen naar h' Aon
wa heeft sien ouer strecken

77
Vorder Prefecten by ge doort ende gesente hebben
dat 2 a 3 Lettmaal geduert inde achtermalcander
2 a 3 Corcorren Inde bocht van way ende voor trial
geroeyt Zyn, daar Zy want strangē op malcanderen
hebben geschooten, dese Corcorren soude van Quimeta
wt gemaect ket Zyn om de nagelen van kattouwa te
haalen

Op dato gaande swarte Durgers met de arangbay
van Attive Citsill naar hemel se louw en Lebelicuw
op hoop van avontuer en enige nagel vervoert derentel.
atraspaen.

De Buyckie vort verqunt de twee vartke ns arack
door hem van Banda met gebracht te mogen verhoopen
mits Bebaalen 3 Beeren recht

Is mede goet gevonden, alsoo de se hoepen der Gous on weeg
op morgen volcomen Laar Zyn dat d' heer gouvern.
Broeck kom den 16 dese sal vertricken

Hoij 15: May dyndach comt de sargant van Laruc quo aant Fort
met bringende twee gedangens van Lussidie door de
cruyssende saloupen daer gebracht waaren Item een
Missive vanden Commandeur Tasman waar in avissert
dat de suckte en starft te hoe langer hoe meer onder de
sold^{en} en Bootsgezellen toe neemt, vande ouerloopers
haden verstaen dat met dese toecomende volle Maan
de ouer gebleve Jonequen soude vertricken Als mede eenige
vande Nieuwgecomen alsoo voor haat niet veil te doen
valt en haat den hande l'p Huetto Belet roort

Alsoo ons Besettinge niet en komen op Byricken en noodick
de Nagelen van Trel gehaalt dienen soo wirt ter oorsake
dat Massenaars Sacht noch in enige dagen niet laer
can roesen het vaartuych van Robol met de cleene
saloupe, beneffen den loopman setoy versum met
alle Behouften en schale derwaerts gesonden: om alsoo
de nagelen die ongevaar op 30 Bjaar g'estmeert
worden te innen

Op dato Radja Rossenive Aangeseyt ymant naar
Nauwen hemichel te zenden om de orangg^g te versenck
metten eersten hiet te willen comen, alsoe haer oureemig
saaken hadden te spreken

Ag 16° May woensdachs Comedorye ouerloopers van hattomey de
welcke verclaren dat Citsil Tacxman met drie gualolos
op Caygobo was gearriveert waer met sy oock van Lucruka
waaren gecomen om ter selver Plaetsen de pagelen in
te loopen en naar Lucruka te voeren hebben saar vaer
tuyt op het strand van Caygobo op ghaelt
Vorder verclaren de twee onter saloupen gemelte
stangs gepassiert en naar Iba getoopen waeren stem
dat den dach oft twee geliden deselve stark hebben hoors
schueten oock een Arangb van Essen waer van comen
van Iba hadden becoomen Maar dat het volck ter noot
gevlucht was en by haer Meesters op hattouwa gecomen
stem dat sy vanden Morgen mit haerwaerts komen
3° Corcorren van houck van Oette moery naar Tiel Geb
sien ouerstrecken sonder dat de selve Conde bekeymen
oft weten vbaar van daan Lyn

Op dato 1 schip roeyen alsoe klaar is voor af naar Comt
gesonden om aan Cruysende Sachten 3 Bersten te be
stellen en daar naar op de Comst van Haer Broec kom
te wachten

Op dato den orangg. Steyn in Tersero hoest van Poette an
slaaf doen Restitueren aan huysvrouwe van Pedro
Capla synde mede Belegtinge van hemmel dood
gebleven mit vatten van vordn slaefken dat en orangg
hiet is sulckee de goud ornementen genoegsaem
vbt wesen

Op dato wort Radja sooya gecondemneret wietron te
Restitueren seckerer slavinne en 15 R^o door hem
genooten van Masoetra voor den Mardyckeresse
Janan hem geconntiert als een vryman by te wonen
en naar myn vertrieck door hem als slaef vercoft

78

Aug 17^e May donderdach ouer verscheide saake godeliberiert
breidet blykt p. Resolutie Souk.
op dato hebben d' heer Broickom de uitcomde Raatsperson
geexamineert op seckeren Interrogatorium tegens d' heer
vanden hewel belegd waar van sy de waat heyt met
Ede present gemelte heeren hebben Bevestuut

Volgens genoomen Resolutie ist dat den onderloopman
Korlaan van Lusenlt voordesen gelyk alsnoech doen den
bequaemsten ondoelen om volgens d' ordre van Lyn Ende
heeren Raden van Indou als Commissaris inden kerckenlycke
vergaderinge te verschynen weshalven hem belast was
sich daar toe te prepareren sulcx hy seyt gedaan te hebben
de Broederen vanden kercken Raadt daar ouer aangespro
die hem wt steken tot naader gelegen t. v. v. halfve M.
Hulst gecommittiert om haer Sulcx aantediene
den C. Hulst Rapportiert dat ouer dese saake by gem. kerck
raet 2 of 3 Maal binnen heeft gestaan. en Eyndelyck tot
antwoort becomen dat tegens den Persoon niet en hadde
doch alsoo haer van kercken Raat in Battavia was aan
geschreuen dat het pont der Polytique Commissarjen ter
seluer Plaats mit mit gebruycken waar haer daar
voor oock souden wachten der Saluen waaren sy acte
virsouken wt wat Graet haer Sulcx gemandert wort

Aug 18^e D' vrydach niet sonderz voorgevalken eenuelz dat des middae
schryuens besomen van huetto, daar by secker Boode
dat den quimilada genegen is met ons op den ouden doet
te bevredigen sijn dat hy geen en oorloog tegens ons en
wil voeren, maar dat wy hem den selven hand doen missens
andere Moortse praetgiens en Brusselingen maer op
huetto was alles in Pr. d. l. yck en doen doer voernamen dat
du van warwany dagelycx ouer en wier voeren
op dato savonts Conpt den loopman setoy met het Jacht
van Bobol wietrom, Rapportierende dat onmogelyck
was de Preys naar Suel mit ditto Jacht te v. l. angen

Aug 19^e D' saterdaach smorgens vertrekt d' Gouverneur
Gorcom met 4 Jacht des Goes soo op Keden verstaen was

Wesfe Daachs voor Gisteren Laruet quo met goede voor
gancck gepasseert

Op dato goet gevonden de Pleyne saloup naar de star te
senden met last dat ouwt hoorn op Coete syn saloues gaan
en gem: Star dattelyck naar Siall sal loopen om de
Magelin te ontfangen en voor te comen met op hattuwa
gebracht en worde

Cap: Martin Rapportiert dat voor hattuwa Ba
Laetto Salouy en op Sammaris gewerst syn maar niemant
vitrnoomen Eemelyck een Kanpan met sagouw daaraan
Eo duysent aan Redout honomo gelevert hebben d' rest
was nat geworden en tot provisie g' Employert

Hoij 20. May Aan van voort geschreven tot Antwoort van
Propositie van Quimelaba die tot vrede genegen is, soo
weyd vriede omge het gaan en koomen wille toe
staaten, gelyc in voorige Jaaren gebruyckelyck is geweest
Item dat hem verqunt wort te mogen vertrecken alsoo
synen tyt meer dan twee Jaaren gecapereert is breder
blycken p' Missive in dato desir.

den Cap: van Banda genaemt Gitecuru wort op heden
wiltom te rug naat Lyn Guatmisoen gesonden

Hoij 21. d' Maandach smorgen Rapportiert Pradsja Bossimere
dat volgens ordrective a 3 dagen geleiden 5 Persoonen
naar Ohenukelo gesonden heeft doch en waaren door
Quaat wittende harden Regen alsoo de Rivier meer
dan 3 a 4 vuren gaans afmoeten koonen tot noch niet
verschijnen

op dato gaat Calbauro metten Loepman Scroy nemende
eemige contanten mede naar Jul om de nagelen te gens.
de comst vande star in te loopen

Hoij 22. d' dijsdach becomen schryvens van s. vander voort
waer wt verstaan dat de saaken wegens de Levertantie
der nagelen soo goeden voort gancck niet en heeft als wel
gehoopt hadden
op dato is de Salouy gedispiereert om de ordre aande.

Sar te Bringen dat sich naar siel sal verroepen
ter selver tyt verstaan dat onse Burger Mardiecker en ond.
Capda twee hoofden hebben ghaalt Namientlyck en van an
Bandamies Paap en van an orangg; waar ouer de huttel
niet wel vernougt zyn

Day 23 May, wisende woensdach. Komt de Arangb vande Groen
Gevsen voort lasteel met Bringen 3 orangg Hoofden van
Capda naar t seggen van Janna Sittomessim soudt t selve Jan,
na Sittomessim vbet syn gevalle alsoo den Paap een Quaaden
sche fm is

op dato gaat D. Heer Gouv. naar de Pas om te Zien oft Tacht
van Peep gevordert wort en oft van t selve voor de Comp.
eenige dienst te trekken sal wesen.
op dato becomen s krijvens vanden Corpman van Coort
waar wt verstaen dat de Levitantie op hemme s' to, des nagelen
niet veel omt lyft en hebben,

Gisteren Avondt ongevaar 10 a 11 uren is den sergant smallet
door Jan den Hagenaar nu onlangs door d. Heer deuterom
Constabel gemaccht, voort buyt van keyser daar te samen
hadden s' Min Ormchen. Doot gesteren ken ouer welch ongelue
hem mt Fleuyt schip velsen heeft versterken sulcx d. van
vlut alsoo op den selven een Paap van 50 Pz gestelt is
Compt aan dienen der halvin den Susco bilast den voornot md
Constapel te haalen en in goede versee kring te neemen

Day 24 d. donderdach. Compt den sergant Proger Jansen met de
Arangb. van Oma aant last: die volgens voorige gegeven
ordre den stant van katonova door Guidies ontdeckt heeft
doch syn de Persoonen tot dry toe die inde gemelde Negerye
samborinne gewerst syn noch achter.

Day 25 d. vrydrack smorgens Passportiert Pradya Possenieve
dat alle de hoofden van 5 bouen gem. Negerys met a nen grooten
Trijn aande ouer zy op het strangl van kattsu, die licentie
Compt vragen hoe veel man hier sal laaten comen hem
Excuseren dat syn volck mt Bos was en haer Quelyck soude
connen tractoren, waar op hem aangesejt dat de Comp. haer
voor en dach oft drye sal desroyden sulcx haer wel gevalt

Ter selver stondt Radia Bossenieve aangesicht an brin
in Arangh. geroet te maken om mynovet 5 a 6 dagen naar
Hietto te Lingen alsoo van daar naar Panda Smeene te
vertrecken ende sy inpassant d'voornomde Negerijs mid

Comen Besoucken
Aoy 24^d. saterdach Compt Pourwayl hoofd van d' Aporo met
Zynen soon den Tongen Paette met de Drij Guidies die de
Negerijs hattuwa hebben wesen bespieden want asteel
naar verscheide discoursen hebben haer tot morgen vroech
wt gestelt, naar hun seggen souden aanslag wel suzcidt
volgens het Passpoort souw gem: Negerijs doot het sciet of
eenen vuylen stinck nest besloimmen Connen worden

De Orangq: van Boanbessie versoucken dat haer wirt
om eenen Radia op haroetko en op krieuw eenen Partij
mach toe gevoicht worden het welck tot op Maandach
wt gestelt is

Aoy 25^d. Lynxterdach S. Morgens vooft sarmoen koomen.
d' Orangq van Nauw ende hemickela met eenen grooten
slijp binnen crinlyck om ons te begroeten en alsoot onse
Eerst dach is woort de oorsaack van haer huer komin
tot morgen oft ouer morgen wt gestelt

Mons. huilt is Belast voor yder Leeroon an de Rys daegs
te geven Ras swoepen arack en an Prael om vis te
Coopen. Alsoo de Bossenieve's meest Inb bos syn en haer
derhalven Qualyck besorgen komin

Naar middach hebben met de gem: Guidies Andermaale
gesproocken die drij hondert Amibnesen tot haer seours
versoucken Namintlyck die van oettemoerij Martijckes
Ema en kulang om alsoo naart veroviden der Negerijs
desclue in te komin houwen huer ouer is den Porters

Belast de orangquays tegens morgen mit sort te doen
Comen om te hooren oft sy huer gets tegen hebben
Aoy 26^d. Achtermiddach hebben met de orangq van Aporo
oma, Radja kulang, Madue quo, en oettemoerij plegt
Present de bouen gem: Guidies, in wat voegen dat de plaats
souw wesen te vermeersteren, sulcx sodanich voorgitt
wert dat aande wt comst niet te twyffelen was doch

door den onlust van ons Orangge. Als mede doort quaet
en onstuymich weder is t'selve tot bequamere weer wt
gesteld

May 29

Comen die van Nauw en Hemchilo
int east: alswanneer haar naar at vraagen Rondelyck
verreht hebben, Dat niet voor werten van Albaar hoofden
hiet gecomen waaren en de saack niet onsten rechten
meem, Item dat die van Essen wawany wel ontboden
waaren, Maar sy niet det waerts hadoen willen gaan,
sulcx noch niet van Meeminge waerts

Ter seluer tyt verdoonden wt Last van Sannantelo
om aan my te toonen en verguto: tantstoot ket en oorkel
aan eenen witten Neusdoek gebonden wiscndelselwe
tecken dat den luden huetto myn voormaels Plachte
Lenden wammert utwies deede versoucken doch hier by
en was geen en Anderen Last wals dat Sannantelo Den
Jonam Radialy en Paty toeban myn deede groeten ende
wenschten te spreken sonder anders daar op geantwo:
hebbe soo sy onse vruntshap, soeken daar toe genege syn
en soo niet dat wy haar niet de selue munt sulden betale,
Naar voordr Oxfours hebben haar afgetraectet waar
om dat haar nagelen volgens order aanden Coopman van
Laricquo P. v. Tacht de star tot dien Eynde daar gesonden
niet en hadden gelevert en ommet soo weymick Cap
Huetto schult hadde willen betaelen, daartot antwoort
gaven dat om des selve verschillen Aant Castel waaren
gekommen en alsoo sy voordesen, van huettersche orangg
geblmt hockt waaren, en haar op t wegen der Nederlantsche
wyse niet en verstonden soo waaren sy versouckende
dat Praesja Rossenieve niet soude gaan om haar daar in
te assistieren

Voorder is haar wt Consideratie om de huettersen en haar
te niet te verbitteren voorgelagen soo sy voor dit
verloopen moeson niet wel Middel wisten tot Cap:
Huetto schulden datmen haar daarom wel soude verscho
en int toecomende doen mochtin walt wilden walt

Presentatis haar soo wel aanstonds dit desclue dattet
met Contentement aan Namen daar Beneficent dat ons
in alles wilde gehoorsamen. waer op haar en Beest
is, om met malcanderen droolyck te soeken

Sy verstaaren mede dat die van berien ten aansien kapr
faulte en schulden naar Lindj syn gevluht Item dat die
van stesclorlo met en Matti kauso aan haar en zy aan
haar vbaaren verhouden, die van Larue quo waaren
haar daar en ontrent Int gebeyghte onthouden die in cluar
werrom te mogen keeren

Ady 30. May woensdach een Missive naar Suel gesonden dat
het Jaacht d' Star met syn ontfangen Nagelen aant-
casteel en niet volgens voorige gegeve ordre naar hette
soude loopen om daar mede goot Banda den alap op de
Lust van hette te Brengen

Op dato wort
gestelt ende
voor Rajoja droe ko
voor Paettie Creuw.

In Plaets van Eedt van getrouwe heyt hebben wy haar
een Matti kauso in ons presentie Laaten drincken
De Guidies hier vooren genoecht comen versouken
dat op Booy harrie en Noersolouo assistentie tot
haar Exploit mogen versoucken sulcx haar toe gestaan
hebben

Ady vlt. d' donderdach. versouken de Bossi meveys dat haar
Beest mogen vangen om morgen seft te houwen
Op dato comt Backer Bessie van wotv' die segt dat de
star al mede 30 groote Paar nagelen ontfangen
hadde, Item dat noch eenige te ontfangen waares
en dan harwaarts comen souro

Vorders vlt. Backer Bessie dat hy soomen hem vtrou-
gethoopt middel te vmden om die van waylian tot onse
devatis te Brengen dagt toe hem aan genaent hebben
met toe seginge hem daar ouer te Beneficieren

Joyoso Eubij

81

Adi PRIMO Junij A. 1635.

Op DAT O sententis gesterreken ouer Jan den hage
naar onstabel ter oet gaake hy den sergant smalt
op den 23. May Passado ge doodet heeft derhallen
by den achtbaaren Raadt van Justitie gecondemne
op morgen metten swaarde gestraft te worden
Des avonts die van Rossische Nauwaken be lo wesen
Besoucken onder enige discoutsen van haer oet staen
dat het trecken door den Ymam Pachtly waennyende
Tammantilo: aan myn gesonden tot geinen anderen ende
vbas streckende dan dat my op haer strandt comende
sochten te spraken

Ady 2. d. Arryert de star voort Castel Met Perengende
34 1/2 Portugische Lobaar nage len door den Coopman
seroy aldaer ontfangen. en by Sanna huttomessin ge
levert sijnde by hem sijde Negeris Traell van Negeris sig
Inwoonderen ontfangen

den Coopman seroy verclaart dat het gewas ter seluer
yphaete gants schoon staet in te gens october aanstaende
een groot gewas voor handen is

Op data die Praadt ver gaart en gearresteert dat men
de Naacien bouen ghenot hier sal lossen en t Sacht
de star naar dat van houten anckers versun is alsoo
gein van yser en heeft met myn naar hutto sal ver
trecken.

Serooy wort aange noomen de Comp: voor 3 Jaaren te
diene n opt Compt: Hutto voor Coopman a 50 f en 13 f
Ransoens permaent

Is mede goet gevonden dat de slaven die vanden heuvel
bblast aft te schryven wederom in geschreven
sullen worden

is mede goet gevonden dat men de Orangg: van Nauco
by Nauw en hemmichilo op haer seest om haer te
meert t animieren sal verteren tot de somma van
55 R. van Achten

Op dato is Jan hage naar Constabel ter Executie gestelt en
met den waarde gestraft
Tegen den avond komt de Fretes Hooff van de Active samen
de orangg van Tamerre de welke Rapporteer en drie soonen
van seyt en le belieuu getomen waaren de welke Rapporteer en
haar Prinsipael orangg aan ouer zy waaren versoecken met
myn voor myn vertreck naar Banda te spreken, sulcx haar
toegestaan en belast is deselve vryelyc te aant cast mochte
coomen

Nij 3° Junij sondach den gantschen dach Regen in voegen dat qualz
en half wuyr sonder slach regen gesheet is sulcx nu ougwaer
zweetken en niet geduyt heeft

Op dato Raetker Bisseu gelast zyne saaken in Regart van
die wijlam met werck te stellen sulcx belooft heeft

Nij 4° Maandach smorgens coomen die van Nauru Nauru by
Nauru, heemhelo heclatourwa en hemelaly om haar af
scheyt te Neemen en onste bedanken voor goet tractament
ter selver tyt hebben met malcanderen gesproken dat sab
van onse orangg. Nametlyck Lathoe Sabat Cmauw
Aboessa Poetka en haethouw met haar zullen gaen om daar
gesamen der kant en mattecauw de otmecken en byt wegen
der Nagelen te wesen waarin sy zeggen blint te zyn
ongereintusschen dat by malcanderen syn versoucken die van
Active Caietris met de gezanten van le belieuu
hauwtoemme waerwaer la Lagn te seyt omnente
staan de selue rapporteer en dat van hünne Prinsipael
gesonden syn ter oorsaeke dat gehoort hebben ick op myn vtreck
naar Banda staan en bevreesst zyn niet woer mocht comen
soo versoucken ootmoedelyc noch drie etmaal te wilsen
wachten in welcken tyt haare Prinsipaelen selfs hiet sulde
wesen, allen twelcke haar ter oorsaeke dat den ardent noch
niet verschermen is, en te niet om dese goede saack daar
aan de Comp: wil is gelegen te vorderen haar toe gestaan
onder conditie dat Maatten Caietris sal met gaen om
haar te niet aan te presten sodat sich de saack soo
laat aan zien dat alles op een goeden voet gebracht sal
wilt doen
Inveongelyc mede met socht te seyt
tot Mamten van onsen staet sullen rommen

Dan niet met dwangh. en hardicheyt: sooden Gouverneur van
Heuvel heeft voor gehad

Op dato als gesteren syn de Nagelen van Tiel met de star
gecomen mit Castiel ouer geleverd en gewoogen aenwotlike.
De rooy verlaert. W. tot onderzocht op de 24 baar
te komden, niettegenstaende dat hy mande ouer geleverd
soude hebben

Hoij 5^d: dinsdach is den loopman serooy Pielasi naar Huello en
Hillo te gaan, om het transport van loopman vander
voort buer te nemen

Op dato soupt fasebouw Broeder van Tannabuttomissin
den wilsken seght verstaan te hebben dat die van Leebseuw
Antoenna. wauroseela, Layen, en seyt met ons soeken te
accordeeren derhalven versoukt dat doch onderscheet
gemaekt mach worden tusschen haar en tusschen die van
hem beblo alsoo dese gem. spoons syn Broeders onderdaenen.
Zyn waat op geantwoort hebben waanmer koomen daer
op te sulken litten

Hoij 6^d: woonsdach. Backer Bessie gelast by den Gouverneur
te gaan en de saake van waslian te vorderen

Hem ter selver tyt goet gevonden dat men de quistie tusschen
hem Oetomoery Bachwala en soelle, moer mim sal
aff maken, en de selue niet vorder in Rechten sallaten
betreken

Op Huello Cap. Davit met syn Comp^s geconsentiert naar
Banda te mogen vertrecken

Op dato versoukt s^r vander vliet met synschep naar Bon,
gus te mogen gaan om handel te souken sulcx hem afge,
slagen is hier op gehoort secker Jongman onlanc x ghe,
Christent den seluen verlaert dat Jaarlycx 30400.
lasten rijs tot geringen Prijs te betomen zouw wesen
en Pradja Boema niet ons daar comen wel vernoucht
souw wesen

Hoij 7^d: donyrdach. komit s^r Roeloff Gerritsen van Cruysende.
Jachten voor somt den selven Prefereert alsoat t saecht
Negeratnam voor asselelo gearweert is heten synen
breeksprict verlore n d' soekmast geborsten en vider

Alle syn volck behalven 2 of 3 Man leggen te samen in
loij het Tacht de praen is haar onmogelyk langer bouen
waer te houwen, bouen dien is alt volck door den gestadigen
Regen meest sieck en afgemaltert, soodatt wegens de besetm
vetsandrent

op Laarucko waagen alle de verloop, wietom getomd
ten naar dat saegen wietom waaren, syn de Mans en
Vrouwen wietom ge gaen om haar goet en kinderen te
haalen, die van hemichels waaren thuis geformen, en
met goet contentment, haer hier wietom verhaalt
op heden is het directmaal sulcx de ses Negertys van
billyt seyt op ons versocht hadden te wille verloonen tot
haar hier soomen, verstreken. Echter wort synderling
niet verlet ten aensien dat het schip den Arent noch
niet en is verschaenen, weshalven beoorrest zyn dat
gemelte schip wel voor by geraekt mocht wesen
alsoo enige dagen harre waerts doort onstuimich weder
en done bere locht geen gesucht gehadt en hebben
den luyt enant Nuyts, aviseert dat de nagelen op
Noere louw ontfangen heeft en de selue op de redout
kommoa heeft laten brengen vordet aviseert hy
dat het Moorts gebroetsel synen hoornen hoe langer
hoe meer op begint te stercken, en zy groote conij-
pudentie met die van Deladt houden der halven is
des luyt enants, belast selve spoone lyck met d. a. w.
solo op delat te gaan, tot tyt en wyf dat anders ge-
ordomeert wort

op datto wort door Louwus eenich Cruyt en Fogelsoer,
hoarts gebracht op oft de selue van doen mocht hie
wesen

Zondag d. vrydach. Smorgens d. Louw de Bretes ontboden
hem af gevraecht oft die van Lebelouo gecomen
waren, Antwoort Neen, doch dat der selve 1 a 2
der selve orangg. aant Casteil gebomen waren die
met den Prauw ouergevaeren en de Comends waeren
wachende, so ras die verscheren waeren alwaer

By donker, dat ouerzulex Comen Aendern
 op d. Brengt s. outhooren den Interrogatorium hem
 ouergelevert best-aande Ma 63 Potuten weertom te
 Brugge niettegenstaande dat op gisteren tot het 5^{de}
 artikel geantwoort hadde, en nu difficultiert hy op
 de 6. Ten eerste pomten daar by gevocht wt waeraan
 hy versoukt liuet naar Batavia te mogen verhaeren
 dan op de selue hier te antwoorten

Op dato savonts naar Maestryt ongeveer ga 10 vuren
 wort de poort geopent alsof wannet d. fretes hoest
 van hantive Martin van Tienritte met den orangg
 van tseyt libelero wauwsele hantome en Leyn
 binnen Comen om te vertoon en met eenen aante
 dien en dat gene gen Lyn tot vrede, end onse vrunt
 schap doct onder soodamige reserve dat Sanna Sutto
 messen als haar hoest mogen er kernen daar op haar
 geantwoort hebben, dat oes sulcx aangenaem was,
 en zy weeten mosten, dat wy den somme k en tanna
 hietomessen in hlsaar recht wilde manteneren
 soolangs een vrunt vanden onsen staet Blyst

Day 9de Junij morgens synde orangg van dely tseyt Namentl
 tseyt le Cbeerw ant Donna wauw hillo en leyen mt
 last gecomen met ons geaccordeert en Matthea uauw
 gedoncken onder beloften dat met ons in vreden sullen
 leuen als voor desen geschut is mit conditie dat sy d
 Prebellige orangg sich op Essen wauwanje onthouwen
 in gerinen der len Sullen kernen, maar in alles den
 orangg Sanna Sutto messen sullen gehoorsaemen dies
 zy voor haar hoest accepteren

Der seluer tyt geresolueert also den Arnt van ban
 noch niet en is Ritscheinen en geveert wort doot douck
 weert, en harden wint wel voor by gedreuen mochte
 wesen, dat men met s. van vliet Jap van de Huyt
 schip vlsen sal sicut accordeeren om myn en de bandi

Staat en. Verwaart te Breng en, doch dat men met
soodanigen accoord sal tardeen, tot U deser alsoo
geprocumert wort goeden Arent in die tyt niet te
woorschyn Compt Amb: mis gedreven is, derhalvenoor
Berekinge gemaect moet worden de Joncxste retour
wt Banda te voeren, daar toe de Comp: Vegen woordich
ge loove bequame schepen off Tachten in dese quar,
sturen is hebbende

Doort ist mede goet gevonden dat sich d: out hoorn loepmen
op laerue gho en geweest secrets, van heer van heuvel
volgens syn verzoek met vertrecken Tachten naar
Batavia sal gaan Alsoo sich beswaart vint op seker
Interrogatorium hem ter handt gestelt te antwoord
breeder blycken P: Resolutie Couck

Ditto snacht ongevraet gese vuren met het Tacht de
star vant Casteel naar hute vertrocken

By 10 Juny ongevraet middach ontrent den Colck ouer
gearriviert en door Contrarie stroom en wint genoot
saackt te setten ter seluer Plaetsse Tacht Mocho
en Maan mit haar saloup ten anker gevonden
die door noot van suchen daar waaren gecomen alsoo
haar mit langer Gonds, Bidden, aen gemelte Tachte
hebbende over geven tyene voor de selue P: de
star, was niet gesonden gehoort en gesun hebbende
haaren disblaaten staet hebben Belast voor
Oerrenti volgen om als by t Tacht Batavia gecome
Zouden syn Oep alles ordre te stellen

By 11 d: Voor alle loel geanchert daer Battavia op syne
Laeset plaets vonden Jem t Tacht Negepatnam
dat daer oock Macht loes. Enige dagen voor daette
was gecomen, synde ten dalen geprepareert en met
eenden nieuwen Boeckspriet versien doch soo swack
van volck dat niet bastant en was sich self te red

So verstaan waarden noch geen Joncken dand
 kust van Seram ver trocken der halve soo danige ordre
 gestelt wt Batavia en star dat gem: Nocha en Tacht
 de Maen, met twee saloupen des seelven Avonds is
 onder Leyl gegaen om de Besettinge als vooren voor
 Camb. waart te nemen, en op alles goet Pegaert te
 nemen.

Tacht Negepatnam hebben goet gevonden ter oorsack
 der merende vuldige suetken op de kust van Huetto te
 laaten op koop, dat eenige te becomen ver versing die
 suetken voertrom op de been sal helpen, en eenige tythuer
 naar beethen dienst sal doen, hem al vooren d. Tacht
 de starre ontlastende van omcipacle suetke, die d. 1:
 selue aant last. gesonden worden. Ende op dat

desen kust van en saloup met gem: Tachten naar Camb.
 ver sonden ontbloomt is hebbende goet gevonden selue
 Tacht voor de beleuw ofte ontrent d. Leyl ten anker te
 doen loopen, te meer alsoo de saloup de star noodich,
 naar Capra en Mamalo op de wacht gesondend apt
 Alsoo verstaan van Commandeur Frans dat den Anem
 noch niet op Huetto is verscheenen hebben goet gevonden
 alle de bagagie aant Tacht Batavia ouer te geven
 den adap op het strandt van am lo lo am Lantle smyten
 en gemelte star in aller haest voertrom naer d. last:
 te vinden de rest te kaclin om alsoo moer yel de
 twee bouen gem: Tachten voor Camb. te assistieren
 en te ver hindren dat doch geen Joncken come te
 ver trocken, ofte nagelck wt voert worden

Volgens Rapport van schipper en sturman van Coit,
 chyn verstaan haer schip qualyck langer bouen
 water te houwen is, der halve goet gevonden dat
 het Tacht Batavia der waerts sal verseylen om
 al het geschut en noodige behoeften ouer te nemen
 en ald. syn ende aldaar syn besettinge waart te nemen

Ende die nagelen die de Inwoonders belooft hebben
te leveren nite. Neemin tot welken Eynde. S. d'ut hoorn
loopman van Laric que met gebracht en enige orangg van
Rosse nise ou'rlant naar haus en hemmichele gesonden
Verder alsoo ou'rlant Inconvenienten Aan E. H. Gouvern.
P. de star. geschreven hebbe sal loetchyn ou'rlant
hem toudere ende is ordre te verwachten hebben.

Op dato snachts comen diverse orangg en Prauw en
met ons van Laric quo, wackasewo en Tapie om ons te
sprecken alsoo op den 30 pasado met de saloup de son
buthooren ende Niculant naar Laric quo gesonden
was om d' E. Sterr. de ncom, met alle solemmitijten
t' autoriserend ende haare verloopenen van hemmichele
wedrom te vorderen, die haer meeste vrouwen en kinderen
soo bericht worden te rugge gekert Lyn.

Dij 12 Junij smorgens syn met de saloup de Zon naar huettoer,
seylt met intentie loetchyn aen te doen en d' orangg
van Cellie hemmichele tot le'v'antie te vorderen
der haluen door Contrarie stroom en comt niet voor avont
daar gekomen syn, vmdende met selve schip enige orangg
vant Castiel om naar myn Comste te vernemen die metten
doncker. naar bouen heb gesonden. Naar verscheyde
discoursen met den schipper en stierman en bywesende
officieren hebben hem om t' schip te ontlasten het lossen
want schuit en ander nootwendigheden aangeseyt sulcx
hem wil geviel maar Troysfelen d'nb. soo hem den somt
eenichsints tegen quam niet te sullen Commen Become
alsoo onmogelyck is, sprang van seyl te mogen voeren
der haluen goet gevonden schipper Wthou k. seylt
naar Ambogna te laten gaan om alles met d' h
Gouverneur te over leggen.

Op dato snachts den Arangb. vant schip naar huetto ge,
sonden omme te vernemen of den Arant noch niet
en is verscheyden, om myn daar naer alsoo in sulcken
geval niet te versugmen heb den dienst der Comp.
soo hier als op Naer gelegen plaatsen waart

85

Neemen Ende In wonderen tot onse Ammeren
Doy 13 Junij Woonsdach, smorgens Boorden ont byt Comt de
afgesonden orangg. over om die rapportiers dat noch
geen schip en hebben vernoomen bouens dien Compten
Loopman vander voort die ons Rapportiert dat daar
alles wel gaet vande vrede die Celle van seyt sortieren
onder tannaduc Thomessen, met ons aant Castiel gemact
hebben was haar oft Boelangl noch niet bewust
soo dat wij gelooven. Waar te verzen, dat aant Cast
Zeyde die van Esswarwany geen kennisse van haar
Billsaringe te hebben.

Op dato de saloupe de star die om proviande naar Batavia
most loopen gelast Negapatnam aant seggen dat sich
spoedet om ontrent seyt en het strangel van Esswarwany
te Antkeren alsoo noodich is gelij hut vooren verhaelt
dat de saloupe de star voor Capla ten Antkeren loopen
daar op ter prinsapale hebbe te litten, en de besittinge
hiet met de Tachten waargenoomen kan worden
kort naar middach komen de orangg. vant Cast. den orangg
Loeruchelo hoof van cellie Nakeo en hemichelo met de
ander hoofden van vijf negerys aan Boort om ons te begroete
met bringende tot en format 35 manden Nagelen
weigende. de hollants naar wrel vindinge discoursen
hebben be looft dat scoras mogelyk sal wesen present
van orangg. haare nagelen sullen volgen

voorder reserieren sy Dat mede Negerye. Nauw op myne
comst waaren wachten de orangg van Esswarwany
caytito Namientlyk den Iman Radralie. Samniantilo
paetlis oessens Broeder. Iman warwan en hi al die
hoofs van Caytito die voor myn vertrek met myn
sochten te spreken, en neffens andere een Accoort
van vrede wilde. Maaken daar op haer geantwoort
hebben soo tot sulcx genigen zijn hadt op morgen mede

Logie van Hulla wille Lactie vinden alsoo van mirnige
was van nacht 8. saloup derwaerts te vertrekken waerop
mette donckiren syn vertrocken en alsoo met haare fabels
naar Bouen ge gaen —

14. Junij doordet dach smorgens in den dach syn voor d' logie
gearrivert ter selvtyt enen schoot Lactiedoch om
tanna hie thomessen die op gisteren werrom was ge gaen
daar mede van ons Comite te waarschouwen —
den orangh Boelange is datelyck inde Logie gecomin
die naar eenige discoursen synne bodden naar gissen warban
heeft gesonden om alle d' orangg van ons Comite te waars
schouwen het vervolch leet den tyt —

Volgens verclaringe van orangg Boelange vha's hella
andermaal op seram gewest die noch maals tydinge
brengt dat den quimilala samt die van loe boe Camb.
listhoj sarkinte bevredigen daar op als voor desen geantw
Namentlic dat soo langh den Quimilala vha's hella
aanhouwt tot gien vrede comen verstaen den orangg
hadde versocht dat Boelange selvter daar wilde comen
om mit haer enen Goeden middel te helpen ramin
dat eenige van haer t' spel moe sijn is seer ker maaris
vastelyck te gelooven dat selvs qualyck werten hoe
de vrendelinge daar aan sy ver schuldich sijn quyt
sullen Raackhen die haer ten ontroijft cerslangh
soo niet betaalen comen moeylyck sulle vallen
sulcx voor desen die Omacle gesun is, naar zyn ruggen
Louden d' Inwoonderen het uut merreren ca. dreven
hebben eer langh van al haer middelen die in Nagille
bestaan versterken te Raaken daar onder vreden
voor oorlogh presteren dat den Quimilala en enige
op geblasenen Tarnataonen weder houwen —

Te gens den Avont 8. de vult naar hullo lamma geson
om den Gouverneur te autoriseren ter selvtyt is
8. d' wolk schijper van Letsen naar t' Castel —

vertrocken om met *St. Gouverneur* te overleggen
in wat voegen dat *Best. Met* het *Tacht* aangelecht
dient

Joy 15 Junij *Vrydaeg* op den *Middach* *Compt* de *saloup*.
de *star* voor de *logie* die nu twee *tmact* onder *woer*ge
van *Asselock* daer *Tacht* *Batavia* licht tot *Sier*.
toe *gewerst* is, derhalven *lichtelyc* te met *sufken*
waartuyck, wt te *rechten* *Zij* soo *wannier* *Zelve* met
wel *gemant* en *woort* *gemelte* *saloup* is *gemandee*t *sich*.
dat *lyc* naar *hutto* *Lamma* te *vervoegen* om voor
Capba op de *wacht* te *leggen* alsoo *verstaan* dat daar
De *mige* *Tarnatanen* *gesomen* *Zyn* die *apparent* *nagellen*
Zullen *zou* *ken* te *verboeren*. *gem.* *Tarnatanen* *souden*
de *mige* *Boeren* met *gebracht* hebben en op ons *wt gaard*
senden

op datto *Sheela* van *Boeren* ontboden, om *him* *sels* te
spreken en *Arche* *tmact* van *syne* *Presomges* te *hooren*.
die *Allis* *verhaelt* *Zulcx* den *orange* *Boelangh* *q* *raport*.
heeft *voorder* *verlet* *hy* *secretelyc* alsoo *him* *belast* was.
te *swygen*, en om *geringer* *oorsake* te *verhaalen* *den* *moet*
wil die *de* *vreemde* *linge* *dagelyc* *Pleyen* *mit* *mme* *van* *haar*
schulden, *de* *selve* *en* *ontzien* *haar* *met* *haare* *schulden* *naar*
wil *des* *Quimela* *Sas* *huysen* *te* *haalen*, *en* *haare* *schand*
wil *te* *schelden*, *die* *Rondelyc* *wil* *seggen* *al* *beroepen* *sy*
haer *op* *de* *destructie* *der* *nagelen*, *waar* *door* *met* *als* *wel*
gewens *het* *hadden* *te* *Zetalen* *sonnen* *synoch* *tans*
wollen *wesen* (te *Zij* *met* *restitutie* *haare* *goederen*
die *ick* *ducht* *verte* *souken* *Zyn*) *off* *met* *haaren* *psoon*.
die *sy* *als* *slaven* *aantastin*, *het* *welc* *an* *groot* *misnoegen*
causert *derhalven* *wil* *met* *vriempt* *en* *waar* *dat* *Zij*
ein *ander* *Resolutie* *naamen* *hy* *secht* *waar* *achtich*.
te *wesen* *dat* *den* *Quimelara* *lebratta* *geregt* *heeft*
lied *met* *ons* *wille* *beordigen* *en* *behouden* *dat* *noch*
hebben, *dan* *sulcx* *dagelyc* *suspect* *te* *wesen*

Het Moors en Huettes Pratyq van meinander deschuld
op den hals te schuyven beginnen Zy mede by der hand te
nemen, Lelliatta segt Zoo sijn Broeder niet en wilt be-
vredigen dat hy hem by die van Loedoe Zal voegen en
Quimlala lochoc afsnyden wil en soorwy tot vrede -
genegen Zyn en hem te sprack wilde staan, dataan
hien Loude Tonden Daarop hy Tala wederom souw
verwachten, die hy Ernstelyck gerecommandeert heeft
weterom te Coonen Zoo tiela verelt souw hy geseght
hebben onse hulp te versouken om de vrede lange
gesamenderhand te doen vertrecken soo dat al Rob-
wel het moorse Praetjens schynen hier op ^{niets} gelet
en de Zaek naarder onderzocht dient, hem was belast
den orangg boelange te versouken daar te willecomen
daar toe hy schynt te melincien en Zoo mernt yet-
wys goets te verrichten Loude Zyn

Op dattu ^{avonds} Compt den Imam Toom wt de naem vande
hoofden op Essenwawany den seluen dien ons aan-
dat gemelte orangg geheel tot vrede genegen Zyn
en geresolveert hadden af te ^{wilke} comen versoukende
enen dach oft twee op hulla te wille blijven

Den selfden Avonts comt s^r de wilt van huetolam
synde daar gesonden geweest om d^r deuterom te
autoriseren, die van Capla waaren haer noch effen
hetnuekich houdende, eenige Boeren op Capla
aangeset Cousciden daer vrees

Op 16 Junij saterdach gaat Imam Toom naar Essenwa-
wany den selven dach sijn verscheide boeder
ouer en weer ouer gelopen

Naar de Middach wert onder den houc van Capla
een schip gezien dat verhoopen den Arent van
Banda sal wesen

Tegens den Avont coomende Boode van orangg
van Essenwawany indeloge die ernstelyck tactis

87

Versoucken dat ik tot Maandach afweende morgereonse
sonnendach, souw willen patenteren, sy hadde om alle de
hoofden, vande Geyne Negerys gesonden ende souden dan gelycke
lyck by my hoornin daar op haer geantwoort hebbe datmaer
Eenlyck naart schyde wachten soo wamerit hit voltege.
Embarras was dathlyck wilde door gaan alsoo wilsach
dat Maer vuyt vluchten sochtin, Item dat sy naarmia
te wachten hadde, alsoo die van Oellie Nauw ofte henniche
en die van tseyt met ons gesprooken en gesprooken
waaren, en maer Gemelyck aan haer en tseyt manker
soo komin wilde sy mochten en soo niet condeut laeten.
Echter ist sulck dat Carlos hem Nauw hennichelloo, met
gaarin souden laeten onttrecken met dese Schootschap, syn
de gesanten by Nacht vertrocken

Midernacht Compt den Coopman Duwt hoorn die ons
Rapportiert dat den orangg. Loetihelo hooft van Oellie
Nauw syme Nagelen op het strangel hadde laeten bringe
doech waarin de silue soo vochtich en vol steelen dat met
ontfankelyck waaren, die sij ernstlyck versochten om
welck met vort hooft te stooten voor dese maet wilde ontf
twer timbels derselue worden tot een Monster met gebrach
daar by een haerit orangg. om ordre te ontfangen die ge
reformerandert is derselue noch wat te droogen en te
suygertren soo dat haer in desen gelegentheit wat te gemoe
mochten comen Den Coopman is gelast Loetihelo aan
te Maanid. yst Redelyckh. mit toesegginge soozyntocomen
suwit goet levert een vredeyngh. Zal gemichten, verder
alwoort hij wandre van Essenwaary gntboudin dat niet en
behoet te comen, waer mede Tyn vertrocken

By 17 Junij sonnendach sinotgens Comen d orangg. van Cape
en Samadittonicssin. inde Logie die andertmael naar bars
hebben gesonden, Ende haer tot afcomen vermaant alsoo
ik niet langer meren te wachten den Comnek die sich

by de Rebellen tot noch ont houden heeft was gisteren af-
gecomen en heeft sich naar hutto lamma vertoucht
Sijgens den avont arriveert t Jacht den Avont derhalven
Dattelyck de Missive van h. Accoly gelesen hebben naar
Cast. senden door den schijper verstaan dat gem. Jacht
maar eenlyck voor syn se heeps volck geprovideert is en
sellic qualyck een maent stricken zal alsoo van Bat.
deseylen maar voor ses Maenden geprovideert was der
halven wt de Logie alhier 2^e last rjs hebben doen in setten
van vleys speck en attract sulcken sijn van Jacht en Bat
en loetichyn te lossen alsoo de Logie voorsich selffs geen 14
dagen versien is derhalven dan h. Gouverneur geseyt
daar mte versien welke Missive dattelyck en inder
Nacht ouer hutto lamma aan Cast. gesonden
Dinsdag Junij Maandach de Bandancesehe sold. doen Embareque
en gem. schip voor heeren naar Nauw gesonden omde daar
gelaten bogagie en Basterre inde soldaten ouer te se heps
en dattelyck voorts te troepen naar asseloclo om den doap
die daar aan landt hebbe doen leggen aan Boort te bringe
Item sich tegens onse Comste der seluer Plaetse van
Brandt houwt en water te besorgen. Verder is den ondit
Coepman Proclaf Gerritsen, te last soo wij wt gem. Jacht
voor onse seys niet geprovideert sinnen worden namten
niet 3 vaten soo vleys als speck een legger oft minder
Atack dat dan dattelyck de daar roesende saloup omde
sellic provisio te haalen naar Casters souw senden
op datto is den orangg Boelange smidt alle de orangg
touwas met onse liscntie naar Caytetto gepangaeyt
omte hooren of de drij hoofden en restere inde orangg
van smts sijn comen of niet soo niet dat ic kogn meem
vbas t schip met de saloup te volgen en myn hoeft met
haar niet langer van smts was te bricken Echter ist
sulcx dat de gemeren luyden van wouwame Caytetto en
t seyt in groot getal Inde Negerie en logie verschynen

Baleij wilde Comen daarop liet Antwoorden sulcx
mij vant smits en haar dede seggen dat haar behoorden
te schamen en soo myn niet en vertrouwen ick haar
noch veel minder vertrouwen dese op geblasent heyt
was alle de orangg. Ten gemeene luyden tegens de
borst Echter en syn sy niet verscheenen maar syn ver-
scheide booden ouer en weris ouer gelopen naar altemit
Dreygen door te gaan en my met haar niet meer te
wilde moyen Syndelyk quam perthooge woort twt
dat eer tot eenen goede vrede Conde verstaen Capthuo
moste gerelacdet worden

Port naar Middach Compt M. hult vant Cast. die
volgens myn dooys aan h. Gouverneur gantsduns
tich vordeden op hette amgedagen te verbliven en
mit Boelange te ouerleggen in wat voigen dat men
volgens t. versouk vanden Quincela voor de derde
mael sal antwoorden des hem aangeraden dat Boelang
selfts derwaerts sal laetten gaen alsoo door hem den
vrede best beharticht sal worden want seker is soo
niet te seer met de vrenndlinge belasten waeren niet
liever en Loude Loucken des noodich daer op gelet
dient derhalven hem de saccen hem ten hoogsten
gercommandert

Daeronts becomen tydinge dat malcander noch niet en
hadde Comen verstaen de gantsche gemeente in Li-
neiden dat Zy moe Logie by myn behoorden te gien
Daar Zy verstaarde nu noch minnermer in te
wilde Comen sy hadden eens tegens haar gemoet moet
weeten sy souden haar voor de tweede maal wel
vbaachten, doch souden voortaan Betoonen dat vrun-
vanden Nederlantschen staat Louden soesen contrari-
tegeent dat men haar vertrouwen ter selver tyt heb-
haar ostagiers doen aan presentieren en tot morgen
ochtent te sullen Blyven sulcx haar alle aangenaem

Was daar tegen dede mij Heabatto weten soosy op
morgen niet en quamen dat hy soude verschynen in
P. Hoontuer healeessie hoeft van Laytetto en wo...
wany soude met Parengen waat op voor dit mael syn
geseheyden.

Dit is d. h. Gouderneur Dertrcom voort Guarmisoen
en alle Comp. dienachs ter selver plaetse geautoriseert
en haer alle den Eedt met behoortlyck solemniteyt
afgevoerd.

Soyea Dinsdag smorgens waaren alle de orangg:
weeterom by malcander vergadert die soodamgel in haer
bitsaringel waaren ghy oock daachs voordese n datmen haer
nide loqis conde hooren roepen en kyven door langwachten
gebaer hadde darwaarts gesonden en haer laten aansigg
sao niet haertrick en quamen dat datelick souden vertrick
daar op luttel vragt. Alsoo den orangg Tonton haetto

Baras en Paetty touban de vrees van andermael gevat
te worden niet wt het hoeft te praaten was, ich om de vrede
voortganc k te doen hebben de twee hoofden boven gents
vande de liss: t seyt: en Laytetto wilde acceptieren en
met haer spreken sulcx haer verquint hebben en
Lactie antwoorden dat wy algerreits enen Praadt ge,
formiert hebben ende Benessens Sanna Suetthomessin
enen doutou hatto Paty touban en Noessetapis hadde.

Naar dat gem. sponen getomen waren en een weymich
met malcander in gedescourert hebben, is door tanna
huetthomessin een matteauo geprepareert waat by
alle Trouw binduinst vant Fort en leverantie van nagel
beloofst wort doch wort by haleessie vbel exp: mit wt
dricken van vboorden en oock als bydrank bedongen
dat door mijn en Sanna Suetthomessin by syn e voot luyt.
Huetto geinteradeert souw worden sich in Beledende
dat sonder sulcx niet los en Lal geraaken, en soosulcx

Geschieden intocomende vanden Als alysdanten werdt.
Deen orangg Lotrielo en Boas al hoe wel ontboden had
niet verscheenen. Echter werdt synen Naem mit Contract
neffens d' Ande Oelie wtgedrukt

Naar genomen afscheit van orangg en recommandati
dat datlyck naar Capla en Leaoily wilde seiden om mit
silue accoort en vrede getrocken te worden daarnaar.

M^r. kullt soude wachten om de h^e Gouverneur rapport
doen hebbe beloodt haar zotterste devout te doen en de silue
antwoorde soo veel te spoeden als doemzelf sal wesen

Des avonts voor nauw by de aheepen Arrent en Batawa
getomen ontmoeten als vooren by den houck van Saytt
Hschip Coetbyn dat naart Casteel verseylt om te
timmeren

volgens t' rapport van Cap. Frans Landertsen valck
liedende orangg van nauw en hemmeke lo versoekt
wammet wck daar getomen waer eenen schoot mit
gros kanonte willen doen om daar door gewaarschont
te worden sulcx is geschiet

Op Dinsdag den 17^{den} Junij donderdach smorgens de saloepen naar asseloch
gesonden omden adap door t' Tacht de star aan lant
gebracht van daar te haalen wesen, stux en op gult
door gemelte star 6000: vant Casteel gebracht maekt
t' samen 6000 sta daer mede sich Banda voordere
maal sal moeten behelpen voordet syn den herlen
dach mit water te haalen besich geroest

De orangg: Loerrielo heeft van Oelie namentlyck
van Nauw hemmeke lo hehactousoe en hemmelali
samt alle d' orangg. Als mede Lattabalat vant
Cast. die van Poette samt eenige ander Oelias
hebben haaren afscheit genomen procuratoren
alvooren lallocheit een acte van myn handt wegens
het verstant met ons gemaukt
op dato hebben Cap. Frans Landertsen ter oorsae

dat Zij noorden Seram de Reys gedaan heeft en hem
 Aldaar de Zelve kust als oock de Schoothoeve rontsomme
 Seram bekennt zijn. Op den Ardent laaten overgaen
 Schipper Ardent Gerritsz t' Saecht Batt: ende de
 Kust van hiello bevoelen tot onse Weertrom Comden.

903.
 had
 tract
 dati
 n met
 re
 rt
 lue
 n
 ara
 jte
 k
 ocht
 t
 ont
 loely
 nst
 wafit
 e
 n
 yck
 li
 rt
 as
 on
 ens
 reet

Handwritten text in a cursive script, likely a list or index, located at the top of the page. The text is mirrored across the gutter, suggesting bleed-through from the reverse side. It includes several lines of text, some of which are partially obscured by the binding.

91

INDEN NAEM ONSES HEEREN AMEN.

Hoij 21 Junij By doncker eer onse Joncxste Boot aan boot met water
was Amker gelicht om onse Bandanus Keys by noorden
Yeram te vorderen stellende Cours naar Comt. om aldaaruyt
de Fruysen Jachten. eenen legger. Atack tot rantsoen vande
Solacien te Bescomen

Hoij 22de smorgens vonden ons voor Lucilla se g Comt. daarmede den
dach 25 Jacht Mocha de Maan en star met twee saloupen
gevoaar worden Den Commandeur Abel Tasman Comptaan
boort die door ordre van onse saloup. eenen legger arack met
bringt Rapporten dat op 19 deser 3 Jancken voor Comt.
afgeset en mit water gebaalt zijn doch door onse Jachten
zoog groot dat genootsaack warden de selve wederom op se
haalen verstaen van gem. Tasman dat het Jacht Negapat
nam 2 a 3 dagen de voir heeft gedaen om omme den houck
van siele te Comen Maar met Comende Maar met Comende.
en by houwende heeft gem. Tasman de voir gedaen by hem te
getracken mettegenstaende dat gemelte Jacht tot synen
roil voor Comt. conde Comen, maer die van het Jacht Negap
atnam sulcx Lu nos hebben haaren Cours gericht te se
gestelt en den voornemde Tasman met wilde verwachten
sa vouts met het ondergaan vande Ton waaten aanden
houck van het Langl middernachts ontrent het gaot
Nassauw, en alsoo gem. saloup vernamen hebben eenige.
schooten met musquets laatin doen maer de selve niet
vernommen.

Hoij 23de satter daer smorgens bevonden ons onder het Eylant.
Boono daar wij de saloup mede vernamen onlanex naar dato
saegen voor wt aan oeff. Souck van Bonna 3 Corcorren die met
Pangayen en Zeylen wt het gesicht raackten voorde Neger
saegen op het strand en forcor leggen de selve schijn eerst
cang Comen te wes en sodat de getruchten van 15 Corcorren
wel waan kan wesen. van daar staacken ouer naar de

N: West Caap daar toe ons de Zaumont diende passerde
deselue op den Middaach

Segeas den Avont ontrent den Arnts houck worden wy
gecorren ge waer deen sonder naetquens en Datk daar
wy de saloup en scheps boot naar toe zonden, doch roaren
te gauwmt Roijen, derhaluen eer de Boot aanden houck
quam d' gemelte Arnts houck om raickte en alsoo ont
quamen des selfsden daachs bequamen wermat Labber
Poeltje de wint langs de wal

Aug 24 In Nij sondaechs smorgens vonden ons voor Tha Lisbatta
deselue Negerye is gelegen ant strangl mt hangen van een
Berg op strangl vertloomen sich viel huysen en siros
bouen dese Negerye vertoont sich een efen groente In
Form als an tachtel daar by deselue Plaetse te kimmis
is weymich westelyck van daar vertloont sich een coesse
Berekenen synde ongevaer 4: a 4½ Myl van N: O: Caap
Nota bouen gemelte Negerye hebben noch verscheyde huysen ende
Clappe boomen dat wy Presumeeren de Olisinas Negerys
Namentlyck Kaysouck ende lunaly behoorende oudert
gebiet van Pradya seloulou geveest syn, ongevaer een
Myl oft 1½ sagen op einen hoogen Berg die tot op het
strangl streckt de Negerye Hattipoe Hye den seluen berg
westelyck van ons synde, vertoont datelyck verscheyde
Negerye op den selven en door de flove soodan sich hier veel
bewoondt Plaetsen vertoont door soo extraordinaer
hoog dat het een verwondering om sien is, voor desen het ons
de Chactiesen en Scrammers willen wys maken dat by
Noorden Scram geen andere Negerys waaren als Lysbatta
en hattuw en staat te gelooven dat sy niet en souken dat
wy kennis hebben dat het Olisinas syn alsoo bevest
dat de roovers van Tha Lisbatta en hattuw daar door te
beter gestraft souden worden

Wat wy der somende vertoont sich aant strangl een
hooge Clip Daar op wy 2 Negeryen sagen leggen als
ook eenige andere verder achter mt gebiet der dese Clip
presumeeren wy door die van hattuw samma synde

Olimas haare vyanden bevoont te wesen soot sich.
laet aan sien, de seluete ^{niet} belimmen ende wter natuer
stark

savonts met den donckeren. Quamen voort Sibatta de
saloup was dieht onder de wal waer door haare Prauwen
mit bos en by malcander haelden, geen Fortorren hebben
voot de Negerye vernoomen waer doot Presumeren dat
op ~~de~~ ^{de} ~~coy~~ ^{coy} syn, dese Negerye heeft een groot getal van
huysen begynnin van strangel tot boouen net geberchte op
heden seurs langs de wal en met soet en bequacm wer.

May 25 Juny Maandach, ontrint hattuwe Gromen synde end
met de Langht wint langs de wal seglende vertoonde
sich twee Fortorren daer de Boot en saloup met een fleene
Prauw naar toe souden doch schaperte voot de Boot ouer
en worden van weerzyde eenige schooten op malcander
gedaen, onlangs daernaer vertoonde sich de Negerye.
hattuwe synde op eenen ronden asgaenden Bergh gelegen
achter desen Bergh doch wat oostelyc liet sich noch
een Ander Negerye sien doch wat verder int Landt maar
niet soo hoog, langs de kust syn veel schoone reuereen en
bequames anker gront op 10: 15: 20: a 25 vadem sant
gront.

Op heden hebben geen in see wint ge hadt des genootsacket
door stelte voot een Bevier op 10 vadem sant gront te 8 Me
een vut men stont met een goede Lant wint het anker
gelicht en middernacht busschen het tweede en derde
Eylandt door ge loopeln het looft verscheye maalen
geworpen maar geen gront vernoomen.

May 26 Dinsdach voot middach, den Bocht met een wakker
Louw wt het Lant in gesicht doch bequamen onlangs
daar naar den see wint waer door genootsacket waaren
binnen den houck testencimez. Wotpen t loot twee a 3
schoote lang schoots van wal op innder droochte
sant gront soo dat hier ouer al goeder anker gront is.
metten donckeren komst de saloup aan Boort de ons.

Passportiert dat mede Boecht onder grooten Berg
veel wiskers Phauwen met Rooy beylgen verhoomen
heeft die voor haar vluchten en tland ge hoosen aent
Lands hadden veel sagouo bossen en Reuuten vernoomen
waar tot te Besluyten dat hier veel Negerye moeten
wesen.

In gem. Bocht onder tlandt Legges soo groot als Slyn
Eylanden die voor desen mede Cart met geleiten zyn
binnen den oosthouck vande groote Bay hebben op die
vlacken Berg eenige vreten gien dat wy presumeren
Negerye te wesen.

ongevaer 8 Vuuren bequamen Den landt wint waardoor
tot de Bocht quamen en bouen den hoek getraecten
doch naat middernacht stil soo dat ons smot gens ongewaer
een myl oÿ oosten gemelten houck bevonden.

Op 27 Junij woensdach naat middach passeerden den eersten
vlacken Houck die by westen eenen diepen bocht heeft
vanden selven streekt een Driest van ongewaer een halff
gotelmg schoot t. Ier waert waar door eenen bequamen
Raede door eenen oostelycken windt moet zyn mede de
Bay doch wat wettelyker hebben rooken en tecken van
Negerys vernomen dat wy presumeren v. sinist. te wesen
Bay oosten den voot; houck is mede eenen Redelycken bocht
die wy Baey gient hebben ter oorsack de Baetsianders
dat daer een forcer en 3 gelalos vonden, die van Battan
ghelomen waarden soosy seggen om des Coninc Solte inn
Namentlyck vande die van e Mattarasooy synde den Raja
Malissie die daar ontrent met vier Alfoeros negerys
gelegen is, 8. Roeloff Gerritsz wert mede de Boet naar
slapt by de Saloup gezonden om enige Novesuyt de
Molico te vernemen geven tot antwoort dat door
last van haeren Coninc 12 maart van Baetsian ter
oersacke als voren waaren v. t. t. en last hadde
naat verricht Saacken den Gouverneur op Ambonja

te versoucken en hi met de Bode des gemelke
 Comite onderdanen als vruinden aen te denken vermeren:
 Sy deden op myn versoucken te willen wac hten sy souden
 mit de hoopen vande Negerye da gouwee en ander vtr.
 versingh tot een hotmat aan Boort brengen verder pre.
 semerden sy soo wy genegen waaren Gemige Negrys oft
 Racket of te loopen ick seuden Geminschoot Laaten doen
 sy souden ons volgen oft dat geen tongel schrakken was (ten
 aansun, Racket of Olisuas syn en sy gaaren werten souden
 off er mich de zyn op haar hadden) Laaten andere oorden
 want soo s: Racket of Gertitsen, segt waren sy besich om
 haar vaartuyck dat behalven de Gortor out was te ver-
 timmten sodat niet anders te presumeren sy off de se-
 quanten, en andere van hattouwen en Sibatta die hy segt
 miche onder Lynen Comite k staan synde geine die Jaarly
 op onse onderdanen Comen Prooven en haar voor papoyan
 wet gevee. alsoo haar vaartuyck, en rooff Prauwon t selve
 mit brengen

haar door Laft gevraacht Lynen naar Gysilli Seborij en
 orangg: van Soe doe gaven tot Antwoort dat den Comite k
 Sibatta niet wt de Moluquo wilde Laaten vertrecken en dat
 hy een Groot Master gemacht was wat aanginc k
 dorangg Ginc k had hy hiet op de Cust verstaan waren
 ouer dry a 4 dagen met twee Corcorren op Sibatta ge-
 arriviert, soo dat wijen (an het amige van Corcorren
 geweest syn door zyn ons tot twee maal ver volke het
 verder was haar gerapportiert dat den Comite k een andere n
 Quimilada gezonden hadt om in d Souo Lochoes Plaats te
 Commandeeren, het vervolch leerd den tyt

Inde Moluquo was den Tarnataen mit den Tweerden in bestant
 den spanjaart had van onse En Atangbay en boot verroert
 waarin den luyt enant Graenivelt geweest was die door
 den fiscaal Ottins wert om gelost was a 2. duysent
 f. kantse n dit bouen verhaalde is volgens rapport
 van Singadia Baetsian en gnata hardie Baronbabo

In deze Bay suyt vooren gint liggen twee Riffen
doch comen om binnen te loopen deselue gemet worden
de saloup een groot stuck vande wal op 3 vadem stick
gront Langs de ^{hooft} Lust is goede anker gront een goet-
stuck vande wal Breeder te sien by de Gaart daar van
Zijnde een groote niet nichte groote Rivieren vertoon
sich langs de neere Lust

Des Avonts metten danc ket door stilte den Eersten Leenen
houck geant ket op 25 vadem stick gront, datelyck
de boert aant Landt gezonnen met de segen waer met
een goede Zoon vongin soot ras den Lantwint door wayd
anker gelijck en zeyl gemact ket met een soet hief
wer gelijck altyt op de Lust gehadt hebben

Dij 28 Junij donderdat h. den heilen Nat hie sohoen en soet
gehadt smorgens stil redelyck gean van aert ongevaar
9 vuren belamin den zee wint loopen langs de wal
en passerden den tweeden lagen houck ket voor Lant
hebben op gisteren als heiden wel 6: 7 ad. mylen birt
vant heere Lant georderet

Op dit ontrent den middach sagen wy d Eylanden d' vos
bequamen den wint witten Noorde stelden kurs naar de
laep d vlack onse saloup was onder de wal van wren
verston den dat een draacht gevonden hadden strecken
meer dan een myl t'eerwaarts op 1: 2: 3 en met vadem
sant gront savonts Quamen onder de wal ongevaar

vyft mylen by roesten bouen gem. laep en syn soot voorts
Langs de wal geloopt met eenen Redelycken Lantwint
Dij 29 d. smorgens op vrydach, waaren de laep gepasseerten
vramen ter selver tyt het Eylant seklam tegens den
middach bequamen harden wint wot den O: S. Oosten des
ge nootsaact ket de wal te kiesen ende syn ongevaar 2 vuren
voor son ondt ganc ket een wijnich by wisten den storm
houck in een Sant Bay die wy d' qual bay noemde gean
op 16 vadem stick gront datelyck de segen aan Lant

gezonden en goede Zool dus gevangen hier. Moet men voor
sicht sijn dat men geen ongeluck en Besompst vande
Koc Koorillen die hier by merichte moe bracke Rivieren
gevonden worden

ongevaar 9. so vure n anchor gelicht en mette Landt
wint onder seyl ge gaan met goede voort gant k

Dy vlo. ^{me} Junij saterdach smorgens waarin met de Lant wint
ongevaar 4 Mylen + La getraekt des genootsaacht ongevaa
middach te wind n doef en sonen bouen + Eylant seylam
met seylen metten Avont quamen onder vastelant en
zyn. Cortz naar dato met anen I. I. w. wint langs het
Landt en binnent Eylant Leylam door ge loopen den boot
voor wt gesonden op oft ons de mige droochte mochte ont
moeten door gaans goet en bequaem weers

PRIMO Julij. A. 1635

smorgens d'wars van karrackit ongevaa 9 vuren sagen
buyten de N. O. saep den houck van kessingl den wint
Luy n ontrent dry vuren naarmiddach met ten topsyels
keelte onder vuyh Eylant geset op 14 vadem waterschoon
sant gront hie middeld want Eylant sach I van ons.
in Cartou schoot den wint I I oost kessingl lagh
offen achter den houck vant landt

ongevaar midder nac ht metten lant wint weder onder
seyl ge gaan tot noch toe soet en bequaem weir. sonder
Regen doch den wint wat harder als vooren

Dy 2. d. Maandach waarin wy een groot stuck zee geloupen der
halven weir om naar de wal gewint. Doch scharpten
den wint soo danich dat wy de Plaets niet en sonde besonne
daar wy dachs voor dato. gelegen hadden savants leydent
weir rouer om de oost des snachts hadden hart weer en
top seyls keelte wt den Luyt oosten en I. O. ten zuyen

Dy 3 Dinsdach tegens den dach waren wy bouen troyt
Eylant op hoop van bouen den houck te comen leydent
aberrouer & Zee maar alzoos wy niet en vorderden door
den harden wint en ons schip vryleck was sulcx door
tharde roer en holwater soo da mich toenam dat de pomp
niet stil en stondt syn wy ontrent den middach weerrom
ondert gem: Eylant gecomen doch soo veel meer binn
ge loopen dat de Negerije karackit en kasongat lagge
by malcander, inde eenlyck met an kloof geseparat
ein kabit lengte binnent Eylant sagen hier hadden
vaem sant grondt als vooren vande wal, den wint
ontstak hoe langer hoe meer wt den Z. oosten

Dy 4 Woensdach de wint als vooren continuirde en met legg
alsoe wil sagen dat met dit naar springel niet vorderde
voor handen was derhaluen met den boot aant landt
gevarn en eenige kuuren voor de selue en saloup
gehouwen

Dy 5 Donnerdach ongevaar 2 vuren met eenen Z. w. wint onder
Zeyl geqaan liepen ein stuck & seer leydent doe wederom
en quamen en weymich bouen gem: Eylant Endorakit
dat wy doen hier par fiet conde bekemien en soot sich
laat aansien een stark nest is en niet licht te ouerrompe
souw wien, soo eenige voor gevein aande Z. kant hebbe
gezien dat met een goede muet om vangen is voor gem:
Negerije leggen verscheide droochten dicht onder de wal
bevonden 25 vadem sant grondt doch buyten se hoots
van den fanon wy wendent wederom vande wal tegens
den Avont sagen wij de droochte die twee mylen O.Z.
vanden houck van Rakit ligt deselue lagge ontrent
een Myl van ons wy leydent oven nacht oueren wer
ouer

Dy 6 Vrydach smorgens met het op gaan vande zonne lag
seram Lauwet ongevaar 4 mylen Z. v. van ons
wy wendent darwaarts ouer maar kondt niet

Bescylen onlangs daar Naar sagen Gotam en omgelyke
Eylanden op herten bequamen goet weert ende slecht water
wy windent naar de Negerije quawos daareen wiy nich
beneven Raackten woorpent loef dicht onder de well doeh
hadden op 50 vadem geen gront snacht als vooren ouer
en weert ge loopen

July smorgens vonden ons voor de smel waar voor wy
sgasker Janssen bry Burger van Banda met syn Jacht
vonden leggen die aan boort quam Puffere die dat hier
alles wet was en hy vande mwoonderen vrendelyk bejgent
wert ter selver stont de saloep met an onder loepman
Roeloff Gerritsen naar quawos gesonden onden orangg
Bac ker te ontburden

Op daetto ontrent Middach Quamen voor Seramlouwvoor
mt gaot op 3 vadem sant grondt ten anker ter selver
tyt quamen enige orangg aan boort

Naar middach ginc den Gouwerneur aan lant die de Neger
van seram Jants ge dstruwaert vont het merstendeel vande
huyse en afgebrooken en op ander Plaetsen aant vast lant
gebracht In somma gants de slaet om seer de Negerije
Kotway daar wythooft voor gestooten hadden was oock
verlaten dat sy noch t beste ver trouwen van ons niet en
hebben blykt daar wt dat al haar vrouwen en kinderen
in Banpans Corcorren en Arangt gescheept waaren en op
stroom lagen die allentkens weertom in haar huyse en
gedroopin dat de Bandanisen en andere onse quaet gunstig
des Luyden te gins ons soucken op te hiltse is seer ker en
alles wat desen bevriedden hoop wys gemact kt wort
by haar ge looff warr is noch seer ker oer

Den orangg die daar vonden is vermaent haare hoefden
by maleander te Roepen en op met gen by maleander te
ouer leggen in wat vol gen dat men naar gotam en Benawer
sal sinden en alsoo die Avont begont te vallen syn weertom
naar boort gegaen sonder dat anders yet voor ge vallen is an
boot wert an bock watsagouro een party Ykan wey way
gebracht

By 10de July sondach, komt de salouze met s. Roelofs Gerrits
Wetrom die op kauos by baker geweest was en met
hem te voet tot d'namme ge gaen daar sy wetrom mbart
queroe baker belooft te volgen die alvooren op goello -
goello: en souro gaan of senden volgens rapport
was haar goet contentiment en vrientschap geschut -
baker deed ons presentieren soo roy enige buffels van
voort volck wilde laaten schieten dat schutters wilde en
hy soude syn volck niet senden en deselve laeten aan
wyzen.

Naar Middach somen d'orangg van seram aanboort
die eerst verlost hadden Gouverneur aan boort ^{plant} laten
wilde kom in sulox haar afgeslagen wert ter selver
tyt is haar be last haare gesanten in aller yll naar
goram en benader te senden om haare roncklyck afte
vragen oft sy willen hier somen en meot ons bevredigen
alsoe niet van me minx en syn ons voortaan langer
niet praet guns te laten payen maar andere middel
sullen gebruycken tegens desulcke die haare tegens ons
staat soo in Amst als Banda opisieren.

By 9de Maandach, syn d'orangg van verschryde Plaetsen
aan boort gecomen ter selver tyt is haare nochmaels aan
geseght de Boord naar Goram en Racket in aller yll
te willen afsenden, alsoe niet van Meringb was lan
ger als 6 dagen, daar van al twee dagen verstrick
waarin te wachten waer op belooven datilyck
te sullen verstricken.

By 10de dyndach niet sonderis voorgevallen dan dat marchlyck
Zien conde de Inwoonderen, voor ons gants vrees acht
waer in die halve merst al in haare boort en Jone
en Arangb: tot vluchten geroet met wat die lagere
soo verstonde, stroyden die van Racket so dat mer
schepen in die mer tromtich boort achter waer
of he die syn mer michte van Prauw in met vis ande
tot verders omge aen boort geweest.

Wylt July Woensdach. Als vooren ver L. Frauwen aan Boort. gecomin ter schuer tyt Captieynghe naar quawo-
 gesonden. om die orangg Boacker te roeffen die wy verstonde gescekt hadde met aan boort dorst comen (tir-
 vorsaack die Broeder van Samahit Homessni van woude hy in migen tyt geliden twee man doot geslagen hadde. by my op t schip was, de vrees vande Corcorin bleef haar. sin hart by Sulx haar met wt het hooft te praten was.

Day 12. donderdach. Compt die voor noi moer Boacker die ons een vet Jonck brist tot ver versinge piffins enige sagouw met Bracht Presentierendi dat soo viel Berstin mochten schieden. als ons geliefon sulx door hart wt en Lyn strangh eenen kegeris, bilitht is Boacker. verst. dat hy van die Rakit voor de comen. Corcorin. ge waarschouwt was doch geliet ons beter te gelooven. als d ander. Alsoo hy een Osiuier is. Echter sey hy vastlyck te gelooven. datter enige Corcorin gesien waarin. dat die van Baetsian off Pajoin gewerst comen Lyn.

Day 13. Smorgens vertrekt Boacker met bilsoten soot mogelyck was die orangg van Rakit met hem te brengen en op morgen. wtrom aant schip te wesen. en soo door bilitht ons te langh wachten, dat om die wijnich dagen mitsyne Joncg in Banda Rapport souw doen, naar Lyn Leggen. verhooptin die van Rakit synne nabueren. te bewijzen die Bandanrischen wuyt haare Nigerie of an ander oort. soudoer vertrecken

NOTA Em is tot re sompensi van hit Brieft ende sagouw of hoop van goede Dienst verrijt 2. Baftas 2 Parikams en 2 Patten. en voor syne dnye

Prinsvachste Alseboresse Hoofd n. Alex en Patts
Tin aansien dat onse afgesonde Boedin groot orient
schap bi toont herst ende ons noch alle trouw toe seyt
Ja sich in beelt; in zyn vermogen te wesen soo die van.
Siram Qualijk willen en die van goram tot geen ridel
kijft verstaan haer mit synen mont cost oft sagok w
te comen d'wimpen doch versoukt die van Goram erst
mogen spricken desen Paeke gelaat sich an
gants Ridelyck man te wesen metten orangg calabou
off Sanna die hoemissen is hy versoukt die hy
assistente en trouw tot mantri nu van onsen staet
bi loof herst.

Oft darto by se soonen Middach hebben gesien dat al
het vaertuyck van Siram Lauwt wesen ongeduur
4. a 5. Cortorin en Peye cleyne Vrouwen met hun
gort ende vrouwen naar kiffing. Zyn ouer gestrick
soo dat Peye haer de vrees noch niet want hart
is wy hebben haer mit minsten niet gemalt stert
maar haer in settin tuyl laaten Tuglen alsoo mit
Jongst ge waer zullen worden door valsche Jonges
daar in uch mirne de Pandansin haer Larsonagie
speelin bedroogen zullen worden en niet byt bren
de nederlanders met geen logen oft valsheyt
om gaan ouer dit doen hebben sommige orangg ten
hoeksten billicht versoukende dat uch haer wido
excuseren daar by voegen soo die orangg Killowaro
haer aller hoofs die om massoy wt is thuis waar tin
aansien met geschieden die sy vertrouwd waarom ge com
Zyn de te wegen in Panda te comen om mit myn
Venerd H. Gouverneur te Spricken Zulca
haer getrecommantert is.

De gemelte Orangg Jongste Broeder Zynde ostagier
 op Samb: geweest is aan gepresentiert daer te mogen blyven
 oft wietrom met myn naar Banda Amb: oft Batavia
 te vertrecken die tot antwoordt geeft & Sent alle de
 Siramsche en Kiffmgsche orangg: dat hy met haar
 sothe gripen niet te doen heeft en liever met den gou.
 verkeer wider vertrecken als daar Blijven waar by
 sien mochten. hoe qualijk dat by de Nidit Landers ge.
 tractiert was met wilcke Redenen onse goetgunstige
 haar Personagis niet wijnich in Spzelen en den
 Jongen gelijck garen.

En mael vaartuyt lagel naar haar siggen op verscheyde
 doorden geriet om ierst daags naar Banda te vertrek:
 ende waer voor onse daer Comst & Joncquen ofte
 Campans dit waerts vertrecken

op datte verstaen dat de gevluchte Sirammers haar voor
 Kiffmg. soo af gevaren zyn onthoutwin. Item de for.
 gesche bidinong naer Goram door vrees dat door ons
 volgens siggen van Boos Menschen soudin gedestruert
 en niet genoomen (doorden) niet behoorlyck was mit wick.
 gestelt enige Excusie die haar met hardt wirt andere.
 op quade gerichtin. ende Loopende sy omge vande volge
 Hongie daer by voigende dat door vrees van op goram
 niet gewirst te hebben haar vrouwen goe dirin en
 met de volck ouer gebracht haddin

By 14°. saterdag smorgens Quamen de Doorden en af
 gesondin orangg van Kille moiry Kille bon Ende
 jaan gelogen plaetsen. op Kiffmg. doch en dorsten
 niet daer schip comen. maar bi Loopden alle vrouwen.
 ende gehoorsaem. noffins sram Kiffmg. quaves
 goe Logor Lie en andere om geligen plaetsen het vervol
 leet d' intijt.

Volgens de Lofte is de Racket niet verscheuen die,
halven goet gevonden niet langer te wachten maar
onse Reys naar Banda te voordien dit halve dora
van Siram ende kiffingl doen weten dat met het
vallent water synde te gens den avondt meende te
vertrecken dit halven aan Boort soude comen op
welker tyt haar gesammandert is alle trouw
aan Gouverneur van amb. en Banda te presteren
en warmer eenige ordere vande sielue becomen
die te volgen sulde belooven het vervolghleert den
tyt.

Item dat sy by bitter occasie die van Goram tot
gehoorsaemheit willen aan Raden daar by voegen
soe danige Redenen als ter materie noodich was

Item dat die van Racket soo lang sy de bandane
wende die moorders vanden siscal en loep aan
hierwin niet in genade soude aenneemen

Gemelte orangje Namentlyck Siram kiffingl solot kay
ende andere by loopers is veruertten te compense van
doo: groote en 4400 kleinesgouwo te boeken ende ander
geringl verversingl. Namentlyck een kaffonga
patta en voor Libimery ende Manoenma met haer
konsoort elce patta en een Bastas om onder
malcanderen te verdrilen waar met sy niet genoot
naar huys gekeert zyn belovende m alles gedrouw
te blyden ten des comp saacken te voordien

Des avonts doch ontrent middernacht door oorsaack.
ons vort anchor niet lichten konde dat optlaeste
heit crom en ontsit bouen quamspil gemaect ende
t gat uyt gesyelt senden de salouze alvooren op het
trotterste Riff van kiffingl schipper schaskes
was niet syn Racket voot wt gelopen mt voorn

Gaot hebbe verseeke die die diepten ge haas Namintly
op den drum 5:6: en soo voorts afdiepende tot 30 va.
en strack daaraan gront Af stillende Course 220
den romt 2:0:

Dy 15. July sondach smorgens saged Eylanden van Banda.
tir seluer tyt race hie onse vootstinge met goet
witt van bovin nert waar door vry wat verachter
te met ons schip qualyck by de romt will in een
quaet scyller is, des nachts mosten doorschralen
wint by liggen en naar Rassaquin ouer loopen
des achtermiddachs saged van Banda naar de.
Lust van de ram twee daartuygen off schampans dat
aby Serrammers vermoeden te wesen ouerstierken.

Dy 16. d. Voor middach Len voort fort Nassouw ter
Kewi gesomen gemoeten J. H. Gouverneur.
Aedelij met den Préviant vander hagen voort
gat van Lontoor Comendi met den orangeb: van
woyer de

[Faint, mirrored handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to fading and bleed-through.]

99

Op 3 september Anno 1635 Intschijden Arent

Op dato ongevaarlyck twee uren naer middach Lyn rot Banda
t'ryt gegaan, de wind ontrendt trommelslagh
passerden Couloay ende inden Avondt Coloron. Naer
middernacht mist stil Coers

Op 4^d s' morgens labber Coelbe Cours doncker wederen
op den dagh mist stil, savonts, sagom di sommi als een
vriete Calommi onder gaan, dat wij nigh gesien is,
s' nat hts sagen eenigh vuir van ons, maectte gissingh
t' silue op t' Eyslandt Noesi Lauu was, dat ontrent 2 glasin
daer naar sagen, ontrendt Middernacht Passerden
Noesi Loue, labber Coelbe, bevonden midder twitte wat
alhier, gelyck in Banda, alhoewel aldaer op ons verreck
t' silue, mist oier was,

Op 5^d: Smorgens waatin ontrent Oulat. Lynde een derse gelegen
op de noortsyde vande vliassers, mist stil, Lyn
Luetten schoot mit Canon schietten op hoopi eenige op
oulat soude af komen ontrent acht uren quam by syn
E. aan boort dreck wits Corporaal, den soon van Radja
Oulat ende eenige andere in landers. Rapportirerden, dat
de Negery nu sterck ende definetst was andersaan
silue mit en manqueerden alst maken vande Coort
verstonden midde d' H^o Gouverneur deuticom op
Hatouwaba oft Capda met de hongie rops naerde
middach quam ons aan boort Anthlonie Azue mit eenige
Ruden sagouwer, wist ons te seggen dat d' H^o gouverneur
deuticom mit syn gantsche Hongie van Hatouwaba
naer Capda verrocken waeten, ende is gem: orangt
opstondt wederom verrocken stillende onsen Cours
naer den houck van wygham ontrendt 10 glasin savont
quam in

100
Ny 6de is door syn & goet gevonden den Commandeur Frans
leendertsen naacht Tacht Bat. aff te sinder omme de
silue mit gem. Tacht sich naar B. aff te Presten omme
dat de molson alreede haast verloopen, ende vres hadde
soo langher Blijft Batavia vermits als andere scheper
mit conde seylen soude bicomien.

D' Verstonde, door Tamabutto missin die by syn Caan
doort quam, hoe dat nemige van Capha hadden affge
kruyt en gesprooken, doch de royke de Ormspaelt niet
affin quam, hadden di silue weder naar bouen geson
si yde bilooft hadden morgen te sullen affcomien, doch
sijn van sulcx noch geen apparitie vermits hard doen
zijn om haar niet en niet te verstercken op dato bevon
ons schip, siet hick dat mit 300 stiecken in een glas
geen lens conde houden.

Ny 7de smorgens socht in onse timmi vlyden naart leek dat
acht in de kruit Camir gevonden ende soo veel mogel
gestopt wiert, alsoe wil door Tamabutto missin val
de voor die den, die van Capha tot hiet affcomien te bewege
hiet Ehtir tot nochtor wij nich verticht.

Ny 8de alsoo syn & bimirchte die van Capha mit andersen
als ons om den tuyn te liden, inde sunde dat mit haar
starck te maken, dagelyckx voortvoeren, is syn & byd
h. Diute com naar de Corricor gevaaren, alwaer syn
& Dorangg heeft doen vergaren alwaer inde verscheen
8 orangg soo van Capta als Talouly die naar Lang
debatten. Bilooften aff te comen woonen daar haer
van syn & wijert geantwoort, wiet versterker makte men
van soude hebben vermits niet maalen sulcx hadden
Bilooft ende noyt naar gecomin, haer aansiggende
soo sulcx mit goeden ernst mende, dat wot de 8 negerijs

Yder een ostagier Zoude geven tot der tyt haare nagelen
aan ons hadden gelcoert ende haare Negerije op de
Hoogte gerant ende Niuruw Negerije op Huolto
Lamma hadden gemaect daer de silve qualijck toe
Conde Resolueeren, Zyn E dan Zinde dat mit haer
oude Praetgriens gepayt wurden stondt haer tyct
op haer sitgende jaet Zulox mit en Conde resolvee
dat men haer op morgen, vrough den Gyl aande vrucht
boomien soude leggen ende is Zyn E alsoo weder vande
Conce gevarien, daer de orangg hier ouer altit arde
alsoo haer aan syde ti gers Facnstaande moeson
soo en stuit by E H. Generaal Zoude sithen dat het
gans Huolto rouwe soude, waer wt gevoelt is
dat sy syn E naartu sien ons goit Conde ment
te Comen doen, Zyn E verstandt door de hi deution
ende tamabue toemissin dat adulsuman gesant
vanden Comine van tarnaen hadde versacht als
Zyn E wt bande soude geeomen Zyn, op Huolto een
sien, mit tienschoot te schieten ende si ven maect
te willen vieren soude d. Aboul op t silve sien
ouer Comen en syn E wt den naer vande Comine
Rapport doen.

Isavonts, den schipper Arcut getritsen die soolang
op t Sacht Batavia in Plaats van Cap Frans
was gewest vordit aan soort Reporters, dat
gem. Sacht van victualie ont vloot is ende deshal
vri n genootsaack is te blijven li gge, mit de maer
E gesondt man ende druyt syn vliek kur nide vloot
is zal syn E ten saloup victualie ende syn volc
dierwaarts sinden.
By go: smorgens quam d' orangg van Capha aff als

101

Mede die van Saloubij, die naaz lange debatten twee
ostagiers aande H^o di uticom hebben gegeven
op stont is d' H^o di uticom mit de hongie naar de Negerij
Perilyam vertrocken op hoore de silve mude tot af
comen soude beorgen, tsavonts is zyn E mit hetschyn
den Arinds van Capha naar Huettoe vertrocken
ontrent wackal quam den orangg Boelangh mit
eenige andere orangg: by syn E aan Boort die van
zyn E gevraacht synde off d' andere orangg by den
anderen waeren Antwaort dat de silve op syn E comst
op Huettoe, by den anderen Tullen syn ende syn E veruucht
dat mude die van Essinwawamic tot het affcomen
mit in Conde Resolueer in doch geen hostilitijten
bethoonen

Tegen den Avondt arriveerden vgar de Logie van huto
ende is voornomde orangg Boelangh weder aan
landt gevaaren,

By 10 Jhr smorgens hadden syn E groote Misnoigen ver
mits den Coopman vant Tacht Bat: hier op huto
vondt ende gemilte Tacht tot nocht toe mit in was
geprovideer en heeft syn E op stont aanden Coopman
siroy ordre gestelt, Tacht een vat vleys ende 25
honderd te rys te versien,

naar middach is die saloup mit bouen gem: vrichtualie
naar t Tacht Bat: vertrocken mit ordre soo haast
onder siyl soude begeven als mogelyck was

op dabo hebben mit schip den arent ontfangen, 2, 16, 5 te
suuyere Nagelen, soo dat ons nu om vertrecken makkes
Glaar bevonden

By 11 Jhr middachs var syn E aan landt, om die orangg: te
sprecken, die alle mude vergaderinge op de Balie u'ront

ende naar lange discoursen van syn E. is voor gehouden
dat doch haar oude beloften werde naar comen
haar niet als vooren wilden laten op rocken
Zyn E. droogh haar mede voor dat verstaen hadde zy
haar nagelen door die van wawany lieten plucken
daar op haar lieder van syn E. wiert aangesicht sulcx
naar maals te willen. Laten alsoo versackert was
gem. Nagelen naar ouer geboert wiert haer mede
docht syn E. naar lange discoursen aangesicht
dat haar te plucken der Nagelen. behoorden te be-
lieten. alsoo sy vermits het abandonnieren van haar
bos daar niet toe gericht waren. Zulcx orangg
Boerlangh syn E. toe stondt niet beloften daar naar
maals op te sullen lieten, belovende haar voor de
soep te dragen, dat syn E. een goet genoegen in haar
hebben souden.

op dato hebbende quatiteit der nagelen ouer gesonden
op dat vande selue beflorlycke Congnoque minten
mochte gemaect worden.

Item dat ons mede voor 27 soldaten die alhier op t schip
Zyn geordonnert wilde virtualieeren.

Ende alsoo Zyn E. versocht hadde hanany die sich op
wawany onthout te spreken. is door orangg boelgan
Zyn soon derwaerts gesonden die belooft hadden by
Zyn E. alhier naar de middacht te verschynen doch heeft
di selue tot noch toe niet vernomen

Segenden Avont Compt by Zyn E. aan Boort den orangg
Hilato van seyt die door syn E. door hatibsalbouw
ontboden was rapportiert dat syn volck van seyt
mide gesmt waeren haar onder onse gehoorsaenhe
te souken ende vermits hy een out man was dat
bouen gem. Salbou op seyt soude gaan worte hem

102
Zoolanghe op Huettolamma gevroegen, mit twyfflede
off men soude die vransijt te bise hou ende met rander
door sulcx tot het aff kom n. brougen. Sulcx hem door
zyn E is toe gestaan op hoop alles tot an gewinst
vrede soude mogen gebracht worden ende is d' hylato
op den avond van zyn E ver trocken.

zyn Eber. woensdach Compt hatib Calbour by zyn E oot
moedich biddende zyn E by haar op Huettolamma
wilden ten ~~16~~ 17 Com n dat syn E mit verbiedich
hijft gerisusiert. Vermits zyn E tot sulcx geen tyten
hadde. savonts arriveerden alhier by syn E eenige ge.
Committirde wt den kerck. n raat van Amboyna.
Com inde alhier om eenige Misnoegen dat midt tusschen
haar en syn E was te ontschuldigen zyn. over eenige
woorden, en t'authoriseren van lysvelt als sambarsari
geauthorisierd in haare kerckelyck. vergaderinge.
woorder dat haare inden kerck. n raat was voor gecomid
door den Gouverneur tot Latip van domms ver trecht
eenige attestatie, soude belycht wesen ten syn.
hy mirde als hilmicho tractimint vande h van
Huvvel genooten soude hebben. waar op de ge committirde
geantwoort wiert sulcx qualyck geraportiert te.
zyn. doch dat syn E sulcx wil te vordin gecomin is
sonder Perficte lyck te witin van wien waar op de
gecommittirde verclaarde d h vanden huvvel tegens
D. Marinus selfs gesicht soude hebben van mir minge
was ver trecht in voegen als hilmicho gedaan hadde.
wt sym n eygen blets te gageiren weshalven hy
vande kerckely. vergaderinge was aangesproocken
ende sich gepresentiert daer ouerte put geeren eender
zyn naar eenige vorderde batten mit continimint
ende genorgen geschieden.

Savonts sondt Gp't Huetto een quartier van een koe
brest aan boort dat hy op dato, door syn volck hadde
laaten schieten.

Aj 13 Hier ontrint middach Lynde gecommittet de wt
den k. r. k. Raadt wederom naar Amboyna ver
trocken, syn & sondt den onderkoopman Boeloff gemit
midi naar Huetto Lamma, omme d'orangg aldaar
aan te siggen soo enige van haar syn & naar Batavia
soude vertrecken dat haar op ouermorgen mocht syn schep
laten vmden alsoo syn & alsoo soude willen vrtreke

Dato sondt syn & midi een missive aan Monsr Hulft
die Lyn & verstaan hadde doot Franck was dierhato
syn & him aanschryft so di sieckte continueert
syn & sulcx op't spordicht te laaten witen ende so
sieh eenichsints te ter bevindt him soo dra mogelijk
by syn & te vervoigen.

Hier is midi over geschiedt. moirrie van 7 a 8 sold^t die
haar vrtloosinge versoucken siggen hier op Huetto
in quarmisson. Ende haarten tyt volcomently geexper
of stont heeft mide syn & aan orangg Boel Langh
en tamma hietor missin doen belasten op morgen
alle d'orangg. In d' logie te willi laatin Comin
omme te pitchaaten. wie vande silue met syn
& naar Batavia soude vertrecken.

Aj 14 Hier smorgens is Lyn & naar Landt gegaan omme
di pitchainge te voorderen, aan Harlot Cominde
ende Lyn & bespurdten dat op di gedaane siggen
alder den gesant volgens belosten, niet en was
verscheepden, heeft Lyn & aanden orangg Boel Langh
versocht een Prauw te willen derwaarts sinden
dat op stont gedaen wiert.

D middach is Lyn & gecomen abduhrachman gesam

vanden Cominck Gemeinde mit een orangg van
 Huettoe Lamma meenende aldaar den orangg tamadit
 die hier op Huettoe was te vinden. Rasseortteerde hoestij
 in Motuco geattwaert waaren. Item set misnoegen
 ende valsche Rappoortin door den Quimi Laba ende
 Ladaba aan Cominck gedaan, haer ende ons belasten
 dat wij den Cominck syne onderdaanin ende nagel plaets
 sochtin te ontdecken daar op hem dienden ende mit
 waarhijt Excuserden dat noch sy noch wij geemige
 valscheijt aan Cominck geplijght hadde, maar ter
 Contraris des Cominck gerichticheden gesocht te maint
 tinieren, ende t' Qualmisoin datick haer toe gevoecht
 hadde eenmilyck versieckeringe siende dat den qui
 milaba mit bevulliginge vander hoofden van Huettoe
 als oock vandie van Gefam de Cominck van Maccassar
 mit byndinge oft' bischekinge vren eenige Bharin
 Nagelen aan hem te leeren versocht hadde alle ditsoude
 den Cominck naar zyn siggen gemiscantierte ende acht
 docht gevin hi hi geueide tot antwoord so langh hy Cominck
 de Nederlanders ain hieuro sy geen reden hadde de si hoe
 hi verstoont, sulcx him eyndelyck in de synen kop souw
 kosten ende haer aller verdorst wizen. hier op souw door den
 sadaba gerepleert syn dat alhaer voortgeven valsche was
 dat mit brieven vanden quimi Laba. Ende alle de olisuias
 ende olilimas synde door des quimi Laba schryver ingestelt
 bevisticht wort waar door sy in grootche daer veraten
 ende Ceyckel van haer leuen liepen doch door touer
 liviren van een Briefken by Quimi Laba tractirye in
 gestelt en een hangayer oft' slecht persoon, daar niemant
 vermoeden op hadde gelastet soo hi sach ende hoorde
 dat de gem: orangg gemigh ongeval ouer cominck machte
 si hoe vanden Cominck soude overleveren ende anders met
 den Cominck naarder bericht ende haare trouw verstaen.

is datlyck van gemoet veranderd haar alle fauoren
vriendtschap hi toonende. Ja voor de trouwste van syne
onverdraanin. Estimerde Quicuel siborij die zy voorgav
den Gouverneur als Coninck op Ceram geauthtortseert
en saangenomin hadde, om hi te sijnde alle fauor ende eer
tot si gende die voor datom wel tminste gehoor hadde
om dat hy den Gouverneur Jysils in syne Proseduere
tegens den Quimilada voorstondt. Syntelyck is
gevolcht dat Abdulrachman gecomm
hiert syn mit twee stuex vaertuyck vanna cuman
soudt eenige barnatamin naar amboyna soude ver
trecken. Om perfectelyck te onderstaan in wat voegen
dat sich de saacke in amboyna voordert toedroegen en
zy perfect Notitie souer nemen. Wie des quime
ladas Principale voorstaanders waeren. Hiem
voat sidert haar vertreck gepassiert. Was onder tussch
dat dese botsuaringe duerden ende de Concorren geret
waeren, artwerde de H. Gouverneur Corcom door
wien sy als den Coninck de districtie inde bocht van
Caybobbo waar oer grootlycx gealtiert waeren
ende den Coninck geswooren soude hebben. Zult op
den Quimilada en syn hooft soude verhaalen dit
ist Principalle van syn verhael. Hiem dat sy van
desin maen midnante vertrecken ende tegens haer
rapport den Coninck geret sal wesen om mit syne
macht hiert waerts te Comen. Voat hier van sy
wilt den tyt lieren. wilsullen onder tusschen tons
gelooven, ende duytcantst verwachtin.
Den Brief door Quicuel siborij aan hiem ende myn gess
waer in tanna suet hoemissen door Capha gecommunit

In hoogsten wort getecommandert den Gouverneur in
 altes de handt te bieden, ende mit zyne goede mieninge
 voor te waarin was myn voor datum door Samma Getho
 voor Capha gecommunisieret, ende mi door hem mit
 langh, ende Breide mondelinge ontbiedet soodit de
 eygen handt van siboorij is en sy silleken geest
 bieden Cominck heest als aboul rachman verhaelt.
 Soo souw ten ontcoiffel eenigh goet te verwachten
 wesen, ende de saacke van Seram vor om op een goede
 voort gebracht werden, voorder verclaerde hy dat op
 di bliene Negerys gewoest was, daar niet ouer gebleven
 waer, doch verhoopten door hit haestich Cominck vanden
 Cominck hi's wrymich dat op haare Leene negerys als
 Lucilla, houlongh, ende Lockie dat hy sijde miest al
 Jonge Boorn waaren, noch mochte Behouden, Item
 salorekie, lir la, ende wayboetie, die altesamen onder
 haar waaren sortierende. —

Voorder verclaerde hy dat op morgen op Seram eenin genes
 Landt dach gehouden soude worden, om den Gouverneur
 voor sy vertreck van vrede te serecken. Item dat hem
 beliate hadde doen siggen soo quimilaba Loebouw, sulen
 den Gouverneur miertmaels voor gecomin is mit tot
 vrede wilde verstaan dat hy hem van Lucilla op lochoe
 wilde begeven, hem is tot antwoord gegeven, dat ons
 te groote spijt trots ende haer was geschiet des best
 oordeelen het wrymich Nagelboom, dat haar noch
 ristierden eerst schoon maecte ende soo sy tot vrede
 melmierden haare gesantin aande. H^r Generaal mocht
 sinden, alsood h^r Gouverneur haar niet miere en
 Bonde gelooven. waer op hy is geschieden ende versocht
 dat de —

Dat de Gouverneur 3 a 4 Etmaal wilde wachten hy
off andere soude wedercomen ende vantselue naarder
rapport doen.

Orangé Boelangh niffins de 3 hoofden vande Cleene
Negerijs. Coude van syn e voor gehouden off nu
gepattchait hadden mi met Lyn e naar Bat: soude
vertricken off niet soude syn e maar zeggen hoe
gesmit waaren. of dat syn e sich daar naar reguler
mochte hier op bequam syn e tot antwoord dat de
3 hoofden vande Cleene Negerijs Gaaren wilde mede
gaan doch voor syn e vertreck nich yets op syn e
te versoucken hadden te weten. Als syn e haarseyde
dat wilde Richt wt sprecken ende niet simmuleeren of dat
hy d. H^o Generaal Cominde van alle te degen rapport mochte
doen, versoucken dat syn e Capt Huettoe wilde Laggaren
soudt de 3 Negerijs haare soonen niffins dese Capt Huettoe
zyn broeder Hillesimoe ende Cygen soon in ostagie aan
H^o Gouverneur gevin. sulcx syn e Revusi vdi seggende
sy souden wil behoorden te wiffen voor him onmogelyck
allin sonder de H^o Generaal eerst te sprecken, om doen
was, doch dat enige orangé: mit syn e naar Bat: wilde
gaan, soudt selue mede Lyn best doen, om des selue wede
ommi los te Cygen, onder soo danigen Protixat dat
sy hoofden vande Cleene Negerijs hem Capt. Huettoe
de goede handt Ant manie ende betalen. Van syn schint
wilde byden, vermits hy door syne gevanckenisse tselue
ouer al mit doen, ende Conde des selue orangé: hilden
andermael gewillich aanom Lyn verlossinge doch
wouert haal van syn e, alle voren geantwoort dat haer
dirtschin maalen hadde gericht, dat sulcx mit doen en
Conde ende Echter niet behoorden, mit der vantselue te
sprecken ende soo Conde resoldaren, enige orangé mede
byd H^o Generaal te sinden was wil soon niet soude
syn e even soel beghoomen aenunt van Capt Huettoe ende desijne
was

#

Oranng. Boelangen
 Negerij over
 die voor gedagen
 die voor den
 geen overwame enige
 Negerij haer aange
 willen laaten
 plaken alro syn
 Negerij was sychete
 worden ende de alre
 Negerij over voeder
 wick tegens de contract
 was mis zulc niet
 Negerij over de
 alre sy alle
 vort waer gebruyke
 Negerij daer van
 Oranng over geant
 tot hi alle de Negerij
 doen en soude ende
 dat sy die geene die
 want gebruyke niet
 in leegh wilde
 Negerij overwonen haer
 Negerij bojkhen als
 als anders vrucht
 Negerij tot gemeene
 profijt vande Negerij
 vande aanslaen dat

Lyn & haar toe stondt ende mede bevondt sy niet meer
 als recht soude doen

Of dato wiert mede aan zyn & verart vande gem. Oranng
 een groot Beest doch vermits si lue geschooten ende
 te langh mit bos hadde laaten leggen begon te ricken

Of stondt biforn door missive van Commandeur Frans
 tyomge dat geen Ballast stien heeft Comin in neem
 der mits zyn volck soo aan surkter Betbery gequelt

Waarin dat onmogelyck was
 Comin mide tyomge van Mons Hulst daer by verstaen

Tacht mocha op amb. over enige daagen is gearr
 ende op dato mit het selve sich op spoedichst herrewaerts

aan zal vervoegen verstaan mide Baeter Oranng van
 guaus mit 2. stuec Joncken op Amboyna is gearriveert
 doch wort ons niet aan gesz. off gem. backes, Gedis van

Narackit yets haer verricht ofte niet
 Of dato Arriveert de saloup de somer op Banda die op hatt

timittin, is aan gewerst, om den srgant Roeloff witten
 aldaar te brengen,

gemilte Roeloff rapportiert syn & dat op 10. mit de saloup
 vet Banda is siyl gegaan, ende des selfden daeghs

savonts op hatt timitti is aangecomen ende alles in bhar
 lycke forma als voren bevonden wort syn & door des lue

mide gesz. dat den Oranng van Luffit Lynde een groden
 Zyl Hamir tigen op den staat is over leden, dat mide seck

Pandenir, die aldaar lange Jaaren gewoont hadde stil
 sroygens naar Goitly goitly was gelopen ende volgens
 tourlyden vanden tenende talegh loopen vanden ander
 verhoopt wort de Christelycke Religie aldaar te betier
 sal m gevoest Comin worden, wirtsyn & mede toeges
 dat Glaas Fransin Corporael van hatt timitti over
 eenige daegen op warnamma is gewerst daer vande
 In doonder in alles roit is onthaalt, si ggende d' hollanders

in alle trou te Lijven sullen. Rapport die van
tobbo tot nocht toe geen vrentschap, hebben betoont
en op 25^{en} Augustij mit dry stucca vaartuych naar
lato baloy ende voorder naar den quimitaba syn gescheij

Item dat die van quelle morij quelle bon noyt geen bescheij
en hadde, becomen
door gem. Roeloff wirt ons mide aangeschreven seker
Praveo mit gelopine slaven wt Banda op warnam
was aan gecomin die vertrouwt werden Buuykie
Buuykie ende Carstinden den daen bryde. Burgers m banda
soudet tot comen. wathur var is Lat den tyt & lere
Item dat die van Rubot hatti mitta het notie bos op tallia
loras Presidieren te verdistribueren als maar orde
van syn E hadde, daar syn E hem sie in verwonder
vermits him in zyne Instructie Zulex expresselyk
is belast.

Conde Resolucien wat
wel soomiet senden
wat haar transtacide

Dy 15^{en} d^{en} heeft syn E eenige gecommittirde naar essin warwa
affgesonden, omme de dry hoofden, aan te siggen dat sy
E wan smts waar op morgen avont te vertrecken soo
nu noch tin goede Jaar te wachte soude zyn
sondaech Dy 16^{en} d^{en} quame de gecommittirde van Essin warwanje
by syn E aan Boort zijde d' Orang d' orde van syn E
hadde in voor gehouden, ende haar vande Hoofdey buune was
geant woord dat op morgen gesmit waarin by syn E aff
te comen, Baden syn E soo lange te willen wachten
syn E sont de gesanten wederomme dem waarts en
liet haar aansiggen, soo comen wilde dat vandaagh
tyts genouch hadde in, ende soo niet dat op d' aanstaen
Nacht mit inde, te vertrecken ende syn de si Live op stont
voor van boort vertracken
op stont Compt syinge van Huoelamma dat d' Orang
albaar op syn E versorcken den Copman Krooye

106

verwaarts s'inden omme' eenige Nagelen van haar
huden te ontfangen seggende gendrijs Conde resolucie
haare Nagelen op huettoe te Comin brengen offe zoegen
Int dat syde si fue. liever swide Laatin verrotten
ende is verhaluen door zyn e goet geonden S. Siroy
op morgen der waarts s'inden
Tigens den middach voer syn e naar landt ontrent
Vren arriveerde alhier Mons hultf sagen mede t Jaecht
Mocha dat op eer gisteren mit het Jaecht Mocha ver-
trocken was tigens den avondt voer syn e weder naar
boort den onder Copman Roylof Gerritsen Rapportert
zyn e aan landt van siccker s'woanders te lagver
staan te hebben dat te lofy ende abdul citchil Laxmans
soon op warwame waarin gewest ende gesocht eenige
Nagelen als voort te mogen Glucken ende te verroere
doch zyn weder omme' wegh geworren wat hier van is
wer doen tyt leeren verstonnen m'ide door de s'lfde dat
den Quimlada b'hattouco wil gesmt was om met
ons te Le vredigen ende dat eer daags. Eenige gesanten
van him te verwachten waarin daar qualijck naar
te wachten is

Op 17 d. smorgens arriveert alhier Jaecht Mocha dat soo
lick was dat het s'lie qualijck bouen waer Conde
gehouden werden op stont is het goet van Mons hultf
op't mit schip gescheept ende is s' Siroy mede om
naagelen te ontfangen naar huettoe Lamma gesonden
nalar de middach Comin by syn e eenige gecommiteert
Wt de 3 Negerus aan boort Rapportierda dat hat b
Redialij niffins Candere Corang van warwame
waarin est gecomin die ootmoedich op syn e versacken
noch tot morgen te willen wachten bi Loofen afte
Comin

Comen, ende te Petcharen. Somige vande haare met
zyn E naar bad. de sinden.

Stont Compt. si rooy wederomme van hiettoelam
raportiert aldaar ontrent B. S. Haar Nagelin-
tegens Constant offlangen te hebben, dat mede alle
d'Orangge; soo van Capba, Talouly mamaloe als
andere aldaar byden, anderen waren die op syn E
oetmordich luken veroucken, haare woort byde
E. H. Generaal te willen houden. Beloofden men
voortaan, niet dan alle trouwenyt aan haaren sou
vervonden. Godt geue, het naar wensch ende ten
mirsten dienste vande Comp. mach geeyen.

Volgens de verclaringe van Tamia huettoemissin hebbe
die van mamalo en Talouly alreede haare Negerijont
de syne op hiettoelamma begrepen, ende bi looft met
ontrent di. Zoo man aldaar te Comin woonen segt
dat voor syn verstreck alreede doende waren haare
huysen te maken, soo dat niet dan alles goet
vanden anderen te verwachten is.

Verstonden mide door gem. si rooy dat Talocka bi sye
thoof van Capda. Zyn vrouwen hadde om laegh geson
ende dat te hoopin stondt hy self mide haast afcomen
zoude.

Ay 12. des smorgens quam in alhier by syn E aan boort
eemige gecommittirde vande die van Hallowe doende
zyn E by missive witten, dat haaren Cominck tot noch
toe niet en was thuis gecomin. Vaden syn E. d. Echter
haare woort byde E. H. Generaal Cominde te wille
houden, souden haare voorber dragen, als eerlycke onder
dan in, toestondt wat aan gmet haaren Cominck-
zouden die silven als thuis quam mide tot sulcx
bewegen ende so in t'oumgen.

Naarde

Naar de Middach voer syn E naar Landt ende quam
 den orangg: boortlangh ende andere. Bij Zyn E doende syn
 E rapport hor dat die van warwame (Inde Negerij huetou
 waarin, geweest ende gesicht hadden, dat niet by syn E
 dorstin Comin vrees inde gevat te worden, ende dathy
 Huetoussin wil voor haar Loude sien soo Cemige van
 hare, mit ons naar Bat. gingen, dat de silubald
 in gevanckemise lichtlyck soude gehouden worden
 dat syn E op antwoorden, vor ginchaan bidroevens
 die mude wilder, soude sich schep verrougen ende diemiet
 en wilde mochten blyven si ggende datelyck te willen
 t Lijl gaan, savonts ginct Zyn E wedernaar Boort
 ende ontrents twee uren inden avond lichten ons
 ancker ende gingen onder seyl de lucht O Z. doft weynich
 boilte -

op dito quam Mallissie die tegen syn E grondelyck wet
 sigot dat ten tyde, als hilleissie ende theylato voor syn
 E vertreck naar Banda hadden gesicht als matricau
 mit Zyn E droncken dat Zyn E all doen hadden blyoft
 op syn wederkomst Capt Hietto te relaxeeren te weten
 als wi der wt Banda soude gecomin syn, ende dat sy
 di rhalven, niet en Conde resolueeren inde logie te Comin.
 By 190. scoon dachs smorgens noch doot stil waer tusche
 den houck van siel en Nauw quam in hier by syn E,
 aan Boort eenige vergh geloopine van amblauw
 die op larucke woonin Rapportieren Zyn E verstaan
 te hebben, dat die van loimaety ende wopysamma
 over eenige dagen t Eylandt amblau hadden affg loop
 ende dat alle (degeent sig) vrucht boom in aldaar
 hadden geruineert, doch secker beschryten Comin

Vant.

want selue, mit besomn, doch heeft Zyn E. de selue
 aande heer deutchom naar amboyna afgesonden
 omme syn E. aldaar want selue rapport de doen
 Naar de Middach Compt mide, by Zyn E. nochaan
 boort den orangg La la he Lou, daar aan te bespeue
 is noch enig sints haare trouweheyt witten betoo
 naar Zyn E. hem hadde vermaandt, hem van
 Niemandt te wolin laten op rockenen ende de
 Zyne mide tot sulcx welke amirren van haare
 Belofte naar te Comn is wederomme naar Sant
 gevaaren. t'gengen avondt. Gegen de Lucht suyd
 Inden avondt Passerden de orte Broersnachts
 moye Gelte, t'gens den dach Strelte Cours w 230
 By 20 ster smorgens noch stil hadden t'ylant Amblau
 w N. w. van ons Cours worst t'n 2: wel soo suyd
 comt snachts 0.2.0. w'ymich Gelte
 By 20: smorgens w'ymich Gelte Cours ende comt alle oore
 t'gcken den middach de comt 2: 0: moye Coultte savont
 mit somn onder ganck waaren N. w. c'ynde van
 Boursa g'pant tot snachts moye voort ganck op d'
 wout den Coopman S. verhuft wederomme mit
 Zoo groote Lyns aangestast dat schein van vau tot
 v'z vande v'rtelt geschreyden siade hebben end tot
 bi daarmisse comende sijde als vande Lyns waar
 ontrint de selue hadde gevraecht wert dat het
 hem n'rgens en schorten. als mide Top vande maich
 ende van daar naar het herti was treckende ver
 t'lo' ons mide hoe dat ongerpaatlyck 14 dagen
 geliden tot Jan Toosten op Amboyna was gewijst
 doe vrouw hem Creangh Presentierde doch mde
 Handt, sonder mde mont te stikken gehouden

7 heeft het selue
 aangenomen.

108
Zulk x de vrouwe sende Lyde 8. Hulft naucañ (Punangh
die sumij Calouew Courangh. Capan attouwer aña esteele
te si ggen) is) Eet de Lienlangh hier off gycalck offe yete
te Cort quair mpt. heeft de si lue ouers d' x gegeven ende
naart Castiel Ceir inde ende thuy som die sulcken
altratis gevonden, dat schein biyct ende linderen te
trecken sulck x him nu miede andermaal verzecht

woydt
Dy 25. Hier sat roach. Comt inde roer als voren moye. Coelte
der sieckte van s. Hulft begon miede ende miedaante.
neenu n.

Dy 25 d. sonwachs smorgens ontrent 8 vren sagen tlandot van
Boroton naar onse schipir ende sturmans roarentegens
ouer di' d'waerl bay haeten Lager aff snacht aff en aan
gelavert

Dy 25 d. smorgens lupen w. N. ro. langh de wal hadde schip
noch sterman die eenige reden onde geven waer dat
waaren schip in heel bideest snacht lietint dryven
ende quam in op een Riff van s. vadem Clapige grond
wonder door sulcke onversichting als flauwhartige
di' schip in dieckmaals mit verslyt en worden Echter
is dat vorder de straat mis lupen ende bi nedent Eylant
Inde faarte genaimpt vooony veruclen alhier strecken
noorder gat van silibis ende vooony L. L. G. somma
waaren. Beniden comt ende sooden oosten comt font
nueert Zullen swaarlyck ofe Comen

Dy 25 d. quam in onse schipir ende sturman tot recht k' emisse
ende bezonden dat sy bi nedent Eylant waarony
tusschen si lue ende di' vaste Cust selibis waren
op stont sittin onse hallen toe dede onse bi st omme
tusschen Eylant ende de vaste Cust de straat
boroton te B. si ylen

Dy 26

By 24de By 24de deden noch vast ons Byt omme op de Lavaren
vanden alhier tuschen t'eylandt ende selebis bequame
anker grondt van 20 a 25 tot 12 vadem mede eenig
houcken daar teven aft streckte naar de middach lutt
ons anker vallen by ricker eylandt In de straat
tuschen waawonje ende selebis op 18 vadem groff
sant grondt ontrent 9. vuren gingen weder ond^{er}

By 25de Voor de middach waaren op eendrooghte van 4 vadem
sant grondt. des drooghte By vonden niet inde Gaert
te liggen ende licht recht mit vaar water roest ten
Zuyden ende oost t'n noorden. vant suydelycke eyt
ende de kust van selebis, naar de middach, vonden och
eendrooghte midden mit vaarwater. Somma die hier
door waren, soil toe mogen sien

By 26de smorgens waaren byn de straetfontent des
Cayony ontrent middach is hier nitschip den arent
ouer leden den opier koopman S. Eduort Hult die opt
versouck van syn huylrouwe vanden Barber is
geopint ende bevonden dat hit binnest vel vande
mage was door gesneden door Gachte des fenyns moye
Coelte wden korstlycker handt.

By 27de smorgens Passir den t eerste Nauro miest stil
te gend den avondt Gregen moye koelte wden o:
In posten savonts weder omme stil blieden gant
sche nacht in stilte dryven ontrent een half myl be
oosten. tweede nauro S. Hult roiert op dato met
kift vermits sler begon te vuycken jide saloupe,
sith

By 28de smorgens noch heel stil de stroom setten ons door t nauro
ontrent middach mosten anckere door Contrarie
wint ende stroom ontrent $\frac{3}{4}$ myl byoosten boeton

109

standt werthet lyck van Mons Hulft met desalou
naar Landt gesonden omme op boeton Mons fortien
begraven te worden op dato quam by syn Egen doort den tolt
vanden Coninck die naar eenige discourses syn E verhaede
hor dat den Coninck van tartari den smgadie van
Jommoeonor mit alle syn geslacht hadden laatin ver
moorden, omme dat hy si yde mit den spanjaert en turces
geconspireert hadden ende dat Alhier op boeton mede den
Coninck die de H vanden Heuvel hadden helpen autho
risieren wijs gefaicht hadde omme eenige quaade pit
charmes mit den Coninck van maccassi te doen dat gem.
Coninck mit anders en hadde gesocht alst verderft vant
gantsche Landt van Bantou dat hem der halve ontrent
Doe 6 maenden geleden hadde aff gesith ende gitchuyl mes
in syn Placete als vorst heer ende Coninck van haar
landt hadden geautoriseret gem. tolek versocht op syn
E. D. wet den naem van syn Coninck dat op morgen
eens geliefden aanlandt si Conin, alsoo syne magt sijt
syn E garen voort vertreck naar Batavia sien ende
sprecken wilde ende langh naar syn E Compste hadde ge
harckt

Verstonden mede dat ontrent 3 dagen drij van onse Jachten
alsur waeren aan gewert ende 2 dagen geleden wederom
waren vertriecken naar de middach gingen wederom
onder siyl ende luyen wat naar der de Stadt Boeton
te gens den avondt werthet lyck van s. Hulft mone
Fort gien op boeton mis aarde gestecten ende naar drie
gedene Charqens mit mitsguelten aan Landt mit
schooten giest Canon vant schip verert op stoutrouer
den tolek wederommi aan landt syn E beloesen
op morgen vrough aan landt te sullen Conin

M. L. v. octob

Z^{mo} den 10ten October ontrent 8 vuren voersyn Enaar
landt mit de saloup die als syn Eaan Landt geset had
niffins de boot om water voert gesonden syn E gnickop
stondt bouen naar de Negerye daar van den volck
erst op een Balichew voert gelyt ende als daaront
n vuir geestin hadde gongen naar en ander Balichew
daar den Cominek mit alle Zyne grooten ^{vanden} saaten syn E
voert van syne Magestijt ende andere orangg
vriende Lyce verwoelocompt ende op een alle telyt
ende fustins onder een geboorduet verhemelt ge
sicht den Cominek hadt mede op een afsatijck mit
Cussen achter de selve saaten 5 vrouwen die alle
soo P Surpinanq, taback als wayers inde handt
huden saaten mit 2 man Personnen van hem
mit wayers die hem alti mit wayeren mit 4 mutt
quettiers 2 Rondassiers ende cenige mit schelten saba
Zyne Magestijt vrent van Zyn E geluck gewinst
in syne regeeringe ende naar konige vriendelyck
discoursie van te houden hoe dat ontrent twee
Jaatin geliden secker vryburger mit syn volck
als ut op strandt van bouton was de syne waaren
gemassackerit ende alle tgeine gehadt hadden
haar was affgenomen ende de wyl de widuwe
noch in amfoyna was die het hadere wil noduch
vanden hader verpocht dat syne Magestijt verhal
de cenige Restitutie gelicffde te doen, vermits
noyt vrienden op vrienden Bodym behoorde be
schadicht te worden, Zyne Magestijt Excuseert
him seggende vantselce mit syn wylte ende voor
Zyne Regeeringe geschuet was hadden d' andere
Cominggh yetts gedaen, hy was ouer tselue ende men

Anderse faute afgesicht hadt syn E. Zulcx aan een
 zyde roede sittin hy soude maken altyt een getrouwe vrient
 vande hollanders ende Gminck van tarna kin te blyven
 de nottende soomen alles wilde op haalen, dat yder syn
 fauten soude Gminck Bevonden worden als hem van
 syn E. versocht wouet Geminck onse faute te wullen
 openbaeren. si yde dat men verleden Jaar si ecker Tonck
 van him, ontrent taliabo vol sagou hadde genoomen.
 ende naar de molucquo gebracht.

Him dat de Commissaris vanden heeren Louer 2 Jaaren
 als rot de Molucquo quam mit het schip. Bueren secker
 Savaansch. Incken nide Rivier leggende hadde aan
 getast, die alreede onder syn gesach ende Stadt als in bi
 schijminge lagen. Int aan fasten vande silve werelt
 2 houtonders doot geschooten te zyn die inde silve Tonck
 waren, om te handelen doch seyde soo het syn E. gelufde
 hit tene tigen hit andere geset mochte worden ende
 vant vootleden mit mirr mosten op haalen versacht
 ootmoedich waeren te voorin Geminck verschullen ofte
 abuysen gewirrt, dat men de silve mit mirr en soude
 gebrucken. Zulcx syn E. him merde te loofden si ggende
 Dat mit en sochten als eyn gewinnsche Gede ende vrent
 schap, ende soo syne Magestijgt sulcx Continuierde dat
 met anders als alle gealheerde toestondt aan onsen soude

bevonden
 Als syni Magestijgt sach dat syn E. diuersche malen oer
 en wider keeck naert volck dat op ende ontrent de balleu
 was, si yde dat syn E. him mit en gelufde te verroon,
 dieren syn volck mist met geweer haer verstoonde

Sijde

Hyde de si lue sulcx niet enderde om eenigh quaet doch
dat Capt Vogel ontrendt een maant gelt den hier was
gewest. die hy si yde, als een minnelijck vriendt getraect
hadde als mide op hem versocht tot daags daar aante
willen wachten, wilde hem een brief aan d' E. H. gen
op Batavia mide geven sulcx hem van gem. vogel
beloofte wiert, doch is Echter snachts vertracken
voor syn vertreef is mit syn schuyt op die van boude
rot garen gewest ende heeft dri Persoonen van sominck
volck mider genoomen, Hem & dootlijck gequest ende
eende op, oft geslagen, gemilte Gminck secht recht
wt so r vense ouer syns gehedene schade hadde wille
haben dat de dty Sachtin gevougelijck hadde comen
vermistiren doch sulcx mit den heeft willen doen
sonder eerst te degen te wichten wie den oorspronck
van sulck quaet Feyt was, Echter Glyst syne magt
Proti stierende te gens gem. vogel versouekt recht
als hem van syn E. gevraecht wiert of sulcx mide
voorige schrepen. Mit naar Batavia en hadde ges
antwoorde nien, seggende door de offic hoosden vande
Sachtin verscekerd was, Lyn E. hier aan soude Gmin
ende als dan syn E. sulcx aante dien n mit versou
vogel ouer sulcx mochte gestraft warden, syn E. beloft
den sominck op Batavia Comende d' E. H. genat.
Sulcx aante dien n, ende naar de saake te vernem
daar den Gminck hiel wrl mit vrede was seggende
dat Echter een goet vriendt vande hollanders soude
blyuen doch van vogel een vijandt & gequeste Gmin
die door vogels. volck gequest waren. Lyn by syn
E. in Presidre gebracht, een man die door syn
rechtir Arm geschooten was ende een vrouwe die in

haar Lieste een schoot ende een ander mit Rechter been
hadde, Zulcx syn Ende syn by hi bli nde Persoonen
mit oogen hi bli n aan gesien ende sood de si Loe om sulcx
si reedsuieren gewilt hadden Ende syn Ende syn Ende
by hi bli nde geselschap gewouchelyck boven gehouden.
hi bli n.

Nota. op dato viert m'ide van Zyn Ende den Comick voor gedragen
enige discoursen voren die van Bougis, die sooden Comick
si Loe, hier mit een Champan waren ende soel inelmeerde mit
de hollanders te handelen, doch syde min haar voor des tijt
vant si lve mit soude aansprecken hij Comick soude haar de
Ladie ende teene m'ide getracht hadden af te coopen ende de
silus nider si l vorder naar bougis afsinden, syde m'ide syn
bryt soude doen dat noch eenigst vaer tuijck pit laast vant
Mouson soude naar Bat. s'inden de notierende sooroy met
onsi schippen daar quam in handelen, onsi Last w' l soude
brygen, doch over sulcx den oorloogh p'it mit den macassar
en Conde aan neemen ofte mosten hem in alle's bi hulpsaam
zyn, so van Amomitie van oorlooge als anders het is
sreckerhoop Bougis handel conde brygen dat het een
gewinst. Brootcamer voor de Comick. soude syn ende
eenen goeden wet sijck voor de macassar die haar
goet m'ist w' l di si bocht over handt naar macassar
waeren gem. Bougis naar t'rygen van syn onderdanen
ende Comick van boeton is ons s'ir toe gedaan den
Comick bilooften s' lfs een gecommittirde der waartste
s'inden die syn Ende tot sulcx Las hi st. s' l'echt onder
andere sust m'ide hy Comick dat woy m alle's met den
Bongies over een soude Comick soo ons ter silver Plaats
woude versackeren ende soone m'ide hy dat woy
woymick excis soude hi bli n.
naar dat syn Ende noch eenige Propoosten. mit den Comick
hadde

zadde gehad. wilde syn afschijft neemden. Synne
versocht syn & een roymich geluffde te wachten had
wat eeten laten klaar maken om mit syn & wat
te eeten sulcx syn & toestondt derhalven wiert op
stondt 2. Cleene Japansche taiffkens gedeekt an
voorden Cominck ende een voor syn & alhier wiert
eenige vis, ouby ende rijs op gesijft dandere wierden
tijde in twee een Gopire beken mit lost voor geset
hier mude most ons droolijck maken, naad de maeltijt
versocht syn & aander Cominck de stadt Bouton te
gaan brijcken sulcx de Cominck wijgerden sijgende
dat hit ouer al soo vuyl inde leelyck was dat hem
scharnde syn & daar brijden ouer sulcx nam syn &
zyn afschijft sijgende vanden aanstaande nacht
mit hoe te vertreeken daar op den Cominck versocht
tot morgen te willen Blyuen leggen soude een brief
aan d' H^o. Geniraal schryven sulcx syn & hem
brijsden. den Cominck verarde syn & an Tongen buffen
ende 2. Cleene Caccatouwa versocht syn & Cipisol
die hi m op stondt van syn & verest wiert half
achtter middach. gnick syn & wiert der gan strandt den
Cominck conwoyende zyn & tot om laigh daar syn
afschijft mende gnick syn & naar boort savonts
quam onse boot mit watit aan boort ende des nacht
di saloue.

Als syn & in t gaan naar de Negerij was sagen een
calek ouens die soo syne magedteyt sijde tot reperi
vande stadt gemaeckt wierden mude om een trap
ceeris busckende stadt ende tstrandt te maken
By 2. d' h^o quam in nide pichte van Prauwon mit hoort
aan boort maekten vast Preperatie om te ylt te
gaan half achtter Middach quam eenige

gecommittēden vanden Cominck mit een a rang bij
 van boort mit de bringende een missive aande E. H. gener.
 die mit een trommit ende eenige Nuttquettiers geconvoye.
 wert. Lyn heeft de sive vriendelyck ontfangen ende mit
 Charges van mitsquets ende een schoot groff kanon. Gert
 syn E. h. syne. Magestryt vriendelyck groeten ende
 heeft Nestins dien daande sive gesonden ontrent 25
 bidoreen Gūyt 100 Nuttquets Egels ende een boslechte
 hollandische lout als mīde opt ootmoedich versouck van
 Cominck 3 a 4 flessen arack ende een groote Cardo's met
 nagelin gem: gecommittēde raportēde syn E. h. dat
 Capt vogel op syne Comste rot amb: op Bouton byden
 Cominck bouen. Was gewert daarde gem: vogel syne maj:
 hadde aan gedient ende versocht van hiet te mogen
 Cominck woonen, onder spo danigen Protixt dat als hiet
 woonachtich was: d' hollanders van hier soude houd,
 ende als vanden aantastē. dat mīde tot sulcx op
 di 100 Christen op amb: op Lynhandt hadde die als hij
 vogel wederomme mit syn vrouwende kinderen van but:
 op Bouton soude gecomin syn haer haast rot Amboyna
 naar Bouton soude vervolgen denotērende hy een
 groot Cap was ende in Amb Banda ende molucquo
 hadde gefrequentērt daar over al over alle andere hoof
 officieren, Commandēten noch te Commanderen hadde
 Daar him naart si ggen vanden tolekin of geantwoort
 wert dat tot sulcx tot noch toe mit en ende resolve
 seggende hy Cominck een vriendt vande hollanders
 was ende van smits was te Blyven ende recht wt tot
 sulcx mit en Conde verstaan, waar of volgens hare
 verelatinge gem: vogel is naar strandt gegaan
 ende heeft Persoonen vandes Cominck Hoedē

in gouern
 all anders

Zien getast te weten omge op syn Jaacht mede ge
noemin en op strandt van boeton de op aff gestag
ende 2 als vooren verhaalt gequest die 2 yn E doorde
balieru om te sien syn gebracht seiden de gecom
militijde mede dat sulke Jude minne aan H gen
Jut brade geschreven was daar hem voorder aan
georagen naar gedaane Rapport syn de gecommitee
voorder naar landt verbrocken en syn roy mede op
stondt onder sijl gegain de wint noorden Course.
den 2 den gantschen nacht mist stil

Dy 3 8 ber smorgens hadden Cangesane N. N. W, van ons
noch heel stil half achter middach tegen de wint
O. Z. O. moye top Lijls Coelte Course ende w ten 2
savants hadden 4 Eylandt Anblenar op zy snachts
de wint oost Course als vooren

misten een sieck sold. genaemt hans veer, die naar
vrih gustin over boort gevallen was, ende weet vord
Niemandt van him te sinnen

Dy 4° onderdachs smorgens nocht moye Coelte Course ende
w ten Zuyen. tegen den middach sagen t landt van
salayar de wint O. Z. O. labbit Coelte tegen den avont
waar noch ontrent een myl vande Bougarones onse
schypir noch sturman dorsten mit vort laten
staan, snachts hielden by 4 Glasen nide konde waacht
Brack onse grote See ontrent 4 voert van bach boort
bloeck strecken onse See ende nam in voor ons groot
malseijl in strickende vorder met de vock soohing
als stylin onde

Dy 5° smorgens hadden salayer aan bach boort op zij liet
tint aspoen bouent suydelycste Eylandt deurstas
op stont sagen een zijl Husschen t Eylandt en
salayer daar onse saloup op stont naar toe evert
gesonden om de sijl te vromen doch hexas ons

4. Louck mit sieylen ontrent 8 uere smorgens
Passerden de boggeronnes Cours W. ten Z. comit 0:2:0.
moye Coelte, naech de middach comit als vooren Cours W.
ten N. t savonts hadden t noordt ende vansi le bis N.N.
20. van ons savonts Brack ons voor marsi Reep denge,
hi te nacht moye Coelte.

By 6de smorgens noch topsijls Coelte ontrent 9 uere
Passerde naar gistinge Agroote Riff comit 0:2:0 ende
2:0: ten 0: Cours voor de middach 20 ende 20: ten N.
daar naar comit ende comit ten zuyden de geheeli nacht
geide topsijls Coelte als vooren.

By 7de smorgens gisten 28 mylen vromstint groote Riffe
zyn cours als vooren 20 ten 2: de comit 0:2:0. Coelte
soo veel marsijls in top liden mocht hi.

By 8de smorgens Cours ende comit als vooren ontrent 8 ueren
sagen t Landt Madure ontrent 4 mylen van ons savonts
20) middachs sitten onse Cours comit moye Coelte

By 9de Cours als vooren comit 2:0. Savonts Saagen den houck
van karangh W. ten Noorden en 20 N 20. ontrent 4 myl
van ons savonts quamen ontrent de groote Baij snachts
doende eerste roecht rot was (regen een Regen laeck
Cours N. 20. ten 20: ten 20. comit 2:0. deede onse best om
Japara te Besijlin.

By 10de woensdach smorgens ^{abuis} de comit als vooren, op stondt Compt
den onderloopman Roi Loff syn Gaandien n. dat door
tamma bu hoemissin verstaan hi (ft) Nota. de comit
2 ten 20: ten Cours comit ende 20 ten Noorden ontrent
2 glasin naar de vrouck fest hadden Japare ofte gebergte
op zuyden gehir lerdach mist stil snachts ontrent
2 glasin inde honde swacht regende comit suydels
rot de lande topsijls Coelte Cours comit

By 10de smorgens Cours ende comit als vooren op stondt Compt
den

den onderloop^{nu} Roeloff syn & Andrienen dat door tannu
hu^u tho^u missin verstaen heeft dat op ons arrivement
op Bouton van secker Tarnataan zoude verstaan
hadden secker hollants Sacht ontrent Eylant waerom
Carony ofte daar ontrendt. Zoude gelegen zijn. Item
dat de mwoonderen van gem. Plaats volck vant
silve soude hebben verborst mede de Gminck van
Bouton 4 stucken geschut mit geblieden Sachts boot
die van Bantsiana aande wal hadden vanden dryven
gevist ende mit gemelte Boot op Bouton hadden gebrac
Astaat te beuechten syn & daeromme mit om de Stadt
Bouton Rontsom te besien zoude liyden, op stont Compt
zyn & bouen op t schip die andermaal thannabiettemis
aft vraecht wat op Bouton verstaan hadde, die syn
tot antwoort geeft, dat mi thy maar secker
Persoon van syn volck tsilue op Bouton noch ter
Oreede liggende van secker Tarnataan synde van
zyn maghschap door de waer hiyt sulx verstaan
hadde, die op stondt in zyn & presentie ontboode zynde
verclaart dat tot drye ooversche malen him van seker
Tarnataan soo aan landt op Bouton als mit schip al
daer ter reede liggende, was voor de waer hiyt aan
gesicht, dat secker hollants Sacht tuschen de dry
ende 4 maende gyliden ontrent Eylant waerom
was verongeluckt waer van volck door die want
gem. Eylant vande Carony als pangesan zoude syn
gemassackerert verelt mede als vooren dat den
Tongen Gminck van Bouton 4 stucken geschuts
vant silve Sacht mit eygen boot die tussehe selbis
ende waerom hadden vanden dryven gevischt ende
op Bouton mit gemelte boot geboert ende bouen
in haer fort gebracht

Verstonden mede door gem. Hi hoec dat ontrent drie
 wecken voor onse Komste op boiton, soo voor gepi:
 tarna tair hadde gesicht Capt vogel mit syn Jacht
 hadde aan gewirrt, die bouen by den Coninck gewirrt
 syn afschryt tigers den avondt genomen hi blinde
 eenige vandes Coninck volck hadde doot geschooten als
 mede eenige mede genoomen als 2 gegueert sulcx aarent
 om voor gem: Meer laagh vant gebleven Jacht sal ge.
 van hi blin. te weten mit gemascreide volck van
 gebleven Jacht verlaert mede dat ontrent 2 a 3 dagen
 naart vertreck van Capt vogel seecker Jacht mede
 straat van boiton door de vriende vande doot geslagen
 door vogel was afgeloopen naar de silue tarna tair.
 hadde verlaert was hit silue mit sagou geladen eeniger
 der zilver waaren doot geslagen. Eenige sed duytsen als
 swartin waren noch by den Coninck van Bouiton in be
 waringe wat hier vande waarhijt is sal den tyt leeren

Dy 12°: vrydach smorgens als den voorliden nacht wilynich
 Coelte Cours wende 26: 4 in noorden sagen noch geen lant
 smiddachs Cours w 2 in 2 habber Coelte savonts quam
 de Coelt Luydelyck wt de wal topsijls coelte snachts
 wylt glascn mede honde waacht verandernge van water
 wiespin 4 loot op 8 vadem hielden vande wal noorden
 in zic ontrent een Glas daar waer wylt Cours 26:

N° 10: smorgens hadden Schroabon op zyn noch moye.
 Coelte scylde vast langs de wal savonts vante
 snachts verider de wint 0: 2: 0: moye Coelte Passant
 op dat o den schadelycen houck

Dy 14°: smorgens nach moye Coelte tigers den avont
 quam hi ter reide van Batavia zyn e voor op
 stond mit de salouze naar land